

Херсонське міське громадське об'єднання «Ліга-Про»

**Адміністративно-територіальна реформа:
від моделювання до реалізації**

**Інформаційні матеріали для
Херсонської області**

Херсонська міська друкарня

Херсон
2009

УДК 35.071.5(477.72)
ББК 67.9(4УКР)301.42
А-31

Херсонське міське громадське об'єднання «Ліга-Про». Адміністративно-територіальна реформа: від моделювання до реалізації. Інформаційні матеріали для Херсонської області. - Херсон: ВАТ «Херсонська міська друкарня»; 2009. - 106с.

Видання даних інформаційних матеріалів відбувається в рамках програми «Залучення громадян та незалежних експертів до планування та реалізації адміністративно-територіальної реформи», яка є спільною ініціативою Міжнародного фонду «Відродження», Фонду Східна Європа та Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» та реалізується у партнерстві з Міністерством регіонального розвитку і будівництва України. Здійснення такої програми стало можливим завдяки фінансовій підтримці Міжнародного фонду «Відродження», Чорноморського фонду для регіональної співпраці Фонду Маршала «Німеччина - США», Агентства США з міжнародного розвитку та Швейцарської агенції з розвитку та співробітництва. Точка зору, викладена в цьому документі, не обов'язково співпадає з позицією Міжнародного фонду «Відродження», Фонду Східна Європа, Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні», Міністерства регіонального розвитку і будівництва України, Чорноморського фонду для регіональної співпраці Фонду Маршала «Німеччина - США», Агентства США з міжнародного розвитку та Швейцарської агенції з розвитку та співробітництва.

Інформація і розробки, викладені в даному виданні, є вільними для копіювання, перевидання та поширення по всій території України, усіма способами, при умові безоплатності для кінцевого споживача та обов'язковому посиланні на суб'єктів авторських прав на цю інформацію та розробки.

У розробці інформаційних матеріалів брали участь експерти:

- Артем Петкевич, директор проекту;
- Андрій Шипко, провідний експерт проекту;
- Лариса Оленковська, голова ради ХМГО «Ліга-Про»;
- Іван Лопушинський, професор кафедри державного управління, педагогіки та психології ХНТУ.

Команда авторів також вдячна за інформаційну та організаційну підтримку:

- ГО «Інститут громадянського суспільства»
- Місцевим фахівцям проекту Таїсії Бернацькій (Берислав), Ганні Ростецькій та Андрію Незбаю (Білозерка), Олександрю Буцану (Велика Лепетиха), Марині Опальчук (Нововоронцовка);
- Районним державним адміністраціям Бериславського, Білозерського, Великолепетиського, Нововоронцовського районів;
- Сільським головам та секретарям сільських рад цільових районів проекту;
- Херсонському обласному центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій
- Державному архіву Херсонської області.

Відповідальний за випуск: Петкевич А.А.

Видання розраховане на широке коло читачів: голів рад усіх рівнів, посадових осіб виконавчої влади, представників громадських організацій та усіх тих, хто цікавиться питаннями реформування адміністративно-територіального устрою України.

РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО

© Ліга-Про
© ВАТ «ХМД»

ISBN 978-966-1510-13-4

Зміст

<u>ВСТУП.....</u>	<u>5</u>
<u>ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ</u>	
<u>ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....</u>	<u>7</u>
<u>АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА</u>	
<u>І СУСПІЛЬНА ДУМКА.....</u>	<u>18</u>
<u>АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ПО БЕРИСЛАВСЬКОМУ РАЙОНУ.....</u>	<u>21</u>
<u>Загальні відомості про Бериславський район.....</u>	<u>21</u>
<u>Історична довідка по адміністративно-територіальному устрою Бериславського району.....</u>	<u>24</u>
<u>Загальна характеристика сучасного стану адміністративно-територіального устрою та фінансових показників Бериславського району.....</u>	<u>27</u>
<u>Перспективи розвитку Бериславського району у контексті реформи адміністративно-територіального устрою України.....</u>	<u>32</u>
<u>АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ПО БІЛОЗЕРСЬКОМУ РАЙОНУ.....</u>	<u>38</u>
<u>Загальні відомості про Білозерський район.....</u>	<u>38</u>
<u>Історична довідка по адміністративно-територіальному устрою Білозерського району.....</u>	<u>41</u>
<u>Загальна характеристика сучасного стану адміністративно-територіального устрою та фінансових показників Білозерського району.....</u>	<u>45</u>
<u>Перспективи розвитку Білозерського району у контексті реформи адміністративно-територіального устрою України.....</u>	<u>50</u>
<u>АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ПО ВЕЛИКОЛЕПЕТИСЬКОМУ РАЙОНУ.....</u>	<u>55</u>
<u>Загальні відомості про Великолепетиський район.....</u>	<u>55</u>
<u>Історична довідка по адміністративно-територіальному устрою Великолепетиського району.....</u>	<u>58</u>
<u>Загальна характеристика сучасного стану адміністративно-територіального устрою та фінансових показників Великолепетиського району.....</u>	<u>60</u>
<u>Перспективи розвитку Великолепетиського району у контексті реформи адміністративно-територіального устрою України.....</u>	<u>64</u>
<u>АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ПО НОВОВОРОНЦОВСЬКОМУ РАЙОНУ.....</u>	<u>69</u>
<u>Загальні відомості про Нововоронцовський район.....</u>	<u>69</u>
<u>Історична довідка по адміністративно-територіальному устрою Нововоронцовського району.....</u>	<u>72</u>
<u>Загальна характеристика сучасного стану адміністративно-територіального устрою та фінансових показників Нововоронцовського району.....</u>	<u>75</u>
<u>Перспективи розвитку Нововоронцовського району у контексті реформи адміністративно-територіального устрою України.....</u>	<u>79</u>
<u>ВИСНОВКИ.....</u>	<u>84</u>
<u>ДОДАТОК 1. ПРОЕКТ ЗАКОНУ.....</u>	<u>87</u>
<u>ДОДАТОК 2. РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В С.</u>	
<u>ЧОРНОБАЇВКА.....</u>	<u>95</u>
<u>Резюме дослідження.....</u>	<u>95</u>
<u>Громадська думка мешканців с. Чернобаївка стосовно адміністративного устрою та статусу села.....</u>	<u>95</u>
<u>Аналіз статистичних показників.....</u>	<u>96</u>
<u>Результати соціологічного дослідження.....</u>	<u>96</u>
<u>Висновки.....</u>	<u>99</u>
<u>ДОДАТОК 3. СТАСТИЧНІ ДАНІ ПО МОДЕЛЯМ ГРОМАД.....</u>	<u>100</u>

ВСТУП

Адміністративно-територіальна реформа являє собою зміну на законодавчій основі системи функціонування публічної влади. Серед основних цілей реформи можна виділити покращення якості надання адміністративних та соціальних послуг громадянам, а також зміцнення місцевого самоврядування на принципах повсюдності та субсидіарності.

Починаючи з 1990 року, в Україні було створено організаційну і правову базу місцевого самоврядування. Проте перший етап розвитку місцевого самоврядування в Україні не може не викликати обґрунтованої тривоги. Попри декларативну підтримку місцевого самоврядування, органами державної влади іноді навпаки звужувались права і можливості місцевого самоврядування.

Окрім питання повноважень, існує ще проблема недосконалості існуючого адміністративно-територіального устрою. Сьогодні Україна має складну чотириступеневу ієрархічну структуру. Так, одні й ті ж адміністративно-територіальні одиниці: міста районного значення, селищні та сільські ради можуть належати як до третього, так і до четвертого рівня ієрархії. Особливо актуальна проблема існування в межах міст інших адміністративно-територіальних одиниць, які не становлять єдиної територіальної громади.

Надмірна подрібленість сільських територіальних громад призводить до гальмування вирішення завдань соціально-економічного розвитку. Малі бюджети таких сільських рад не дозволяють утримувати апарат, що буде спроможних надавати якісні адміністративні послуги населенню.

На сучасному етапі можна виділити появу багатьох корисних ініціатив як з боку асоціацій органів місцевого самоврядування, так і з боку центральних органів влади. Серед головних подій слід відзначити появу документів, у яких міститься нове концептуальне бачення розвитку місцевого самоврядування, проведення адміністративної та територіальної реформи, формування регіональної політики. Впровадження нових концептуальних засад має наблизити нас до стандартів місцевого самоврядування, які сформульовані в Європейській хартії місцевого самоврядування та на практиці задовільнятимуть потреби громадян.

Під час реалізації проекту «Участь громадян та незалежних експертів у плануванні та реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні» командою експертів з Херсонської області були проаналізовані історичні передумови та сучасні тенденції розвитку місцевого самоврядування. В історії Херсонської області та Херсонської губернії вже відбувались багаторазові зміни адміністративно-територіального устрою. Вони були настільки частими та ситуативними, що з цього можна зробити висновок: поділ повинен відбуватись на певних перспективних принципах, дотримання яких сприятиме поліпшенню рівня життя.

На даний момент Міністерством регіонального розвитку та будівництва України розроблено концепції реформи адміністративно-територіального устрою та проект відповідного закону¹, а також Концепцію реформи місцевого самоврядування. Цей окремий блок системних змін необхідний для повноцінного розвитку місцевого самоврядування – при умові, якщо він буде прийнятий разом із пакетом інших законопроектів.

Сьогодні пріоритетного значення на шляху реформи набувають:

- ухвалення змін до Конституції України, які б гарантували повсюдність місцевого самоврядування та повертали б обласним і районним радам право утворювати власні виконавчі органи;
- прийняття пакету нових базових законів про місцеве самоврядування та органи державної виконавчої влади;

¹ Текст проекту Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій» наводиться у Додатку 1

- внесення змін до Бюджетного кодексу й податкового законодавства, що створюватимуть належні гарантії фінансової спроможності органів місцевого самоврядування.

Головною метою реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою, виходячи з європейського досвіду, є формування життєздатних територіальних громад, які забезпечуватимуть громадянам високу якість життя за рахунок повного використання місцевих ресурсів, широкого залучення всіх громадян до вирішення місцевих питань. Така реформа базуватиметься на поєднанні таких принципів:

1) широке залучення населення (в особі невідприємницьких організацій, бізнес-об'єднань, окремих кваліфікованих громадян) до процесу безпосереднього вирішення місцевих питань;

2) максимально можливе наближення органів місцевого самоврядування до споживачів послуг, що надаються цими органами населенню;

3) оптимізація кількості адміністративних одиниць для посилення економічних та культурних центрів;

4) чіткий розподіл повноважень і компетенції між територіальною громадою та органами самоврядування, органами місцевого самоврядування району та області, органами державної влади;

5) формування системи контролю населення за якістю виконання органами місцевого самоврядування своїх обов'язків щодо забезпечення прав і законних потреб громадян;

6) підконтрольність і підзвітність органів місцевого самоврядування органам державної влади України у частині виконання органами місцевого самоврядування делегованих їм державних повноважень.

Першочерговими завданнями, що мають істотне значення для формування майбутнього характеру місцевого самоврядування в Україні, є:

1) остаточне визначення національної моделі місцевого самоврядування, оперативне вирішення питання про межі територіальних громад в рамках запровадження принципу повсюдності місцевого самоврядування;

2) завершення процесу формування економічної бази місцевого самоврядування, у тому числі закріплення за кожним рівнем самоврядування власних джерел доходів (насамперед - податкових джерел) та використання механізмів договірного виконання делегованих повноважень;

3) залучення населення (в особі невідприємницьких організацій, місцевих бізнес-асоціацій і окремих ініціативних груп) до особистої участі у вирішенні місцевих питань.

В ході реалізації проекту «Участь громадян та незалежних експертів у плануванні та реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні» фахівцями «Ліги-Про» зібрано статистичну інформацію та зроблено аналітичні висновки стосовно реформування в чотирьох цільових районах: Бериславському, Білозерському, Великолепетиському та Нововоронцовському. Саме ці райони були відібрані в ході консультацій з Херсонською обласною державною адміністрацією, в межах проекту з нею було підписано договір про співпрацю. Проект реалізовувався за методично-консультаційної підтримки Інституту громадянського суспільства (м. Київ).

Команда проекту сподівається, що напрацювання, викладені в цьому виданні будуть корисними для зацікавлених осіб в Херсонській області та сприятимуть розробці збалансованих законопроектів в Україні.

Історія розвитку адміністративно територіального устрою Херсонської області

Землі Півдня України, що розташовані на берегах Чорного та Азовського морів вабили людей здавна. Межиріччя Інгульця і Дніпра та обидві береги Дніпра були заселені, починаючи з часів пізнього неоліту (20 - 12 тисяч років тому). Найдавніші поселення людей виявлені у Горностаївському, Каховському, Великолепетиському районах. Поступово щільність населення на землях, де сьогодні розташована Херсонська область, росла. Так, відомо близько 90 поселень та могильників доби міді і бронзи, розташовані головним чином у південно-західній частині області поблизу рік і у південно-східній її частині: в Нижньосірогозькому, Генічеському, Чаплинському, Каланчацькому Скадовському районах. Одними з перших мешканців Херсонщини були кіммерійці. Проте, незважаючи на позитивну демографічну ситуацію на землях Нижнього Дніпра, перше державне утворення на цих землях пов'язують зі скіфами: кочові племена скіфів з'явилися у Причорноморських степах у VIII – VII століттях до н.е. і створили Скіфську державу.

У II столітті до н.е. в Причорноморські степи ринула нова хвиля кочівників – сарматів, які частково витіснили скіфів і, поступово змішуючись з ними, почали осідати на цих землях. Саме у цю добу із Середнього Подніпров'я у причорноморські степи проникають змішуючись з скіфсько-сарматськими, слов'янські племена зарубинецької культури. У перших століттях н.е. на території сучасного Нововоронцовського району з'являються стійкі землеробські поселення їх нащадків – слов'янських племен черняхівської культури.

За часів Київської Русі на території Херсонщини поруч з кочівниками існують слов'янські поселення. У пониззі Дніпра в X – XIII століттях існувало, не раз згадуване у літописах, слов'янське торгівельне місто Олешшя², яке природно виникло на стародавньому торгівельному шляху "З варяг у греки".

З першої половини XIII століття, після початку монголо-татарської навали, Пониззя Дніпра попадають під вплив різних держав: Великого князівства литовського, Кримського ханства, Туреччини.

У першій половині XVI століття на Дніпрі заснована Запорізька Січ, яка внесла значні корективи у життя Причорноморських степів і докорінно змінила геополітичну ситуацію не тільки на півдні, а й в усій Україні, Польщі та Росії. Поруч з турецькими фортецями з'являються запорізькі переправи та перевози, на місті яких виникли сучасні поселення Гола Пристань, Берислав та інші.

На Херсонщині у різні роки базувалися Січі Запорізького війська: Кам'янецька (біля сучасного села Республіканець Бериславського району), Олешківська (на території сучасного м.Цюрупинськ), Нова Січ (на річці Підпільній). Запорожці активно освоювали територію Нижнього Дніпра. Крім самої Січі запоріжці засновували чисельні паланки. Так за часів Нової Січі (1734 – 1775 рр.) у межах сучасної Херсонської області існували Інгулецька і Прогнойська паланки. Влада в паланці, що являла собою звичайну слободу з невеликим укріпленням (місцем перебування козацької залоги) – належала козацькій

² **Олешшя** - головний порто-митний центр Русі. Місто знаходилося на Великому Потьомкінському острові біля сучасного Херсона. Місто існувало у глибині полонинських володінь, жодного разу не зазнавши набігу кочівників. Велике значення мало Олешшя як центр рибальства і торгівлі. (Паталах О. Відлуння Великого Степу. Історія Північного Причорномор'я в особах. - Херсон: Наддніпряночка, 2009. - 200 с.)

старшині, що відповідало її військовому призначенню. Біля сучасних сел. Давидів Брід та Золота Балка запоріжці заснували зимівники, які були невеликими поселення для занять скотарством, риболовлю, землеробством та іншими промислами. Одне з козацьких поселень було знайдене на території сучасного Херсону, а саме у північній частині Карантинного острова. Козаки називали його Кошовим, а також Кордонним у зв'язку з тим, що острів межував з землями Кримського ханства. Пізніше деякі з зимівників та паланок перетворилися на села

Слід зазначити, що за часів яскравої і цікавої історії "Дикого поля"³ кожне поселення мало власну систему врядування та традиція державності ще не склалася. В умовах впливу різних культур Причорноморські степи поступово відчували наступ хліборобської осілої культури і прагнення східних слов'ян повернути собі контроль над виходом до Чорного моря. Це привело до цілої низки подій, які відбувалися протягом століть, центральними з яких стали російсько-турецькі війни.

Періодом визначних подій в історії краю стало XVIII ст. У 1737 році під час російсько-турецької війни на високому правому березі Дніпра збудовано російське укріплення Олександр-Шанець, що стало попередником Херсона. Протягом другої російсько-турецької війни 1768-1774 рр. у Олександр-Шанце "где землянок встроено 10 и жилых покойцев 3" розміщувалося до 100 кіннотників. Завоювання Російською імперією Чорноморського узбережжя обумовило необхідність побудови флоту. Саме на цих землях у 1778 році було засновано місто Херсон.

Мета заснування Херсону чітко прописана в указі Катерини II "В месте к сему удобно назначивая оное из соображений выгод морских и сухопутных построить крепость и соорудить верфь. Место сие наименовать Херсон". Тобто майбутній обласний центр засновувався як форпост Російської імперії на її південних кордонах, а його місією стає укріплення військової присутності імперії на берегах Чорного моря та будівництва справжнього Чорноморського флоту. Так склалося, що Херсон стає "Колискою Російського Чорноморського флоту". З початку існування Херсона та поселень навколо нього великий вплив на організацію життєдіяльності у ньому належала військовим. Так славетний російський адмірал Ф.Ф. Ушаков за боротьбу з чумою під час будівництва військових кораблів у Херсоні був представлений до чину капітан I рангу та нагороджений орденом. Населення Херсона на кінець XVIII ст. складало 10 тис. осіб.

Вирішальний перелом у приналежності земель Українського Причорномор'я відбувся після низки російсько-турецької війн 1768—1783 рр. Так, за Кючук-Кайнарджийським мирним договором Росія отримала землі між Південним Бугом та Дніпром. Ці землі увійшли до створеної за часів Катерини II Новоросійської губернії, яка проіснувала до 1775 року, але війни тривали, мінялися кордони, виникали нові міста. Протягом кінця XVIII – початку XIX ст. адміністративний устрій на землях сучасної південної України постійно змінювався.

Після ліквідації Новоросійської губернії, Херсон стає повітовим містом Катеринославського, а з 1793 року Вознесенського намісництва. За правління Павла I Новоросійська губернія була відновлена на період з 1796 по 1802 рік. Поступово Херсон і всі території, прилеглі до нього втрачають своє військове призначення. Як наслідок цього, Указом Сенату від 8 жовтня 1802 року Новоросійська губернія була поділена на Катеринославську, Миколаївську й Таврійську губернії. Херсонський повіт увійшов до складу Миколаївської губернії.

³ **Дике Поле** — історична назва нерозмежованих і слабо заселених причорноморських степів між середньою і нижньою течією Дністра на заході, нижньою течією Дону і Сіверським Дінцем на сході, від лівої притоки Дніпра - Самари і верхів'їв притоків Південного Бугу - Синюхи та Інгула на півночі, до Чорного і Азовського морів та Криму на півдні. У 16-17 ст. уряд Польсько-Литовської держави Диким Полем вважав українські землі, що знаходилися на схід і південь від Білої Церкви, і роздавав їх магнатам і шляхті у приватну власність як незаселені, хоча там проживало українське населення. (В.О.Пірко. *Заселення і господарське освоєння Степової України в XVI-XVIII ст.*)

Менше року існувала Миколаївська губернія. Указом Сенату від 15 травня 1803 року, з причин природно-кліматичної та соціально-побутової доцільності, центр Миколаївської губернії було перенесено з м. Миколаїв до м. Херсону. Про це у імператорському указі Олександра I від 15 травня 1803 р. зазначалося: "По сведениям, от местного начальства доставленным, находя неудобным оставить губернское управление в Николаеве, как по трудности отопления, так и потому, что Морское управление, там (в Херсоне) еще находящееся, составляет само по себе часть обширную, мы признали за благо губернскому управлению быть в Херсоне и, вследствие того, губернию Николаевскую именовать отныне Херсонскою".

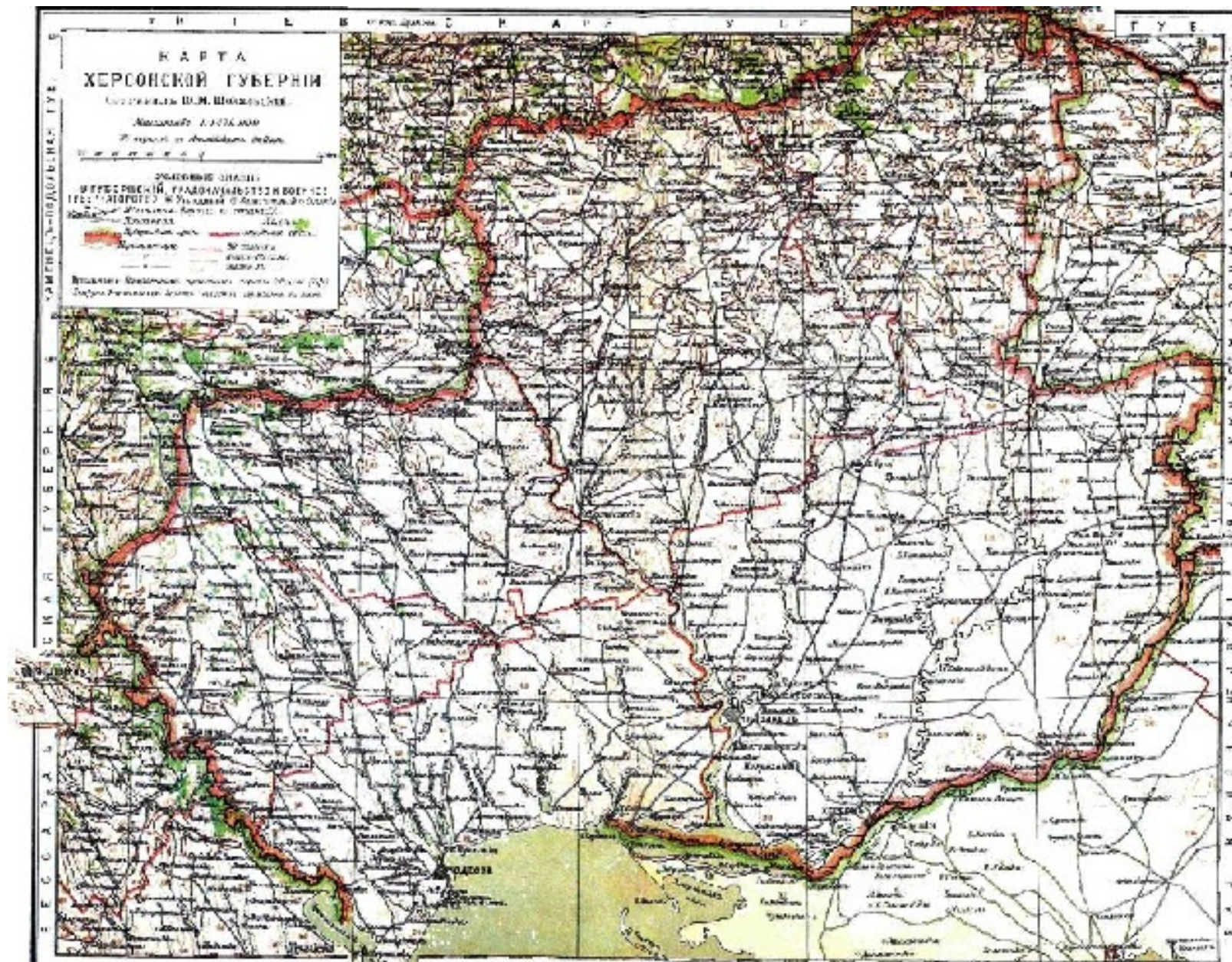
Херсонська губернія як адміністративний структурний підрозділ держави проіснувала з 1803 по 1920 рік. Територіальні межі Херсонської губернії за цей часовий відрізок неодноразово але несуттєво змінювались.

Херсонська губернія займала значну територію, яка становила 1/122 частину Європи і займала за розмірами шістнадцяте місце серед інших губерній Європейської Росії. Вона межувала на півночі з Київською, північному сході - з Полтавською, на сході - з Катеринославською, на південному сході - з Таврійською, північному заході - з Подільською й на південному заході - з Бессарабською губерніями.

В адміністративному відношенні Херсонська губернія складалась з чотирьох повітів: Єлисаветградського, Ольвіопольського, Тираспольського й Херсонського. Поступово кількість повітів була збільшена за рахунок нових: Олександрійського, створеного у 1806 р., Одеського - у 1825 р., Бобринецького - у 1828 р. і Ананьєвського - у 1834 р. Херсонська губернія займала територію частини сучасних Херсонської, Миколаївської (повністю), Одеської, Кіровоградської областей і навіть Молдови.

Після остаточного оформлення Херсонської губернії до її складу входили шість повітів (Ольвіопольський і Бобринецький повіти були об'єднані з іншими повітами), 18 міст, у тому числі Одеса та Миколаїв з передмістями (Одеське градоначальство й Миколаївське військове губернаторство). Херсонський повіт у 1886 р. складався з 39 волостей та 1059 населених пунктів.

До кінця XIX століття значних адміністративно-територіальних змін на Херсонщині не відбувалося. Межі Херсонської губернії XIX століття й сучасної Херсонської області збігаються в дуже незначній мірі. Ті сучасні райони, що розташовані на правому березі Дніпра, входили за часів губернського управління до складу Херсонського повіту. Вся лівобережна Херсонщина входила до складу Таврійської губернії з центром у м. Сімферополі. Так, території сучасних районів: Цюрупинського, Голопристанського, Каховського, Каланчацького, Новотроїцького, Скадовського, Чаплинського - входили до складу Дніпровського повіту; Іванівського, Великолепетиського, Верхньорогачицького, Нижньосірогозького, Генічеського - входили до Мелітопольського повіту Таврійської губернії.

Карта Херсонської губернії (кін. XIX ст.), складена Ю.М. Шокальським

Карта Херсонської області (поч. XXI ст.)

На початку ХХ століття в результаті проведення Столипінської аграрної реформи виникали нові населені пункти. Станом на 1908р. до складу Дніпровського повіту Таврійської губернії входило 17 волостей : Олешківська, Великопанська, Бехтерська, Громівська, Збур'ївська, Каїрська, Краснянська, Каховська, Каланчацька, Козаче – Лагерська, Князь – Григорівська, Маячківська, Новотроїцька, Першокостянтинівська, Покровська, Чалбаська, Чаплинська. Окремо входило м. Олешки – центр Дніпровського повіту. До складу Мелітопольського повіту тієї ж губернії входило 24 волості: Балківська, Великознам'янська, Великобілозерська, Василівська, Верхньо – Білозерська, Веселівська, Веселянська, Водянська, Дніпровська, Ейгенфельдська, Іванівська, Кам'янська, Кизиярська, Лепатиська, Михайлівська, Пришибська, Рогачиська, Рубанівська, Сірогоська, Терпіннівська, Тимошівська, Юзкуйська, Юхимівська, Якимівська. Окремо входили міста: Мелітополь та Генічеськ. До складу Херсонського повіту Херсонської губернії у 1917 р. входило 46 волостей: Антонівська, Архангельська, Балацківська, Білозерська, Вавилівська, Володимирівська, Високопільська (Кронауська), Грушівська, Гур'ївська, Засільська, Золотобалківська, Інгульська, Козацька, Калузька, Кам'янська, Кочубеївка (Орлофська), Качкарівська, Кисляківська, Костромська, Криворізька, Любомирівська, Маліївська, Мар'їнська, Михайлівська, Миколаївська 1-ша, Миколаївська 2-га, Микільська, Новоархангельська, Новобузька, Нововоронцовська, Новомиколаївська, Новоодеська, Новосевастопольська, Одбідо-Василівська, Олександрівська, Покровська, Полтавська, Привільнянська, Снігурівська, Станіславська, Старошведська, Сухо-Єланецька, Тернівська, Тягинська, Шестернянська, Широківська. Окремо входило 18 єврейських колоній, 6 посадів, 3 міста.

Схема адміністративного устрою губерній на початку ХХ ст.

У березні 1918 р. була ліквідована Таврійська губернія, її Дніпровський повіт увійшов до складу Херсонської губернії, а Мелітопольський – до Катеринославської. З

січня 1920 р. Херсонська губернія розділяється на Херсонську й Одеську. Центром Херсонської губернії став Миколаїв. У грудні 1920 р. Херсонська губернія була перейменована у Миколаївську, а Херсон став повітовим містом Миколаївської губернії. Миколаївська губернія після реформи складалася з 4 повітів: Дніпровського, Єлисаветградського, Миколаївського та Херсонського. У 1922 році ця територія знову була об'єднана: тепер у Одеську губернію.

25 жовтня 1922 р. друга сесія ВУЦВК затвердила основні принципи майбутньої реформи, яка передбачила створення округів замість повітів з населенням від 400 до 600 тисяч чоловік. Сесія також визнала за необхідне спочатку передати частину повноважень губернських органів окружним, а потім ліквідувати губернії, переходячи на систему округ-район-сільрада. У 1923 р. почалась перша реформа адміністративно – територіального поділу УРСР за єдиним планом відповідно до постанови ВУЦВК від 7 березня 1923 р., фактично був ліквідований поділ на повіти і волості в існуючих губерніях. Одеська губернія була розділена на 6 округів, в тому числі Херсонський з центром у м. Херсоні. До складу Херсонського округу увійшла територія колишніх Дніпровського і Херсонського повітів без Володимирської і Маліївської волостей. Округ складався з 12 районів, 167 сільрад і з заштатних міст: Каховки, Олешок, Берислава.

Новостворені райони склались з таких волостей:

Березнегуватський - з Березнегуватської, Висунської;

Береславський - з Береславської, Тягинської;

Великоолександрівський - з Великоолександрівської, Архангельської;

Голопристанський – зі Збур'ївської, Покровської, Бахтерської;

Горностаївський – з Князегригорівської, Благовіщенської;

Каховський – з Каховської, Новомаячківської;

Качкарівський – з Качкарівської, Нововоронцовської;

Олешківський – з Олешківської, Козачелазерської, Капанської;

Скадовський – з Скадовської, Краснянської, Чалбаської;

Снігурівський – з Снігурівської, Галаганівської, Зесільської, Одбідо-Висильківської;

Херсонський – з Музиківської, Білозерської, Станіславської;

Чаплинський – з Чаплинської, Каланчацької, Першо-Костянтинівської.

Згідно з тією ж постановою на території Катеринославської губернії, куди 1 грудня 1922 р. увійшла територія ліквідованої Запорізької губернії, створений Мелітопольський округ, який було поділено на 15 районів. Серед них теперешні райони Херсонської області Великоколетиський, Генічеський, Новотроїцький, Нижньосірогоський.

З тих пір система адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування, сформована за Столипіна, була зруйнована. В сільській місцевості почали масово створюватись сільські ради.

В березні 1923 р. Одеська губернія налічувала 6 округів, у тому числі Херсонський округ із центром у м.Херсоні.

З 1925 р. губернії на Україні були ліквідовані та усі округи стали самостійними. Херсон став центром однойменного округу.

У 1930 році проведена нова адміністративно-територіальна реформа, якою встановлювалась двоступенева система управління: район-центр. У зв'язку з цим, Херсонський округ був ліквідований, а Херсонський сільський район (сучасний Білозерський) переданий у відання Херсонської міської Ради депутатів трудящих.

У лютому 1932 р. територія України була поділена на 5 областей, у т.ч. Одеську, до складу якої увійшли міста обласного підпорядкування Одеса, Миколаїв, Херсон, Єлисаветград, а також 46 районів.

У вересні 1937 року з Одеської області була виділена Миколаївська область, до складу якої увійшли Херсон, як місто обласного підпорядкування та 12 районів.

Переживши окупацію, м. Херсон 13 березня 1944 року було звільнено, а вже 30 березня 1944 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР "Про утворення Херсонської області у складі Української РСР" було затверджене подання Президії Верховної Ради

УРСР про утворення Херсонської області. До її складу ввійшли Бериславський, Білозерський, Великоолександрівський, Голопристанський, Горностаївський, Каланчацький, Калініндорфський (перейменованій у Калінінський, ліквідований у 1962 р.), Каховський, Нововоронцовський, Скадовський, Херсонський (у складі Херсонської області називався Херсонський, ліквідований у 1962 р.), Чаплинський і Цюрупинський райони Миколаївської області, Великолепетиський, Генічеський, Іванівський, Нижньосірогозький, Новотроїцький і Сиваський (ліквідований у 1962 році) райони Запорізької області. Всього область складалась з 19 районів.

У 1948 році було створено ще три райони: Високопільський, Новомаячківський та Верхньорогачицький.

В кінці 50х – на початку 60х років була спроба адміністративний устрій та все життя в колишньому СРСР підпорядкувати способу виробництва. Території визначались як сільські та промислові. У 1957 році з метою децентралізації управління народним господарством ліквідується ряд міністерств і створюються ради народного господарства у тому числі і Херсонська. 30 грудня 1962 р. вийшов Указ Президії Верховної Ради Української РСР "Про укрупнення сільських районів Української РСР", яким райони укрупнювались до розмірів територій виробничих колгоспно-радгоспних управлінь. На той час в Херсонській області налічувалось 10 районів.

Однак вже у січні 1965 року поділ на сільські та промислові райони було ліквідовано та Указами Президії ВРУРСР та проведено розукрупнення районів. По Херсонській області утворювалось вже 15 районів:

Район	Центр району	У складі:
1. Бериславський район	м. Берислав	м. Берислав, сільрад Бериславського району та Білозерського району
2. Білозерський район	сmt Білозерка	Білозерської селищної Ради і сільрад Білозерського району
3. Великолепетиський район	сmt Велика Лепетиха	Великолепетиської селищної Ради і сільрад Великолепетиського району
4. Великоолександрівський район	сmt Велика Олександрівка	Білокриницької та Великоолександрівської селищних Рад і сільрад Великоолександрівського району, а також Чкаловської сільради Бериславського району
5. Генічеський район	м. Генічеськ	м. Генічеськ; Новоолексіївської та Партизанської селищних Рад і сільрад Генічеського району
6. Голопристанський район	м. Гола Пристань	м. Гола Пристань і сільрад Голопристанського району
7. Горностаївський район	сmt Горностаївка	Горностаївської селищної Ради і сільрад Каховського Великолепетиського та Нижньосірогозького районів
8. Іванівський район	сmt Іванівка	Іванівської селищної Ради і сільрад Нижньосірогозького та Генічеського районів
9. Каховський район	м. Каховка	м. Каховка, Дніпрянської селищної Ради і сільрад Каховського району
10. Нижньосірогозький район	сmt Нижні Сірогози	Нижньосірогозької селищної Ради і сільрад Нижньосірогозького району.
11. Нововоронцовський район	сmt Нововоронцовка	Високопільської та Нововоронцовської, селищних і сільрад Великоолександрівського району
12. Новотроїцький район	сmt Новотроїцьке	Новотроїцької та Сиваської селищних Рад і сільрад Чаплинського району
13. Скадовський район	м. Скадовськ	м. Скадовськ і сільрад Скадовського району
14. Цюрупинський район	м. Цюрупинськ	м. Цюрупинськ; Брилівської селищної Ради і сільрад Голопристанського району; Новомаячківської селищної Ради Каховського району; Виноградівської сільради Скадовського району
15. Чаплинський район	сmt Чаплинка	Асканіє-Нової та Чаплинської селищних Рад і сільрад Чаплинського району

Міста обласного підпорядкування з 1965 року: Херсон та Нова Каховка.

Ця система з незначними змінами збережена і по теперішній час. Лише у 1966 р. було проведено розукрупнення районів, на підставі якого з'являються Верхньорогачицький, Високопільський та Каланчацький райони. Районне планування з цього часу стає подібним до того, що існувало у 1944 році при створенні Херсонської області.

З 1972 року місто Каховка стає містом обласного підпорядкування.

Сучасна Херсонська область

За часів незалежності Херсонська область змін у районуванні не зазнавала.

Область розташована на півдні України, і має унікальне геополітичне розташування завдяки виходу до двох морів та тому, що її перетинає нижня течія Дніпра. На південному заході її територія омивається Чорним, а на південному сході - Азовським морями. На півночі регіон граничить з Дніпропетровською, на сході - із Запорізькою, на заході - з Миколаївською областями, на півдні - з Республікою Крим.

За станом на 01 березня 2009 року в області проживає - 1098,1 тис. осіб, населення поділяється на:

- Міське - 671,4 тис.осіб, або 61,14%;
- Сільське - 427,7 тис.осіб, або 38,86%

До районів Херсонської області відносяться.

№ з/п	Район	Рік створення	Площа	№ р.	Чисельність населення
1.	Бериславський	1923 р.	1 720км ²	5	55 976
2.	Білозерський	1939 р.	1 700км ²	6	68 395
3.	Великопетиський	1930 р.	1140 км ²	12	17868
4.	Великоолександрівський	1923 р.	1 541км ²	8	31 366
5.	Верхньорогачиський	1966 р.	1 000км ²	15	14 303
6.	Високопільський	1926 р.	700 км ²	18	17 967
7.	Генічеський	1923 р.	3 000км ²	2	66 287
8.	Голопристанський	1923 р.	3 600км ²	1	64 620
9.	Горностаєвський	1923 р.	1 000км ²	14	22 068
10.	Іванівський	1923 р.	1 100км ²	13	18 037
11.	Каланчацький	1939 р.	900 км ²	16	25 938
12.	Каховський	1923 р.	1 500км ²	9	40 528
13.	Нижньосірогоський	1923 р.	1 200км ²	11	19 823
14.	Нововоронцовський	1935 р.	900 км ²	17	25 113
15.	Новотроїцький	1923 р.	2 100км ²	3	43 131
16.	Скадовський	1923 р.	1450км ²	10	48672
17.	Цюрупинський	1923 р.	1 800км ²	4	72 272
18.	Чаплинський	1923 р.	1 700км ²	7	40 297

До складу Херсонської області також входять 9 міст, 3 з яких - обласного значення (м. Херсон, Нова Каховка та Каховка), 6 міст районного підпорядкування (м. Берислав, м. Генічеськ, м. Гола Пристань, м. Скадовськ, м. Таврійськ, м. Цюрупинськ), 30 селищ міського типу, 656 сільських населених пунктів, які об'єднані в 259 сільських рад.

Велика частка населення зосереджена в західній частині області, яка прилягає до Дніпра. У цій частині області проживає близько 60% населення області і більшість міського населення (близько 70%).

Серед міських поселень переважають середні і малі міста, які розташовані уздовж морського узбережжя, вдовж Дніпра, на перетинах транспортних магістралей міжнародного та державного значення. Близько 50% міського населення сконцентровано в Херсоні та містах які тяжіють до нього. Разом зі своїми містами-супутниками Цюрупинськом і Голою Пристанню він утворює Херсонську міську агломерацію.

Населення сільських районів має низьку, у порівнянні з іншими областями України щільність. Середня щільність населення в сільській місцевості близько 17 чіл. на кв. км. Найбільш заселені райони, розташовані уздовж Дніпра і Каховського водосховища, тут густина населення досягає 20-30 осіб на кв. км.

Список використаних джерел

1. Костюк Л.И., Ракович В.Ф., Ратнер И.Д. Херсон. Улицы помнят. Путеводитель. – Симферополь: Таврия, 1987
2. Державний архів Херсонської області. Путівник. – Київ, 2003
3. Список населенных мест Херсонской Губернии и статистические данные о каждом поселении. Издание Губернского Статистического Комитета. – Херсон, Типография Губернского Правления, 1896
4. Історія міст і сіл Херсонської області: Наук.-допом. Ред. М.А. Кацев. -Херсон, 1982.
5. А.Ткачук, Р.Ткачук, Ю.Ганушак. З історії реформ адміністративно-територіального устрою України 1907-2009 роки. – Київ: Леста, 2009. – 128 с.
6. Херсонське округове статистичне бюро. Список залюднених місць Херсонської округи. На 1 січня 1928 р. – Херсон, Червоний Селянин. Наклад 500
7. Таврійська Єпархія. – Псков: Типографія Губернського Правління, 1887
8. Топографическое описание доставшимся по мирному трактату от Оттоманской Порты во владение Российской империи землям, 1774 года // Зап. Одес. о-ва истории и древностей. – Одесса, 1868.-Т. 7
9. Херсону 200 лет, 1778-1978: Сб. док. и материалов. - К.: Наук, думка, 1978.-407 с.: ил.
10. Памятна книжка для Херсонської губернії, вид. Херсон. губерн. стат. комітетом на 1864 рік – Херсон
11. Одеська область. Економічно=адресний довідник. – Одеса, Червона Комуна, 1915
12. Одеська область. Економічно=адресний довідник. – Одеса, Червона Комуна, 1933
13. Довідник адміністративно-територіального поділу Мелітопольського округу за 1928 р. (копія з Державного архіву Запорізької області)
14. Отчет Херсонского окружного исполкома (1922-1923)
15. Список землевладельцев Херсонского уезда 1901 г.
16. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 30.12.1962 «Про утворення обласних (промислових) і обласних (сільських) Рад депутатів трудящих Української РСР»
17. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 04.01.1965 №2н-06 «Про внесення змін в адміністративне районування Української РСР»
18. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 01.12.1964 «Про об'єднання обласних промислових і обласних сільських Рад депутатів трудящих Української РСР»
19. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 30.12.1962 «Про віднесення в підпорядкування обласних (промислових) Рад депутатів трудящих міських поселень Української РСР»
20. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 30.12.1962 «Про утворення промислових районів і віднесення деяких міст республіки до категорії міст обласного підпорядкування»
21. Указ Президиума Верховного Совета СССР «Об Образовании Херсонской Области в составе Украинской ССР» от 30.03.1944
22. Ткачук Роман. Адміністративно-територіальні зміни 1959-1964 років. Ліквідація та укрупнення районів областей, утворення промислових районів, укрупнення сільських районів. – Інститут громадянського суспільства, веб-сайт www.csi.org.ua
23. Этот раздел посвящен Херсонской губернии... - Родовое гнездо, веб-сайт <http://rodovoyegnezdo.narod.ru/Kherson/kherson.htm>
24. М.О. Мельник. Довідка з історії адміністративно-територіальних змін на Миколаївщині (1937-2007) - Державний архів Миколаївської області, веб-сайт <http://mk.archives.gov.ua>
25. Херсонщина - перлина України (до 65-ї річниці утворення Херсонської області). - Управління з питань внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю обласної державної адміністрації, веб-сайт <http://www.oda.kherson.ua>
26. Інвестиційний портал Херсонської області. Інформація про райони – Херсонська ОДА, веб-сайт <http://www.investor.ks.ua/>

Адміністративно-територіальна реформа і суспільна думка⁴

Учасники усіх круглих столів та семінарів, що проводились в м. Херсоні та районах проекту, були опитані за спеціально розробленою анкетною (до початку і після їх завершення). Проведені опитування дозволили команді проекту з'ясувати суспільну думку серед учасників публічних заходів щодо адміністративно-територіальної реформи, а також скоригувати подальше здійснення проектних робіт в області.

I. Проведені опитування дозволили отримати наступні результати:

1. 89,1% опитаних учасників публічних заходів (далі опитаних) зазначили про покращення своєї інформованості щодо адміністративно-територіальної реформи (далі АТР), а 75,0% висловили задоволення від отриманих відповідей експертів на поставлені ними запитання.
2. 63,6% опитаних зазначили, що АТР в їх районах необхідна, але її проведення потрібно добре підготувати, а 3,6% вважають, що реформа необхідна як найшвидше. Проте, що АТР є віддаленою перспективою чи може зашкодити, зазначили відповідно 20,0% та 5,5% опитаних.
3. Прогнозуючи наслідки, які матиме здійснення АТР для «пілотних районів», опитані вважають, що після реформи:
 1. поліпшиться стан державного управління та місцевого самоврядування – 31,6%;
 2. адміністративно-територіальний устрій стане більш раціональним – 30,4%;
 3. зменшаться адміністративні витрати – 48,1%;
 4. покращиться якість надання адміністративних послуг – 16,4%;
 5. покращиться міжнародний імідж України – 7,6%;
 6. покращиться керованість територіями – 20,3%;
 7. життя в територіальних громадах стане більш комфортним та безпечним – 12,7%;
 8. суттєво зросте ресурс територіальних громад – 26,6%;
 9. ускладниться надання деяких послуг населенню – 41,8%;
 10. виникнуть нові проблеми для місцевих мешканців – 43,0%;
 11. виникнуть непорозуміння та конфлікти між місцевими територіальними громадами – 25,3%;
 12. реформа ще більш заплутає нормативно-правову базу щодо діяльності місцевого самоврядування – 21,5%;
 13. реформа приведе до збільшення витрат населенням часу та коштів для отримання тих чи інших послуг – 44,3%;
 14. посиляться залежність громадян від місцевих чиновників – 13,9%;
 15. знизиться авторитет та повага громадян до місцевої влади – 8,9%;

Результати «и» «к» «л» «м» «н», на наш погляд є наслідками того, що:

- у свідомості сільського населення склався доволі стійкий стереотип, щодо заплутаної і неясної системи відносин з державними органами через різноманітні довідки, яка після проведення АТР може стати ще складнішою та більш заплутаною;

⁴ Результати даних експертних опитувань не можуть вважатись репрезентативними, тобто такими, що відображають суспільну думку населення чотирьох цільових районів чи області в цілому.

- мешканці сільських населених пунктів здебільшого недостатньо поінформовані про сутність АТР або мають лише загальне уявлення про неї. Про це зазначило 49,4% опитаних.

4. Оцінюючи сучасний стан підготовки до АТР в «пілотних районах», опитані зазначили про наступне:

- 1) підготовка до реформи відбувається повільно, або загальмувала – 68,5%;
- 2) підготовки до реформи немає взагалі – 14,3%;

5. Визначаючи, як і в якій мірі органи державної влади, органи місцевого самоврядування, місцеві активісти, місцеві ЗМІ в «пілотних районах» приймають участь в підготовці до проведення до територіальної реформи, опитувані зазначили про наступне:

- 1) органи державної влади займають пасивну позицію щодо АТР – 47,7%
- 2) органи місцевого самоврядування займають пасивну позицію щодо АТР – 53,8%;
- 3) місцеві активісти займають пасивну позицію щодо АТР – 66,4%;
- 4) місцеві ЗМІ займають пасивну позицію щодо АТР – 48,8%;
- 5) місцеві неурядові організації займають пасивну позицію щодо АТР – 39,3%.

II. Типові пропозиції представників місцевої влади та громадськості:

- потрібно не поспішаючи та досконально вивчити ситуацію в територіальних громадах і добре підготувати АТР;
- необхідно в першу чергу чітко сформулювати нормативно-правову базу, яка буде відповідати новому адміністративно-територіальному устрою;
- визначитись з вектором стратегії та довести до населення;
- вирішити проблеми транспортного сполучення;
- враховувати досвід інших країн, де АТР успішно проведена.

III. Висновки загального характеру:

- Представники місцевої влади, громадськості досить позитивно сприймають діалог з представниками неурядових організацій щодо пошуку шляхів вирішення проблем неспроможних районів сільської місцевості;
- Потрібно АТР готувати системно і поетапно в контексті змісту реформи: публічної адміністрації, бюджетної системи, податкової системи, місцевого самоврядування, земельного законодавства, тощо;
- Потрібна потужна інформаційна компанія АТР щодо підготовчо-роз'яснювальної роботи на рівні районів в сільській місцевості;
- Потрібно активізувати участь ЗМІ в трансформаційних процесах взагалі та у процесі АТР, зокрема;
- Потрібно розширити коло учасників круглих столів-семінарів, залучаючи до участі в них також й депутатів сільських, селищних та міських рад в сільській місцевості;

IV. Інтегральний висновок.

Реалізація підготовчого етапу до проведення АТР (в рамках низки неурядових та урядових пілотних проектів) має забезпечити:

- психологічну готовність мешканців, насамперед територіальних громад сільської місцевості, через розуміння ними економічної доцільності АТР ще до її проведення;
- підготовку системи законопроектів, які врахують особливості бюджетної політики, соціального забезпечення та організації публічної служби у майбутніх громадах, що врахує особливості запровадження реформи згідно законопроекту «Про адміністративно-територіальний устрій України»;

– визначення (на базі формалізованих всіх типових моделей АТР) диференційованих кількісних характеристик основних параметрів відповідно до Концепції реформи місцевого самоврядування.

Аналітичні матеріали по Бериславському району

Загальні відомості про Бериславський район⁵

<p>Площа та відстані</p> 	<p>Площа району 1,72 тис. км кв. 6,2% від території області</p> <p>Відстань від м. Берислав до м.Херсона:</p> <ul style="list-style-type: none"> – залізницею 92 км – автошляхом 68 км
<p>Географічні дані</p> 	<p>Район розташовано в степовій зоні</p> <p>По території району протікають 2 річки: Дніпро та Інгулець</p> <p>Найбільша - Дніпро</p> <p>Територія району розташована на правому березі Каховського водосховища та Дніпра.</p> <p>Межує з Великоолександрівським, Нововоронцовським, Каховським, Білозерським районами, містом Нова Каховка та Миколаївською областю.</p>
<p>Адміністративно – територіальні одиниці</p> 	<p>Районний центр – м. Берислав</p> <p>Кількість рад:</p> <ul style="list-style-type: none"> – районна 1 – міська 1 – селищна 1 – сільські 21 <p>Міст 1</p> <p>Селищ міського типу 1</p> <p>Сільських населених пунктів 41</p> <p>Назва районної ради: Бериславська;</p> <p>Назва міської ради: Бериславська;</p> <p>Назви селищної ради: Козацька;</p> <p>Назви сільських рад: Веселівська, Бургунська, Високівська, Зміївська, Качкарівська, Кіровська, Львівська, Максимо-Горьківська, Милівська, Новобериславська, Новокаїрська, Новорайська, Одрадокам'янської, Ольгівська, Раківська, Степнянська, Томаринська, Тягинська, Урожайненська, Червономаяцька, Шляхівська</p>
<p>Населення</p> 	<p>Чисельність населення 48425, у тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none"> міське 16755 чол. (34,6%) сільське 31670 чол. (65,4%) чоловіків 22662 чол. (46,8%) жінок 25763 чол. (53,2%) <p>Кількість пенсіонерів 10514</p> <p>з них</p> <ul style="list-style-type: none"> – за віком 8979 – по інвалідності 1125 – за вислугою років 194 – які отримують соціальні пенсії 216 <p>Щільність населення на кв. км. чол. 30,0</p> <p>Народжуваність (на 1000 жителів) чол. 12,0</p> <p>Смертність (на 1000 жителів) чол. 19,3</p> <p>Природне скорочення населення (на 1000 жителів) чол. (-7,3)</p>
<p>Зайнятість населення</p> 	<p>Середньооблікова кількість штатних працівників по району становить – 7163 осіб, із них у:</p> <ul style="list-style-type: none"> – промисловості 1305 осіб – будівництві 114 особи – сільському господарстві 1392 особи – в державному управлінні 518 осіб – в інших галузях 3834

⁵ Дані по ітогах 2008 року. Додаткова інформація по кожному населеному пункту наведена у додатку 3

<p>Промисловий комплекс</p> 	<p>Кількість підприємств, що знаходяться на самостійному балансі 12 одиниць</p> <p>Галузева структура промисловості по видах економічної діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> – харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів 66,6%; – Машинобудування, ремонт та монтаж машин і устаткування 16,6%; – Виробництво інших неметалевих мінеральних виробів (будматеріалів) – Інші галузі 16,8%. <p>Питома вага району в економіці області:</p> <p>Продукція промисловості 2,3%</p> <p>Товарообіг 1,7%</p> <p>Обсяг реалізованої промислової продукції: (робіт, послуг) (у діючих цінах) млн. грн. 69,6.</p> <p>Темп росту за останні три роки</p> <ul style="list-style-type: none"> – за 2006 рік 74,4%, – за 2007 рік 107,3%, – за 2008 рік 126,6% <p>Частка збиткових підприємств у 2008 році 31,6%</p>
<p>Сільське господарство</p> 	<p>Кількість діючих фермерських господарств 223</p> <p>Площа сільгоспугідь (по всіх с/г товаровиробниках, включаючи підсобні господарства) складає 101,1 тис. га</p> <ul style="list-style-type: none"> – рілля 91,4 тис. га – пасовища 6,9 тис. га <p>Обсяг сільськогосподарського виробництва в с/г підприємствах, (у порівняних цінах 2005 року) 93,4 млн. грн.</p> <p>Структура сільськогосподарського виробництва::</p> <ul style="list-style-type: none"> – рослинництво 82 % – тваринництво 18 % <p>Основні галузі рослинництва : вирощування плодово-ягідних культур, винограду, зернових культур, Основні галузі тваринництва: розведення худоби та виробництво яєць.</p>
<p>Будівництво</p> 	<p>Введення в дію житла 8759 кв .м.</p> <p>Кількість будівельних організацій 5</p> <p>Виконаний ними обсяг робіт 2275 грн.</p>
<p>Фінанси</p> 	<p>Власні надходження до міських, сільських та селищних бюджетів на 1 особу: 174,1 грн.</p> <p>Іноземні інвестиції:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Обсяг на одну особу, дол. США 0,2 <p>Прибуток у галузях господарського комплексу району (по основному колу підприємств) (-29388,0) грн.</p>
<p>Транспортний комплекс та зв'язок</p> 	<p>Транспортна мережа загального користування :</p> <p>Наявність автомобільних доріг із них за значенням: 324,1 км,</p> <ul style="list-style-type: none"> – республіканського 69,4 км – місцевого 254,7 км <p>Наявність телефонного зв'язку, тис. апаратів</p> <ul style="list-style-type: none"> – у містах 7000 – у селах 0 <p>Міських телефонних станцій 27 одиниць</p> <p>Сільських телефонних станцій 0 одиниць</p> <p>Наявність вишок мобільного зв'язку 19 одиниць</p> <p>Кількість основних телефонів на 100 жителів 13,7 одиниць</p>

<p>Торгівля і сфера послуг</p> 	<p>Роздрібний товарообіг:</p> <ul style="list-style-type: none"> — всього 73,0 млн. грн. — на одного мешканця 1434,2 грн. <p>Мережа підприємств :</p> <ul style="list-style-type: none"> — магазини 183 — ресторани , кафе , їдальні 16 — Підприємства сфери обслуговування (готелі, туризм, побут) 41 												
<p>Освіта</p> 	<p>Кількість навчальних закладів, учнів, що в них навчаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> дошкільних 25 в них дітей 1061 загальноосвітніх I ступені 5 в них учнів 34 загальноосвітніх II ступенів 1 в них учнів 82 загальноосвітніх I-III ступенів 24 в них учнів 3996 Вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації 2 в них студентів 1040 												
<p>Соціально-культурна сфера</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Будинок культури 15 Клуб 8 Бібліотека 24 Музей , пам'ятки історії та культури 4 												
<p>Охорона здоров'я</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Кількість амбулаторій 7 Кількість дільничних лікарень 4 Санаторії та інші спеціалізовані лікувальні заклади 1 Кількість ФАПів 23 												
<p>Мале підприємництво</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Кількість зареєстровано малих підприємств 121 Кількість діючих малих підприємств на 10 000 населення 23 Кількість підприємців – фізичних осіб 1921 Питома вага малого підприємства у загальному обсязі виробництва регіону 35,9% Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва (одиниць) : 6 Кількість банків з врахуванням філій 6 Філії 6 												
<p>Зовнішньоекономічна діяльність</p> 	<p>Зовнішньоекономічний оборот товарів і послуг (тис. дол. США):</p> <ul style="list-style-type: none"> Всього 7486,9 Експорт 6139,5 Імпорт 1347,4 Баланс 4792,1 												
<p>Конфесійна приналежність</p> 	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Конфесійні громади</th> <th>Кількість прихожан</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Українська православна церква Московського Патріархату</td> <td>13485</td> </tr> <tr> <td>Українська православна церква Київського Патріархату</td> <td>480</td> </tr> <tr> <td>Українська греко-католицька церква</td> <td>150</td> </tr> <tr> <td>Лютеранська церква</td> <td>140</td> </tr> <tr> <td>Протестантські громади</td> <td>335</td> </tr> </tbody> </table>	Конфесійні громади	Кількість прихожан	Українська православна церква Московського Патріархату	13485	Українська православна церква Київського Патріархату	480	Українська греко-католицька церква	150	Лютеранська церква	140	Протестантські громади	335
Конфесійні громади	Кількість прихожан												
Українська православна церква Московського Патріархату	13485												
Українська православна церква Київського Патріархату	480												
Українська греко-католицька церква	150												
Лютеранська церква	140												
Протестантські громади	335												

Історична довідка по адміністративно-територіальному устрою Бериславського району

Загальний огляд

Розташований у центральній правобережній частині Херсонщини. На північному сході межує з Нововоронцовським районом, на сході по руслу Дніпра з Великолепетиським, Горностаївським і Каховським районами, на півдні з містом Нова Каховка, Цюрупинським і Білозерським районами, на заході з Снігурівським районом Миколаївської області і північному заході з Великоолександрівським районом Херсонської області.

Цікава історія району. Про це нагадують понад 350 різних пам'яток, серед яких Святовведенська дерев'яна церква в Бериславі часів козаччини XVIII століття, залишки Кам'янської Січі в селі Республіканець, пам'ятний знак на честь 500-ліття першої згадки про козацтво на місці колишньої фортеці Тягинь, Святогригорівський (Бізюків) монастир XVIII століття у селі Червоний Маяк та багато інших.

У перших століттях нашої ери на берегах Дніпра розташовувався ряд пізньоскіфських городищ, назви яких: Сар, Серим, Амадока, Метрополіс згадує у своїх працях античний географ Птолемей. В XIII - XIVст. землі нинішньої Бериславщини входили до складу Золотої Орди. Близько 1396 р. хан Тохтамиш звів у районі пристані м. Берислава замок Доган-Гечит (переправа яструба). Після визнання Тохтамишем протекторату Великого князівства Литовського, Жмудського й Російського фортеця одержала паралельну назву Сім Маяків, однак уже в 1399 р. вона була зруйнована Тимур-Култуком - одним з полководців Тамерлана.

В останній чверті XVст. на берегах Дніпра, за наказом султанів Османської імперії зводяться фортеці Доган-Гази-Керман (або Казикермен, 1484 р.) - нині Берислав і Тягин (1491 р.) - нині с. Тягинка. Боротьбу проти мусульманської експансії вели українські козаки на чолі з Богданом Глинським (кін.XVст.), Криштофа Кмитича й Семена Полозовича (поч. XVIст.), Івана Сирка (1673 р., 1679 р.), Семена Палія (1693 р.). В 1695 р. згадані фортеці були зруйновані козачими полками гетьмана Івана Мазепи. Саме за цю операцію Мазепа згодом був нагороджений орденом св. Андрія Первозваного. В I пол. XVIIIст. ці землі контролювалися запорожцями, що заснували тут Кам'янську Січ (1709 - 1711 р., 1730 -1731 р.) і ряд зимовищ. Тут знаходилися й козачі форпости й переправи. Після ліквідації в 1775 р. Запорізької Січі територія сучасної Бериславщини ввійшла до складу Російської імперії. В 1784 р. Казикерменський перевіз був перейменований у місто Берислав.

В XVIII - XIXст. ці землі заселялися як запорізькими козаками, так і переселенцями із центральних районів України, Росії, а також шведськими, німецькими, єврейськими колоністами. В 1781 р. виник Григоріє-Бізюків монастир, - один з найбільш видатних духовних центрів на Півдні України. В економічному освоєнні краю чималу роль зіграв князь П. Н. Трубецький, що заснував у с. Веселе винзавод, продукція якого одержала "Гран - при" на Всесвітній виставці в Парижі у 1900 р.

Історія виникнення районного центру

Територія сучасного Берислава була заселена з давніх часів. На території нинішнього Берислава була розташована в III-IV століттях нашої ери столиця Остготського королівства Данпарштадт, на прикінці XIV століття - резиденція золотоординського хана Тогтамиша Догангечит. На початку XV ст. на місці сучасного Берислава стояла литовська митниця, відома під назвою Вітовської. У XVI ст. татари і турки, що захопили цю територію, спорудили замість митниці фортецю Кизи-Кермен (Дівоча фортеця), яка стала їх плацдармом для нападів на лівобережні українські землі і одночасно мала не пропускати запорізькі чайки униз по Дніпру.

Під час Кримського походу 1689 року російсько-українське військо, яким командував князь В.Голіцин, дійшло до Кизикермена і почала бій з його гарнізоном. Та лише 1695 році російській армії й українським козацьким полкам після облоги фортеці вдалося оволодіти нею. 13(24) червня 1781 р. при генеральському межуванні імперії на генерал-губернаторства був утворений великий Кизикирменський повіт, який було скасовано 22 січня(8 лютого)1784 р. і тоді ж указом Катерини II місто було перейменовано на Берислав: « Кизикермень, де будуть збудовані різні потрібні за становищем того краю магазини, перейменувати містом Бериславом».

Волосний устрій у кінці ІХ ст.

У різні історичні часи існував різний адміністративний устрій території бериславщини. В 1899 році існувало 4 волості:

Козацька волость:

- - Бургунка село;
- - Журавського хутір, біля с. Миколаївка;
- - Козацьке сільце;
- - Козацька економія, біля с. Козацьке;
- - Миколаївка село;
- - Миколаївська економія, біля с. Миколаївка;
- - Ольгівка село;
- - Ольгівська казенна і земська кінно-поштова станція;
- - Ольгівська економія, біля с. Ольгівка;
- - Отрадо-Кам'янка село;
- - Писарево хутір, біля с. Ольгівка;
- - Соколи хутір-1;
- - Трубецького хутір-1, біля с. Бургунки;
- - Трубецького хутір-2, біля с. О-Кам'янка;
- - Трубецького економія, біля с. Бургунка;

Старо-шведська волость:

- - Дрімалівка село;
- - Клостердорф (Костирка), німецька колонія;
- - Мюльгаузендорф, німецька колонія;
- - Старо-шведське (Альт-шведендорф), німецька колонія;
- - Шлангендорф (Гадюче), німецька колонія;

Тягинська волость:

- - Волохіна В.І. (Тягинська) економія, біля с. Тягинка;
- - Волохіна І.І. (Тягинська) економія, біля с. Тягинка;
- - Дем'яненка хутір, біля с. Тягинка;
- - Дем'яненка економія, біля с. Тягинка;
- - Червоно-Бургунський хутір, біля с. Ч-Бургун, нині с. Львова;
- - Червоний Бургун село;
- - Медведя хутір, біля єврейської колонії Львової;
- - Спиридонівка хутір, біля с. Тягинки;
- - Тягинка село;
- - Ульянової (Ч- Бургунська) економія, біля с. Ч-Бургун;

Казенні єврейські колонії:

- - Львова, в межах Тягинської волості;
- - Ново-Берислав, в межах Старо-Шведської волості;

Качкарівська волость:

- - Агарова економія, біля с. Милове;
- - Безіменний хутір, біля Григорієво-Бізюкового монастиря (С.Ч. Маяк);
- - Григорівка хутір, казенна і земська кінно-поштова станція;
- - Качкарівка село;
- - Комарівська економія, біля с. Качкарівка;
- - Милове село;
- - Меловська казенна кінно-поштова станція;
- - Полуденний хутір, біля Григорієво-Бізюкового монастиря;
- - Рогулеві хутори, біля Григорієво-Бізюкового монастиря;
- - Саблуківка село;
- - Сільверсвана (Саблуківська) економія, біля с. Саблуківка;
- - Старий хутір, біля с. Саблуківка;
- - Блажкова (Новокам'янська) економія, при затоці Дніпра і балки Кам'янки;
- - Бобра хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Бражнікова хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Бургинівський хутір;
- - Гавриловські хутора, біля х. Комаровка;
- - Горки хутір, біля х. Комаровка;
- - Дудчино селище;
- - Дурилина (Дудчанська) економія, біля с. Дудчино;
- - Євтугненко хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Іванівка економія, біля х. Бургинівський;
- - Івдієнка 2 хутори, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Кам'янка хутір, біля х. Мундірський;
- - Карнауха хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Керстен хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Комаровка хутір;
- - Консуловська економія, біля х. Комаровка;
- - Короваєва хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Красний хутір, біля х. Мундірський;
- - Хрестянський (товариство хрестян) хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Логвинов хутір, біля х. Мундірський;
- - Михайлівка хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Мундірський хутір;
- - Мураневича хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Ново – Кам'янка селище;
- - Полтавченка хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Рядовий сарай хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Сербіна хутір, біля с. Дучино;
- - Софіївка село;
- - Софієчка хутір, біля с. Софіївка;
- - Суханова хутір, біля с. Ново – Кам'янка;
- - Шкуропатових 2 хутори біля с. Ново – Кам'янка;
- - Яковлева хутір, біля с. Ново – Кам'янка.

Історія адміністративного устрою сучасного району

7 березня 1923 року створено Бериславський район. До новоутвореного району увійшли території ліквідованих Бериславської та Тягинської волостей.

На момент створення територія Бериславського району складала 1173 км², на якій було розташовано 10 сілрад та 1 селищна рада, у тому числі 5 національних рад, а саме: Берислав – селищна рада, Бургунська, Зміївська (нім.), Н - Бериславська (евр.), Н – тягінська, Отрадо – Кам’янська, Тягінська, Старо – Фейська, Ст. Шведська (швед.).

Згідно з рішенням президії Херсонського окрвиконкому від 3 вересня 1926 року Бериславський район увійшов до складу новоствореного Сейдемінуського району, який згодом бив перейменований в Калініндорфський .

1932 року Бериславський район знову став окремим районом з власним районним центром.

Сучасний Бериславський район складається з таких адміністративно-територіальних одиниць: міст районного значення – 1, селищ міського типу – 1, сільських населених пунктів – 42. Кількість місцевих рад – 24

Населені пункти району

Центр - м. Берислав

Бургунська сілрада

с. Бургунка

Веселівська сілрада

с. Веселе

Високівська сілрада

с. Високе

с. Львівські Отруби

с-ще Матросівка

с. Таврійське

Зміївська сілрада

с. Зміївка

Качкарівська сілрада

с. Качкарівка

с. Саблуківка

Кіровська сілрада

с. Кірове

с. Інгулівка

с. Куйбишеве

с. Чайкине

Львовська сілрада

с. Львове

Максима-Горьківська сілрада

с. Максима Горького

с. Кошари

Милівська сілрада

с. Милове

с. Суханове

с. Червоний Яр

Новобериславська сілрада

с. Новоберислав

Новокаїрська сілрада

с. Новокаїри

с. Республіканец

Новорайська сілрада

с-ще Новорайськ

с. Заможне

с. Костирка

Ольгівська сілрада

с. Ольгівка

с. Вірівка

Одрадокам'янська сілрада

с. Одрадокам'янка

с. Миколаївка

Раківська сілрада

с. Раківка

с. Новосілка

с. Першотравневе

с. Тараса Шевченка

Степнянська сілрада

с. Степне

Томаринська сілрада

с. Томарине

Тягинська сілрада

с. Тягинка

Урожайненська сілрада

с. Урожайне

Червономаяцька сілрада

с-ще Червоний Маяк

с. Крупиця

с. Ударник

Шляхівська сілрада

с. Шляхове

с. Козацьке

Загальна характеристика сучасного стану адміністративно-територіального устрою та фінансових показників Бериславського району

Район розташований в степовій зоні. По території району протікають 2 річки: Дніпро та Інгулець. Найбільша – Дніпро. Територія району розташована на правому березі Каховського водосховища та Дніпра. Межує з Великоолександрівським, Нововоронцовським, Каховським, Білозерським районами, містом Нова Каховка та Миколаївською областю

Район займає площу 1,721 тис. км кв., що складає 6,2% від площі Херсонської області. Населення на 2009 рік – 48425 осіб., в тому числі у м. Берислав мешкає 13866 осіб. Щільність населення на кв. км. – 30 осіб.

На території району розміщено 43 населених пунктів, які об'єднані в 1 міську, 1 селищну та 21 сільську раду. Адміністративним центром району є м. Берислав. Серед особливостей Бериславського району в контексті адміністративного устрою можна виділити порівняно велику кількість сільських рад у межах району та щільність населення, більшу за середню серед районів Херсонської області. Додатково можна виділити близькість до міста обласного підпорядкування Нова Каховка – деякі центральні та західні села більше тягнуться до нього, ніж до Бериславу.

Розмір сільських рад за кількістю сіл та населенням помітно різний. Самостійно мають органи місцевого самоврядування 10 сіл (Веселівська, Зміївська, Максимогорківська, Львівська, Томаринська, Шляхівська, Тягинська, Бургунська, Козацька, Новобериславська, Урожайнецька сільські ради), одне селище (Козацька селищна рада) та місто Берислав. По 2 села входять до 5 сільських рад, по 3 села – до 3 сільських рад, по 4 села – до 3 сільських рад. Одна сільська рада Бериславського району в середньому охоплює 1,9 населених пункти. Відстань від центрів населених пунктів, що не мають самостійного органу місцевого самоврядування, до сільських та селищних рад коливається від 2 до 25 км та в середньому становить 8,3 км.

Загальна кількість пенсіонерів серед всього населення в середньому складає 28,3%, дітей до 17 років – 20,2%.

Деякі показники населених пунктів Бериславського району

Назва поселення	Назва сільської/селищної ради	Відстань до центру сільської/селищної ради, км	Населення, осіб		
			Всього	Пенсіонерів, %	Дітей до 17 років, %
м. Берислав	Бериславська міська рада	0	13856	23,8%	16,1%
с.Веселе	Веселівська сільська рада	0	2397	28,9%	16,9%
с.Зміївка	Зміївська сільська рада	0	2414	23,7%	23,0%
с. Кірове	Кіровська сільська рада	0	929	25,2%	24,3%
с. Інгулівка		10	260	15,0%	28,8%
с. Чайкине		12	436	20,9%	23,9%
с. Куйбишеве		25	136	25,7%	9,6%
с. Львове	Львівська сільська рада	0	2225	29,9%	18,0%
с. Максимогорківське	Максимо-Горьківська сільська рада	0	484	30,0%	19,6%
с.Милове	Милівська сільська рада	0	1038	25,0%	19,7%
с.Суханово		10	229	26,6%	18,3%
с.Червоний Яр		12	73	17,8%	23,3%
с. Томарине	Томаринська сільська рада	0	817	19,3%	19,1%
с.Шляхове	Шляхівська сільська рада	7	985	18,1%	18,4%

Назва поселення	Назва сільської/селищної ради	Відстань до центру сільської/селищної ради, км	Населення, осіб		
			Всього	Пенсіонерів, %	Дітей до 17 років, %
с.Одрадокам'янка	Одрадокам'янська сільська рада	0	2213	24,9%	17,9%
с. Миколаївка		2	791	29,2%	13,8%
с. Тягінка	Тягінська сільська рада	0	1816	30,1%	20,0%
с.Новорайськ	Новорайська сільська рада	0	2285	22,2%	17,5%
с. Костирка		3	627	15,2%	21,5%
с. Заможне		4	110	21,8%	10,9%
с. Бургунка	Бургунська сільська рада	0	1072	21,1%	23,3%
с. Високе	Високівська сільська рада	0	950	34,7%	19,7%
с. Л.Отруби		4	88	61,4%	10,2%
с. Таврійське		8	44	70,5%	15,9%
с. Матросівка		2	80	37,5%	16,3%
с. Качкарівка	Качкарівська сільська рада	0	965	44,5%	33,6%
с. Саблуківка		5	129	46,5%	37,2%
сmt. Козацьке	Козацька селищна рада	0	3388	35,2%	18,8%
с. Ольгівка	Ольгівська сільська рада	0	1197	25,0%	18,0%
с. Вірівка		12	425	27,3%	20,2%
с. Новоберислав	Новобериславська сільська рада	0	950	26,7%	19,8%
с. Новокаїри	Новокаїрська сільська рада	0	1099	27,8%	16,1%
с. Республіканець		9	244	27,0%	14,3%
с.Раківка	Раківська сільська рада	0	382	26,7%	17,8%
с. Т.Шевченко		3	288	14,6%	19,4%
с. Першотравневе		6	120	10,0%	38,3%
с. Новосілка		12	23	39,1%	26,1%
с. Степне	Степнянська сільська рада	1	521	22,6%	16,7%
с. Кошара		18	65	38,5%	24,6%
с. Урожайне	Урожайненська сільська рада	0	501	20,4%	17,4%
с. Ч.Маяк	Червономаяцька сільська рада	0	1350	29,0%	26,7%
с. Ударник		3	311	21,5%	19,6%
с. Крупиця		7	112	34,8%	19,6%

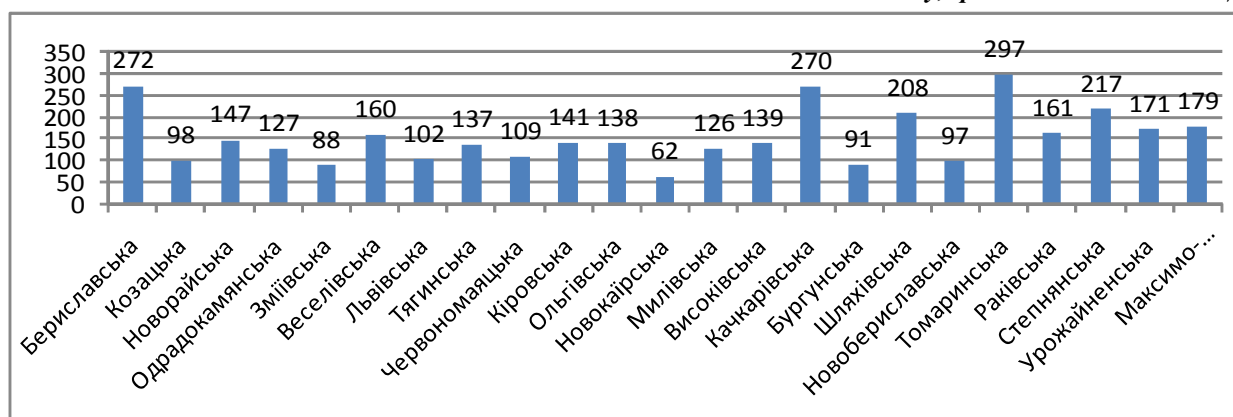
Основні показники місцевих бюджетів

Міська/селищна/сільська рада	Чисельність населення	Власні доходи до бюджету	Бюджетні видатки на рік (грн.)				
			загальні	управління	культура	освіта	Охорона здоров'я
Бериславська	13856	3762600	3865800	998100	68300	2406600	0
Козацька	3388	330700	1244600	306200	86600	508800	302000
Новорайська	3022	443800	1363200	258500	143400	450000	480900
Одрадокам'янська	3004	383000	1140400	287400	92600	448400	281700
Зміївська	2414	212700	1085900	182200	106500	406000	383000
Веселівська	2397	383600	1034400	301000	77600	343300	274000
Львівська	2225	225900	893100	128200	54000	288000	373900
Тягінська	1816	248500	918400	199500	23400	324200	351800
Червономаяцька	1773	193300	974000	179100	64700	372000	215800
Кіровська	1761	248200	940100	200400	69400	267400	341800
Ольгівська	1622	223800	622500	202100	107000	192300	106000
Новокаїрська	1343	82600	598200	157000	44100	219600	164900
Милівська	1340	168500	616600	171900	114900	231500	88700
Високівська	1162	161600	696100	172900	42500	192000	194600
Качкарівська	1094	295800	1104600	207100	111900	326100	443200
Бургунська	1072	97100	360700	189300	45100	93200	32900
Шляхівська	985	204900	538200	162900	8600	309200	45400
Новобериславська	950	91800	493100	149200	20900	201700	77700
Томаринська	817	242900	473900	223100	46400	148000	54600
Раківська	813	131000	662900	231000	46100	171500	205600
Степнянська	586	127400	382100	163400	32000	126300	49500

Міська/селищна/сільська рада	Чисельність населення	Власні доходи до	Бюджетні видатки на рік (грн.)				
			загальні	управління	культура	освіта	Охорона здоров'я
Урожайненська	501	85700	250200	142900	45700	35800	25800
Максимо-Горьківська	484	86500	286800	114700	25500	103400	20700

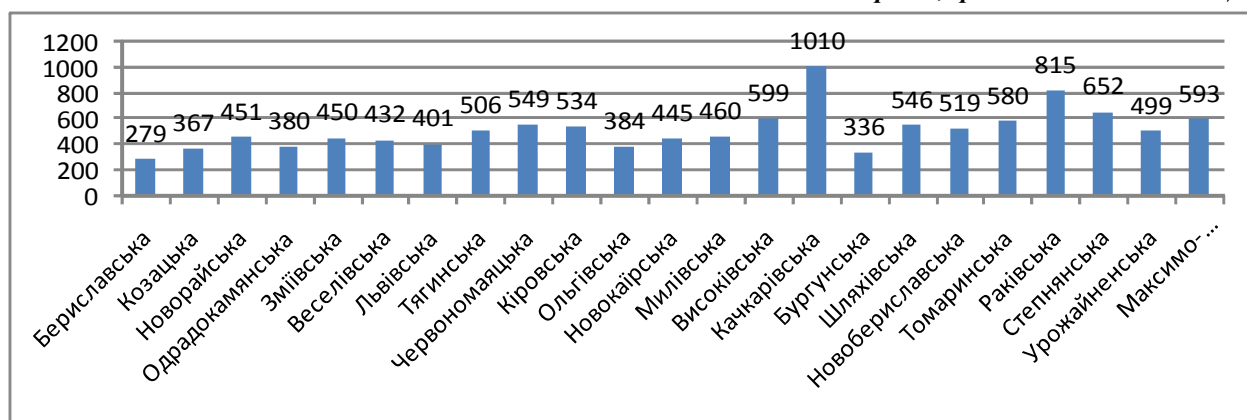
Аналізуючи дані по доходах, можна спостерігати відсутність залежності між власними надходженнями до бюджету та кількістю населення сільських рад. Виявлення причин цього явища потребує додаткового аналізу категорій доходів, оскільки зазвичай основним чинником для наповнення бюджету є прибутковий податок з громадян. Можливі додаткові фактори: відсоток непрацюючих, середній рівень заробітної плати, а також інші джерела надходжень, такі як плата за землю. Показник власних доходів до бюджету коливається від 62 до 297 грн.: найгірші показники у Новокаїрської та Зміївської рад, найкращі – в Бериславі, Качкарівці та Томариному. В середньому по району власні надходження у місцевий бюджет становлять 154 гривні на кожного мешканця.

Власні надходження до бюджету, грн. на одного мешканця

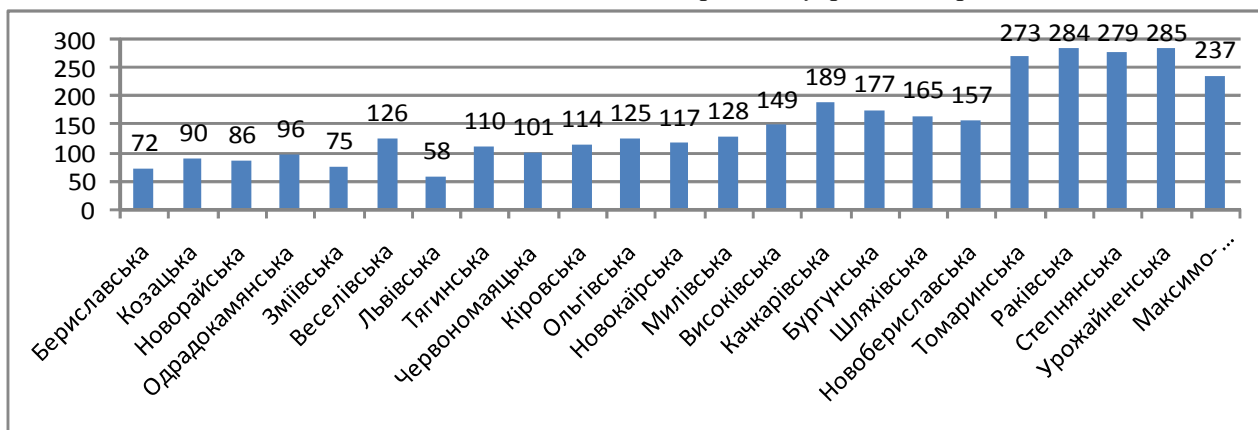
Загальні витрати не мають зв'язку з чисельністю населення населених пунктів. Слід відзначити, що у районному центрі (м. Берислав) загальні витрати найменші. Така обставина в більшій мірі пояснюється тим, що у бюджеті Бериславської міської ради зовсім не закладено коштів на охорону здоров'я – заклади охорони здоров'я фінансуються з районного бюджету. Максимальні загальні витрати має Качкарівська сільська рада – 1010 гривень на кожного мешканця. В середньому цей показник по району становить 513 гривень.

Загальні витрати, грн. на одного мешканця

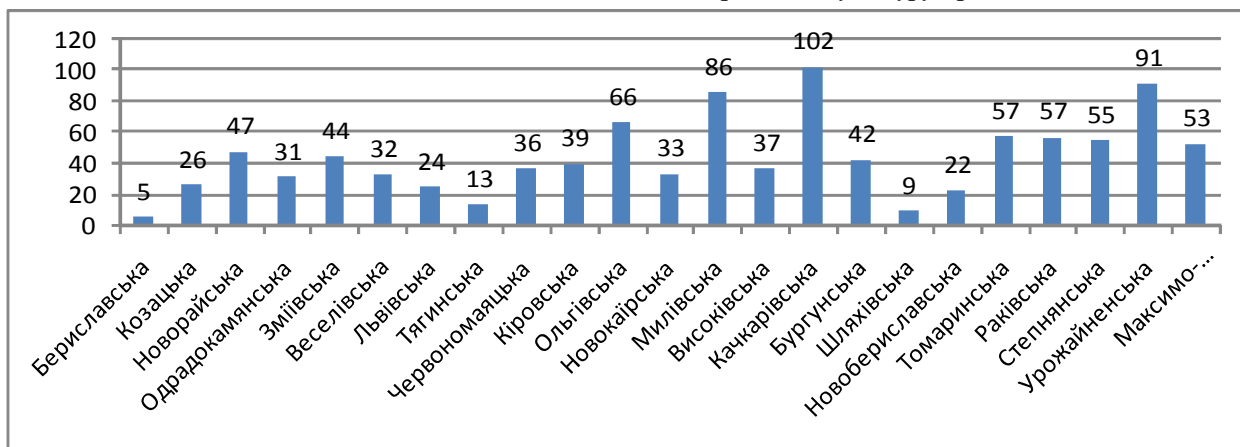
Видатки на управління помітно зростають із зменшення кількості населення місцевих рад. Цей показник знаходиться в діапазоні від 72 гривень в м. Берислав до 285 гривень в Урожайненській сільській раді. В середньому по району на управління витрачається 152 грн. на кожного мешканця.

Витрати на управління, грн. на одного мешканця

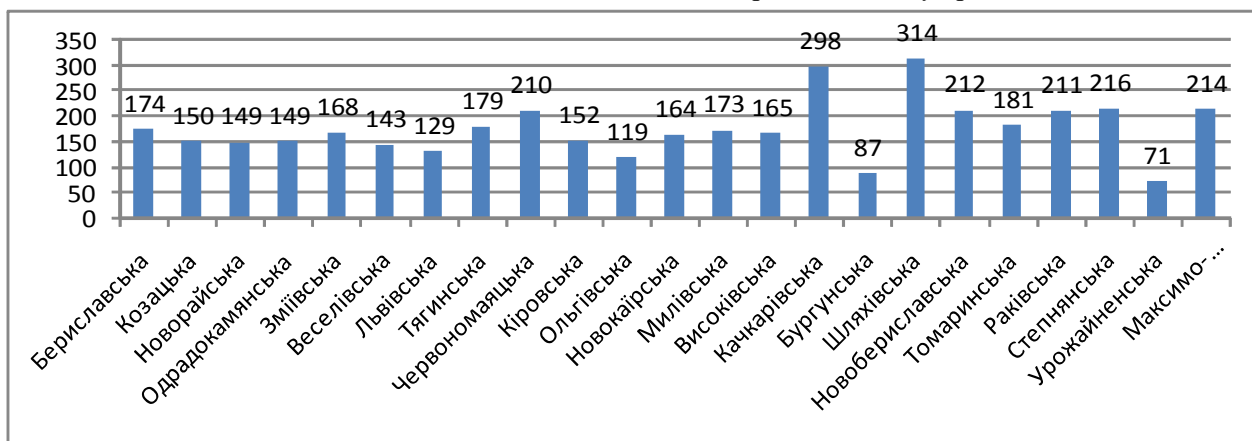
При вивченні витрат на культуру по місцевим радам виявляється не досить чітка, але все ж таки зворотно пропорційна залежність між розміром цих витрат та кількістю населення. Це в першу чергу пов'язано з тим, що ради мають на балансі заклади культури та зобов'язані виконувати повноваження у галузі культури – при малій кількості населення відносний обсяг видатків виглядатиме більшим. Розмір витрат на культуру максимально сягає 102 гривні на одного мешканця (Качкарівська сільська рада), ця графа видатків має місце у бюджетах всіх місцевих рад. Відносно кількості населення найменше коштів на культуру витрачається в м. Берислав – 5 гривень на кожного мешканця. В середньому цей показник дорівнює 44 гривні.

Витрати на культуру, грн. на одного мешканця

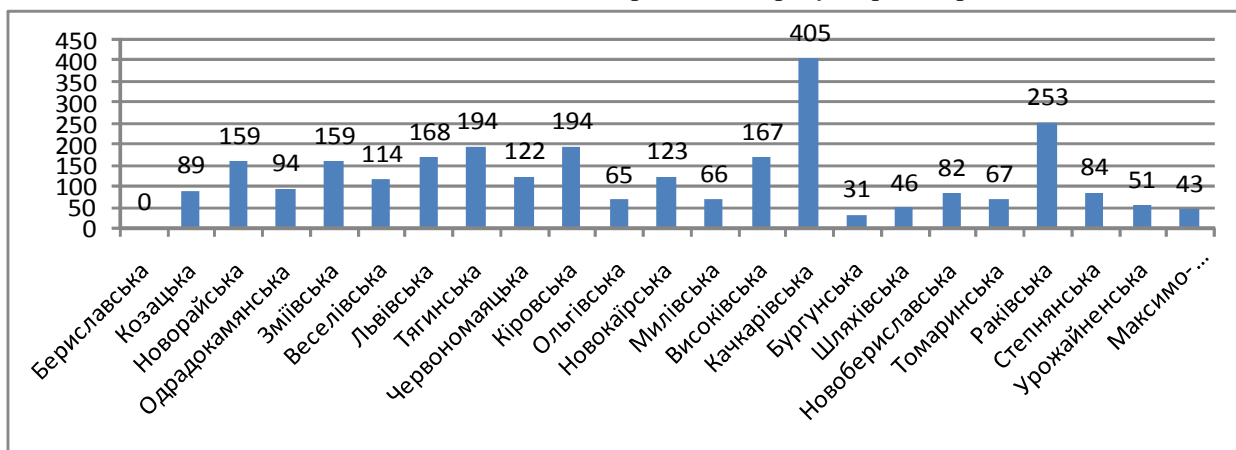
Розмір видатків на освіту з кількістю населення зв'язку не має та у більшості місцевих рад лежить в рамках грошового коридору від 120 до 215 гривень. Найменше значення цього показника в Урожайненській сільській раді (71 грн. на кожного мешканця), найбільше – в Шляхівській (314 грн.). В середньому по району на кожного мешканця припадає 175 грн. бюджетних видатків на освіту.

Витрати на освіту, грн. на одного мешканця

На охорону здоров'я в сільських та селищних радах на одного мешканця припадає від 0 до 405 гривень та в середньому становить 121 грн. Цей показник пов'язаний з кількістю населення не жорстко: розмір видатків залежить від типу медичного закладу (ФАП, лікарня чи амбулаторія). Варто відзначити, що в бюджеті Бериславської міської ради такої графи видатків немає зовсім. Через це потік пацієнтів спрямовується переважно до медичних закладів, що фінансуються з інших бюджетів.

Витрати на охорону здоров'я, грн. на одного мешканця

Основні проблеми адміністративно-територіальних одиниць (спочатку більш актуальні):

- відсутність робочих місць
- питна вода
- матеріально-технічна база бюджетних установ
- ремонт доріг
- вуличне освітлення
- капітальний ремонт установ соціальної сфери
- газифікація села
- соціальний захист населення
- інвентаризація земель населеного пункту
- реконструкція очисних споруд (екологія)
- нерациональне використання землі
- капітальний ремонт житлового фонду
- створення зелених зон відпочинку
- ремонт будівлі сільської ради
- відсутність лічильників води
- введення посади інструктора – методиста по організації спорту
- реформування комунальної сфери
- медичне обслуговування

Перспективи розвитку Бериславського району у контексті реформи адміністративно-територіального устрою України

Моделювання укрупнених громад проводилось згідно Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України, Концепції реформи місцевого самоврядування та проекту Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій України» (станом на 27.04.2009).

Згідно вимог проектів нормативних актів, формування громад під час реформи по-можливості повинно відбуватись шляхом об'єднання поселень навколо міста чи селища, де розміщені основні місця працевлаштування населення. У Бериславському районі Херсонської області всього 1 місто (Берислав) та 1 селище (Козацьке), тому формування інших громад має відбуватись навколо сіл з найкращими показниками соціально-економічного розвитку. Враховувались також розташування та мережа автомобільних доріг – критичним вважалось розташування найвіддаленіших поселень від центру громади на відстані, яка дозволяє прибуття машини невідкладної швидкої допомоги чи пожежної машини за 20 хв.

На підставі статистичних даних, отриманих від сільських рад району були проведені обрахунки рейтингу населених пунктів та обрані поселення з найбільш розвиненою соціальною інфраструктурою та потенціалом: м. Берислав, с. Зміївка, с. Томарине, с. Козацьке, с. Одрадокам'янка, с. Веселе, с. Новокаїри, с. Ч.Маяк, с. Новорайськ, с. Ольгівка, с. Тягінка, с. Львове, с. Милове, с. Бургунка, с. Качкарівка, с. Шляхове, с. Максимо-Горьківське, с. Кірове, с. Високе.

На підставі аналізу територіального розташування поселень у районі визначено такі моделі громад з центрами в межах сучасного Бериславського району⁶:

Громада	Населення, осіб	Площа, км кв.	Кількість поселень
Тягінська громада	7740	200.0	6
Високівська громада	4161	475.8	13
Бериславська громада	19022	272.1	5
Новорайська громада	6366	409.1	10
Милівська громада	3777	334.1	7
Козацька	9861	117.9	5

Особливості планування громад

При плануванні громад у Бериславському районі були свої особливості. Проаналізувавши розташування найбільш потужних поселень, можна дійти висновку, що більшість з них знаходяться на березі Каховського водосховища. Тільки Томарине та Новорайськ розташовані ближче до центру району. З цього можна зробити висновок, що Берислав буде центром громади у центрі району, потрібен ще один центр громади на заході від Берислава на березі, а також на північному заході у степовій зоні (с. Високе). На сході від Берислава найкраще розташувати центр громади у Новорайську та у с. Милове.

Поряд із м. Бериславом є серія сіл навколо сел. Козацьке, які відповідають умовам створення окремої громади, тяжіють в більшій мірі до м. Нова Каховка (на протилежному березі водосховища). В центрі громади знаходяться власне сел. Козацьке та с. Веселе – приблизно однакові за розвитком та практично об'єднані територіально. При реалізації реформи бажано розглянути питання щодо злиття цих поселень в один населений пункт. Також особливістю Козацької громади є її порівняно мала площа – близько 118 кв. км., що нетипово для Херсонської області.

З історичного аналізу волосного устрою, можна зробити висновок, що на заході району вдалим буде центром громади зробити Тягінку при умові входження у громаду східних населених пунктів Білозерського району. На початку аналізу вважалось, що

⁶ У додатку 3 розміщено розширену інформацію про моделі громад з описом соціальної та побутової інфраструктури

відомий з історії інший волосний центр - Качкарівка теж є сенс робити центром громади. Проте дана Качкарівська громада мала охоплювати також два невеличких села на північному заході – Червоний Яр та Суханове, які дуже віддалені від центру громади (більше 25 км автошляхом). На даному етапі вирішено замість Качкарівки виділити центр у с. Милове, хоча при подальших, більш детальних, фінансових обрахунках може виявитись, що доцільніше центром визначити Качкарівку з причини розвиненої системи надання соціальних послуг.

Найбільша за площею в районі – Високівська громада, яка відрізняється від інших тим, що не виходить своїми межами на берегову зону та має найнижчу щільність населення (особливості степових зон області). В Високівській громаді є серія сіл на сході, які мають тільки об'їзний шлях до центру громади, хоча за радіусом знаходяться доволі близько до нього. Тому в районі с. Першотравневе варто зробити пряму автотрасу з твердим покриттям до с. Високого (ближчих потенційних центрів громад до цих проблемних сіл немає). Ще одне віддалене поселення Високівської громади – с. Кірове (на межі з Миколаївською областтю), в якому бажано зробити допоміжну соціальну інфраструктуру, для обслуговування її мешканців та с. Інгулівка. В той же час, у Високівській громаді існує с. Вірівка, яке на даний час відносить до Ольгівської сільської ради (Тягінська громада) – таке розірвання меж сільської ради обумовлене тим, що відстань до центру громади у Високому буде набагато ближче (7 км), ніж до Тягінки.

На території Високівської громади розташоване декілька поселень, які не відповідають вимогам територіальної одиниці, бо мають менше 50 мешканців: Новосілка (23 мешканця), Таврійське (44 мешканця).

Опис громад сучасного Бериславського району

Бериславська громада

1. Назва громади: *Бериславська*
2. Назва адміністративного центру громади: м. Берислав
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 19022 чол.
4. Площа громади: 0,272 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км. ⁷
м. Берислав	Бериславської міської ради	13856	0
с. Зміївка	Зміївська сільська рада	2414	17,6
с. Новоберислав	Новобериславська сільська рада	950	4
с. Томарине	Томаринська сільська рада	817	11,5
с.Шляхове	Шляхівська сільська рада	985	7

⁷ Відстані обчислювались комп'ютерною програмою MapInfo Professional між умовними центрами населених пунктів по автомобільних шляхах

Високівська громада

1. Назва громади: *Високівська*
2. Назва адміністративного центру громади: с. Високе
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 4 161 чол.
4. Площа громади: 0, 476 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с. Високе	Високівська сільська рада	950	0
с. Л.Отруби	Високівська сільська рада	88	2
с. Матросівка	Високівська сільська рада	80	4
с. Таврійське	Високівська сільська рада	44	7
с. Інгулівка	Кіровська сільська рада	260	12,8
с. Кірове	Кіровська сільська рада	929	20,4
с. Куйбишеве	Кіровська сільська рада	136	18
с. Чайкине	Кіровська сільська рада	436	11
с. Новосілка	Раківська сільська рада	23	14,8
с. Першотравневе	Раківська сільська рада	120	18
с. Раківка	Раківська сільська рада	382	24
с. Т.Шевченко	Раківська сільська рада	288	26,8
с. Вірівка	Ольгівська сільська рада	425	7

Милівська громада

1. Назва громади: *Милівська*
2. Назва адміністративного центру громади: с. Милове
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 3 777 чол.
4. Площа громади: 0,334 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с. Качкарівка	Качкарівська сільська рада	965	15
с. Саблуківка	Качкарівська сільська рада	129	19
с. Милове	Милівська сільська рада	1038	0
с. Суханово	Милівська сільська рада	229	12,3
с. Червоний Яр	Милівська сільська рада	73	13,5
с. Новокаїри	Новокаїрська сільська рада	1099	7,8
с. Республіканець	Новокаїрська сільська рада	244	12

Новорайська громада

1. Назва громади: *Новорайська*
2. Назва адміністративного центру громади: с. Новорайське
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 6366 чол.
4. Площа громади: 0, 409 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с. Максимо-Горьківське	Максимо-Горьківська сільська рада	484	16
с. Заможне	Новорайська сільська рада	110	4
с. Костирка	Новорайська сільська рада	627	3,5
с.Новорайськ	Новорайська сільська рада	2285	0
с. Кошара	Степнянська сільська рада	65	17,2
с. Степне	Степнянська сільська рада	521	9,5
с. Урожайне	Урожайненська сільська рада	501	15,6
с. Крупиця	Червономаяцька сільська рада	112	9
с. Ударник	Червономаяцька сільська рада	311	8,1
с.Ч.Маяк	Червономаяцька сільська рада	1350	10,6

Тягінська громада

1. Назва громади: *Тягінська*
2. Назва адміністративного центру громади: с. Тягінка
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 7740 чол.
4. Площа громади: 0,200 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с. Львове	Львівська сільська рада	2225	12
с. Ольгівка	Ольгівська сільська рада	1197	15
с. Тягінка	Тягінська сільська рада	1816	0
с.Токарівка	Токарівська сільська рада Білозерського району	1138	10
с.Іванівка	Токарівська сільська рада Білозерського району	678	5,8
с.Новотягінка	Токарівська сільська рада Білозерського району	686	6,7

Козацька громада

1. Назва громади: *Козацька*
2. Назва адміністративного центру громади: сел. Козацьке
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 9861 чол.
4. Площа громади: 0,118 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с. Бургунка	Бургунська сільська рада	1072	20
с.Веселе	Веселівська сільська рада	2397	11,8
с. Козацьке	Козацька селищна рада	3388	12,5
с. Миколаївка	Одрадокам'янська сільська рада	791	19
с. Одрадокам'янка	Одрадокам'янська сільська рада	2213	15

План-схеми моделей громад району

Схема розташування змодельованих громад Бериславського району

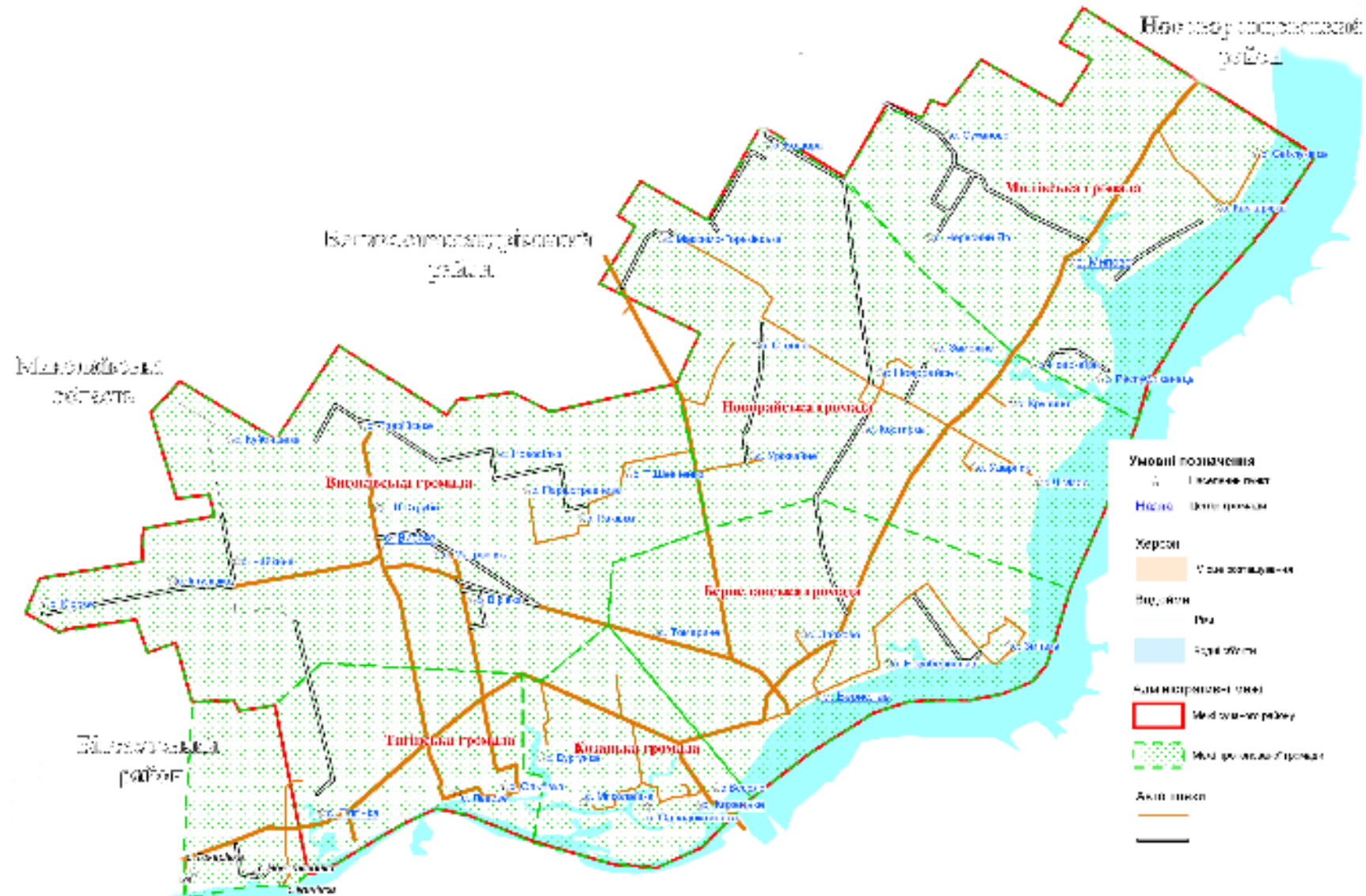
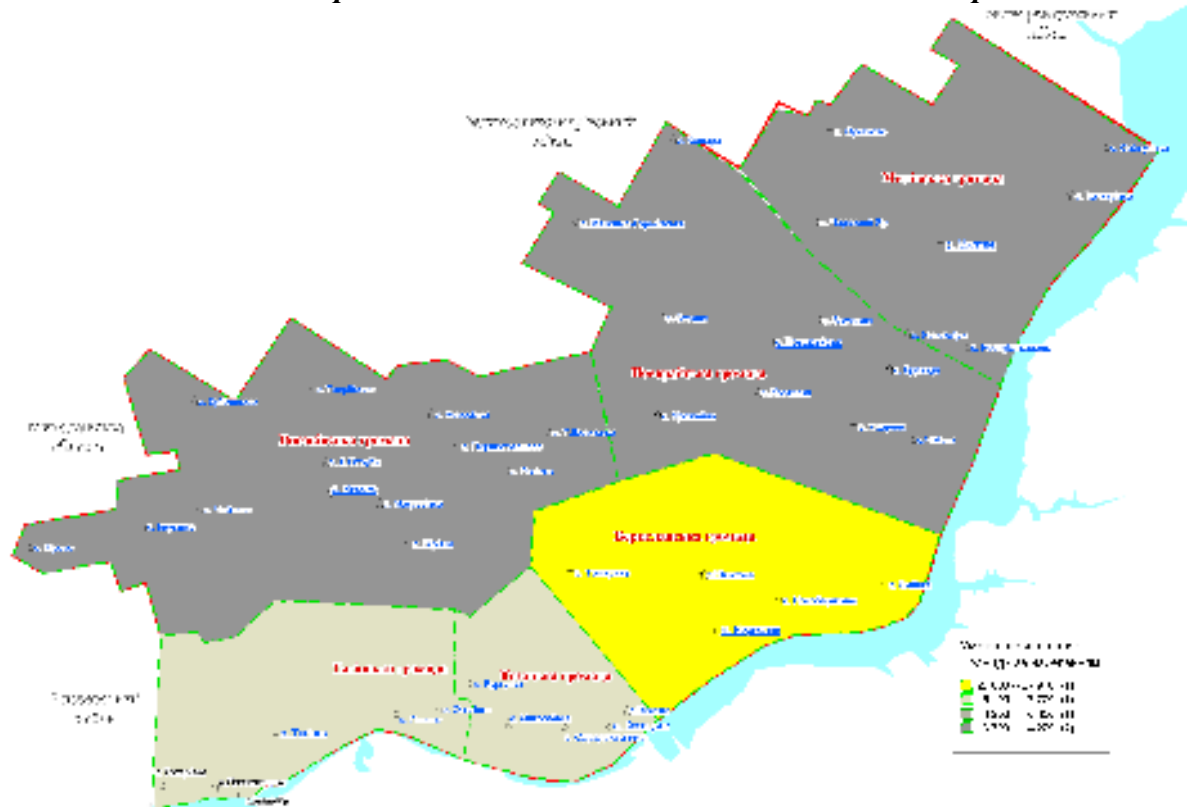

Схема змодельованих громад з позначенням відстані 10 км від адміністративного центру громади

Схема змодельованих громад з позначенням кількості населення в громаді

Аналітичні матеріали по Білозерському району

Загальні відомості про Білозерський район⁸

<p>Площа та відстані</p> 	<p>Площа району становить 1,7 тис. км кв, 6 % від території області Відстань від смт. Білозерка до м. Херсона автошляхом 14 км</p>																								
<p>Географічні дані</p> 	<p>Район розташовано в степовій зоні По території району протікають 12 річок Найбільші: Дніпро, Інгулець Територію району оточено Каховським морем. Межує з Бериславським районом та Миколаївською областю</p>																								
<p>Адміністративно – територіальні одиниці</p> 	<p>Районний центр – смт. Білозерка Кількість рад:</p> <table border="0"> <tr> <td>–</td> <td>районна</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>селищна</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>сільські</td> <td>21</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Селищ міського типу</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Сільських населених пунктів</td> <td>54</td> </tr> </table> <p>Назва районної ради: Білозерська; Назва селищної ради: Білозерська; Назви сільських рад: Дар'ївська, Дніпровська, Інгулецька, Киселівська, Кізомиська, Микільська, Музиківська, Надєждівська, Олександрівська, Петрівська, Посад-Покровська, Правдинська, Радянська, Садівська, Станіславська, Східненська, Токарівська, Томинобалківська, Федорівська, Чорнобаївська, Широкобалківська.</p>	–	районна	1	–	селищна	1	–	сільські	21		Селищ міського типу	1		Сільських населених пунктів	54									
–	районна	1																							
–	селищна	1																							
–	сільські	21																							
	Селищ міського типу	1																							
	Сільських населених пунктів	54																							
<p>Населення</p> 	<p>Чисельність населення 68335 чол., у тому числі:</p> <table border="0"> <tr> <td>–</td> <td>міське</td> <td>9909 чол.(14,5%)</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>сільське</td> <td>58426 чол.(85,5%)</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>чоловіків</td> <td>32527 чол.(47,6%)</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>жінок</td> <td>35808 чол.(52,4%)</td> </tr> </table> <p>Кількість пенсіонерів 13646 з них</p> <table border="0"> <tr> <td>–</td> <td>за віком</td> <td>12111</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>по інвалідності</td> <td>1125</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>за вислугою років</td> <td>194</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>які отримують соціальні пенсії</td> <td>216</td> </tr> </table> <p>Щільність населення на кв. км. чол. 44,0 Народжуваність (на 1000 жителів) чол. 11,6 Смертність (на 1000 жителів) чол. 16,5 Природне скорочення населення (на 1000 жителів) чол. (-4,9)</p>	–	міське	9909 чол.(14,5%)	–	сільське	58426 чол.(85,5%)	–	чоловіків	32527 чол.(47,6%)	–	жінок	35808 чол.(52,4%)	–	за віком	12111	–	по інвалідності	1125	–	за вислугою років	194	–	які отримують соціальні пенсії	216
–	міське	9909 чол.(14,5%)																							
–	сільське	58426 чол.(85,5%)																							
–	чоловіків	32527 чол.(47,6%)																							
–	жінок	35808 чол.(52,4%)																							
–	за віком	12111																							
–	по інвалідності	1125																							
–	за вислугою років	194																							
–	які отримують соціальні пенсії	216																							
<p>Зайнятість населення</p> 	<p>Середньооблікова кількість штатних працівників по району становить – 8375 осіб, із них у:</p> <table border="0"> <tr> <td>–</td> <td>промисловості</td> <td>700 осіб</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>будівництві</td> <td>303 особи</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>сільському господарстві</td> <td>2793 особи</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>в державному управлінні</td> <td>700 осіб</td> </tr> <tr> <td>–</td> <td>в інших галузях</td> <td>3879</td> </tr> </table>	–	промисловості	700 осіб	–	будівництві	303 особи	–	сільському господарстві	2793 особи	–	в державному управлінні	700 осіб	–	в інших галузях	3879									
–	промисловості	700 осіб																							
–	будівництві	303 особи																							
–	сільському господарстві	2793 особи																							
–	в державному управлінні	700 осіб																							
–	в інших галузях	3879																							

⁸ Дані по ітогах 2008 року. Додаткова інформація по кожному населеному пункту наведена у додатку 3

<p style="text-align: center;">Промисловий комплекс</p> 	<p>Кількість підприємств, що знаходяться на самостійному балансі 7 одиниць</p> <p>Галузева структура промисловості по видах економічної діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> - харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів 42,9%; - Хімічна і нафтохімічна промисловість 14,3%; - Виробництво інших неметалевих мінеральних виробів (будматеріалів та скловиробів) 14,3%; - Інші галузі 28,5%. <p>Питома вага району в економіці області:</p> <p>Продукція промисловості 11 %</p> <p>Валова продукція сільського господарства у тому числі: 374333 тис. грн.</p> <ul style="list-style-type: none"> - рослинництво 218962 тис. грн. - тваринництво 155371 тис. грн. <p>Товарообіг 2,4%</p> <p>Обсяг реалізованої промислової продукції: (робіт, послуг) (у діючих цінах) млн. грн. 69,6.</p> <p>Темп росту за останні три роки</p> <ul style="list-style-type: none"> - за 2006 рік 50,2%, - за 2007 рік 110,9% - за 2008 рік 105,8% <p>Валова продукція на одну особу, грн. 1027,62</p> <p>Частка збиткових підприємств у 2008 році у % 40,9</p>
<p style="text-align: center;">Сільське господарство</p> 	<p>Кількість діючих фермерських господарств 216</p> <p>Площа сільгоспугідь (по всіх с/г товаровиробниках , включаючи підсобні господарства) складає 102,6 тис .га</p> <ul style="list-style-type: none"> - рілля 96,6 тис. га - пасовища 2,9 тис. га - сіножаття 0,1 тис. га <p>Обсяг сільськогосподарського виробництва в с/г підприємствах, (у порівнянних цінах 2005 року) 210,2 млн. грн.</p> <p>Структура сільськогосподарського виробництва::</p> <ul style="list-style-type: none"> - рослинництво 55 % - тваринництво 45 % <p>Основні галузі рослинництва : вирощування плодово-ягідних культур, винограду, зернових культур,</p> <p>Основні галузі тваринництва: розведення худоби та виробництво яєць.</p>
<p style="text-align: center;">Будівництво</p> 	<p>Введення в експлуатацію житла 13679 кв. м</p> <p>Кількість будівельних організацій 10</p> <p>Виконаний ними обсяг робіт 14959 тис. грн</p>
<p style="text-align: center;">Фінанси</p> 	<p>Власні надходження до сільських та селищних бюджетів на 1 особу: 135,9 грн.</p> <p>Іноземні інвестиції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обсяг на одну особу, дол. США 84,8 <p>Прибуток у галузях господарського комплексу району (по основному колу підприємств) 117678,3 тис .грн.</p>
<p style="text-align: center;">Транспортний комплекс та зв'язок</p> 	<p>Транспортна мережа загального користування :</p> <p>Наявність автомобільних доріг із них за значенням: 351,6 км,</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальнодержавного 69км - республіканського 128,5км - місцевого 154,1км <p>Наявність телефонного зв'язку, тис. апаратів</p> <ul style="list-style-type: none"> - у містах 2759 - у селах 5327 <p>Міських телефонних станцій 1одиниць</p> <p>Сільських телефонних станцій 24 одиниць</p> <p>Наявність вишок мобільного зв'язку 19 одиниць</p> <p>Кількість основних телефонів на 100 жителів 11,94 одиниць</p>

<p>Торівля і сфера послуг</p> 	<p>Роздрібний товарообіг:</p> <ul style="list-style-type: none"> — всього 113,5млн.грн — на одного мешканця 1679,6 грн. <p>Мережа підприємств :</p> <ul style="list-style-type: none"> — магазини 360 — ресторани , кафе , їдальні 22 — Підприємства сфери обслуговування (готелі, туризм, побут) 46 																								
<p>Освіта</p> 	<p>Кількість навчальних закладів, учнів, що в них навчаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> дошкільних 29 в них дітей 2021 загальноосвітніх I ступені 1 в них учнів 24 загальноосвітніх II ступенів 4 в них учнів 349 загальноосвітніх I-III ступенів 24 в них учнів 6603 																								
<p>Соціально-культурна сфера</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Будинок культури 21 Клуб 10 Бібліотека 35 Музей , пам'ятки історії та культури 45 																								
<p>Охорона здоров'я</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Кількість амбулаторій 6 Кількість дільничних лікарень 3 Санаторії та інші спеціалізовані лікувальні заклади 12 Кількість ФАПів 29 																								
<p>Мале підприємництво</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Кількість зареєстровано малих підприємств 134 Кількість діючих малих підприємств на 10 000 населення 19 Кількість підприємців – фізичних осіб 2268 Питома вага малого підприємства у загальному обсязі виробництва регіону 18,2% Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва (одиниць) : <ul style="list-style-type: none"> Кількість банків з врахуванням філій 12 Філії 12 																								
<p>Зовнішньоекономічна діяльність</p> 	<p>Зовнішньоекономічний оборот товарів і послуг (тис. дол. США):</p> <ul style="list-style-type: none"> Всього 6295,2 Експорт 2698,2 Імпорт 3597,0 Баланс (-898,8) 																								
<p>Конфесійна приналежність</p> 	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Конфесійні громади</th> <th>Кількість прихожан</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Українська православна церква Московського Патріархату</td> <td>1442</td> </tr> <tr> <td>Українська православна церква Київського Патріархату</td> <td>248</td> </tr> <tr> <td>УАПЦ Парафія Святої Покрови</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>УГКЦ Парафія Пресвятої Богородиці</td> <td>37</td> </tr> <tr> <td>Євангелістські християни-баптисти</td> <td>176</td> </tr> <tr> <td>Адвентисти сьомого дня</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Римо-католики</td> <td>21</td> </tr> <tr> <td>Мусульмани</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Незалежна помісна церква християн Повного Євангелія "Церква Христа "</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>Свідки Ієгови</td> <td>322</td> </tr> <tr> <td>Християни повного Євангелія "Велике доручення "</td> <td>219</td> </tr> </tbody> </table>	Конфесійні громади	Кількість прихожан	Українська православна церква Московського Патріархату	1442	Українська православна церква Київського Патріархату	248	УАПЦ Парафія Святої Покрови	80	УГКЦ Парафія Пресвятої Богородиці	37	Євангелістські християни-баптисти	176	Адвентисти сьомого дня	40	Римо-католики	21	Мусульмани	40	Незалежна помісна церква християн Повного Євангелія "Церква Христа "	15	Свідки Ієгови	322	Християни повного Євангелія "Велике доручення "	219
Конфесійні громади	Кількість прихожан																								
Українська православна церква Московського Патріархату	1442																								
Українська православна церква Київського Патріархату	248																								
УАПЦ Парафія Святої Покрови	80																								
УГКЦ Парафія Пресвятої Богородиці	37																								
Євангелістські християни-баптисти	176																								
Адвентисти сьомого дня	40																								
Римо-католики	21																								
Мусульмани	40																								
Незалежна помісна церква християн Повного Євангелія "Церква Христа "	15																								
Свідки Ієгови	322																								
Християни повного Євангелія "Велике доручення "	219																								

Історична довідка по адміністративно-територіальному устрою Білозерського району

Загальний огляд

Білозерський район розташований на південному заході Херсонської області. Загальна площа району - 1,7 тис. кв. км. Суходільну частину на півдні району омиває Дніпровський лиман. Через північну частину проходить нижній плин ріки Інгулець, - правої притоки Дніпра. Добре зберігся природний комплекс Дніпровських плавнів, що представляє собою складну систему островів, вкритих заростями очерету, травою й деревами, озер, ериків.

В античну епоху територія району входила до складу Ольвійської хори – давньогрецького міста – колонії, центр якого був розташований на території сучасної Миколаївської області. Починаючи з часів античності, територія щільно заселялася. Спочатку греками – колоністами. Пізніше ці землі в II ст. потрапили в сферу впливу Римської імперії, на річці Інгулець (біля сучасного села Дар'івка) розташовувався римський військовий табір.

Тривалий час після падіння Римської імперії протягом наступних пів сторіччя тут виникали лише стійбища кочівників. Наприкінці XIV ст. землі потрапили під юрисдикцію Великого князівства Литовського, а з XV ст. стали васальною територією Османської імперії. Протягом XVII – XIX землі знаходилися під впливом українського козацтва, яке вимушено було відстоювати ці порубіжні землі в боях. В XVII ст. запорожці міцно закріпилися на цих землях. В 1734 р. виникла Перевозська (Інгульська) паланка Славного Війська Запорізького Низового, центр якої з 1740 р. був розташований в усті р. Інгульця.

В останню чверть XVIII ст. землі майбутнього Білозерського району населяли запорізькі козаки, а також вихідці з різних губерній України й Росії. Виняткове значення мала ця територія в період російсько-турецької війни 1787 -1791 р. В урочище "Глибока пристань" була розташована корабельня, на якій оснащувалися, побудовані в Херсоні, військові кораблі.

Протягом XIX ст. на території району з'являються іноземні колоністи, зокрема поляки-однодворці (шляхтичі, позбавлені дворянських привілеїв), переселені сюди після ряду національно-визвольних повстань. Вони заснували село Цареводар (нині Правдино). В 1883 р. біля Білозерки виник Благовіщенський монастир - один з найбільших духовних центрів на Півдні України.

Історія районного центру

Про заселення території Білозерки в давні часи свідчать розкопані курганні поховання епохи міді й бронзи, у яких знайдені 3 антропоморфні стели (III-II тисячоріччя до н.е.), поховання скіфів (IV-III ст. до н.е.), сарматів, кочівників XI- XIII ст., а також 2 половецькі скульптури.

Білозерка виникла як маєток генерал-цехмейстера И. А. Ганнібала - одного із засновників міста Херсона, брата діда А. С. Пушкіна по матері. В 1780 р. він одержав 12 тис. десятин землі на околицях озера Білого, від якого й відбулася назва населеного пункту. Спочатку Білозерку, яка за ім'ям власника паралельно називалася Іванівкою, заселили колишні запорожці, що жили раніше на зимівнику, розташованому біля села. Основну ж масу жителів склали переселенці із Правобережної України. Мінялися господарі маєтку, мінялися і назви селища але офіційна назва постійно використовувалася в документах.

Волосний устрій наприкінці XIX ст.

Згідно списку населених місць Херсонської губернії та карти Херсонської губернії, у 1896 році на території сучасного Білозерського району знаходились Станіславська,

Білозерська, Нікольська та частина Тягінської волостей, а також землі м. Херсона. Населені пункти наведено нижче.

Білозерська волость

- Агіщева хутір, біля с. Арноутовка;
- Аленіча хутір, біля с. Ново – Кирилівка;
- Аленіча- Гнененко економія, біля с. Ново – Кирилівка;
- Арноутка (Арноутовка) село;
- Благовіщенський жіночий монастир біля села Арноутка;
- Болгарські (Ірлікова) хутора біля с. Надеждовка;
- Білозерка (Скадовка) селище (озеро Біле);
- Білозерська казено кінно – поштова станція біля с. Надеждовка;
- Волосова економія, біля с. Кирилівка;
- Глинище хутір, біля с. Білозерка;
- Гроссмана хутір, біля с. Старо – Кирилівка;
- Гунаропуло хутір, біля с. Кізомис;
- Ільвачевих хутір, біля с. Ново – Іванівка;
- Ірлікова економія, біля с. Кізомис;
- Касперова економія, біля с. Ново – Іванівка;
- Касперових економія, біля с. Кізомис;
- Кізомис село;
- Конівченко хутір, біля с. Кізомис;
- Коняєва економія, біля с. Надеждовка;
- Корабельне хутір, біля с. Білозерка;
- Лежентара хутір, біля с. Софієвка;
- Надеждівка село;
- Нікольські хутора, біля с. Надеждовка;
- Ново – Дмитрівка поселення, біля с. Ново – Іванівка;
- Ново – Іванівка селище;
- Ново – Кирилівка село;
- Острів Белогрудов хутір, біля с. Кізомис;
- Розанова хутір, біля с. Кізомис;
- Розанова хутір, біля с. Надеждовка;
- Розанова економія, біля с. Кізомис;
- Скадовського (Білозерська) економія, біля с. Білозерка;
- Софієвка село;
- Стрельченка економія, біля с. Софієвка;
- Сухона хутір, біля с. Старо – Кирилівка.

Станіславська волость

- Глибока Пристань хутір, біля с. Широка Балка;
- Солдатський хутір, біля с. Царево – Дар;
- Станіслав містечко;
- Царево – Дар селище;
- Широке (Широка Балка) селище.

Нікольська волость:

- Антонівка д.,
- Багнєнкової економія,
- Безіменні хутора,
- Брюхно економія,
- Городок д.,
- Дар'євка д.,
- Єленівка д.,
- Єленівський хутір,
- Жайворонок хутір,
- Михайлівка, д.,
- Комаренка хутір,
- Кравченка хутір,
- Нікольське село,
- Понятівка д.,
- Роксандрівка д.,
- Садове село,
- Скулинського економія,
- Сухомлінова економія,
- Таль-Комстадіуса економія,
- Федорівка село.

Деякі херсонські приміські хутора:

- Арнаутські,
- Вєревчина Балка,
- Висунцеви,
- Гусакови,
- Загарянови,
- Зелєні,
- Кіндійські,
- Кисельови,
- Колонія губернського земства для душевно хворих,
- Мірошнікова,
- Музикіни,
- Перепеліцинській приют,
- Проценкови,
- Рожкови,
- Степанови,
- Чернобаєви,
- Шкурінови.

Адміністративний устрій та підпорядкування району неодноразово змінювалось за часи радянської влади. Район привертав особливу увагу з огляду на те, що Білозерщина знаходиться дуже близько від Херсону, потужного історичного, культурного та адміністративного центру. Сфера впливу Херсону над Білозерським районом відчувалась і до створення району, і зараз, коли район фактично оточує Херсон з усіх боків.

Селище Білозерка до набуття статусу райцентру була волосним центром. У 1923 році, після першого створення районів, у Херсонському окрузі був заснований Херсонський район, до якого увійшли Білозерська, Музиківська та Станіславська волості - фактично територія сучасного Білозерського району. У вересні 1937 року при створенні Миколаївської області, до неї увійшов і Херсонський район разом з Білозеркою.

Білозерський район утворений 01 квітня 1939 року. У 1939-44 роках належав до Миколаївської області, від 1944 року — у складі Херсонської області. Сучасний Білозерський район складається з таких адміністративно-територіальних одиниць: селищ міського типу – 1, сільських населених пунктів – 54. Кількість місцевих рад – 22.

Населені пункти району

Центр - смт. Білозерка

Білозерська селищна Рада

с. Черешенька

с. Розлив

Дар'ївська сільрада

с. Дар'ївка

Дніпровська сільрада

с. Дніпровське

с. Янтарне

с. Ромашкове

с. Первомайське

Інгулецька сільрада

с. Інгулець

с. Тельмана

с. Ясна Поляна

Кізомиська сільрада

с. Кізомис

с. Берегове

с. Велетенське

с. Гончарне

Киселівська сільрада

с. Киселівка

с. Барвінок

с. Зелений Гай

с. Клапая

Микільська сільрада

с. Микільське

с. Понятівка

Музиківська сільрада

с. Музиківка

Надеждівська сільрада

с. Надеждівка

с. Знам'янка

с. Зор'ївка

Олександрівська сільрада

с. Олександрівка

Петрівська сільрада

с. Петрівське

П.Покровська сільрада

с. П.Покровське

с. Солдатське

Правдинська сільрада

с. Правдино

с. Кірово

с. Нова Зоря

Радянська сільрада

с. Радянське

с. Грозове

с. Дослідне

с. Молодецьке

с. Паришеве

с. Червоний Поділ

Садівська сільрада

с. Садове

с. Придніпровське

Станіславська сільрада

с. Станіслав

Східненська сільрада

с. Східне

с. Загорянівка

Токарівська сільрада

с. Токарівка

с. Іванівка

с. Нова Тягінка

Томино-Балківська сільрада

с. Томина Балка

с. Нова-Дмитрівка

Федорівська сільрада

с. Федорівка

с. Ульяновка

Чорнобаївська сільрада

с. Чорнобаївка

с. Крутий Яр

Широко-Балківська сільрада

с. Широка Балка

с. Софіївка

Загальна характеристика сучасного стану адміністративно-територіального устрою та фінансових показників Білозерського району

Білозерський район лежить у межах Причорноморської низовини, рельєф рівнинний з численними породами. Білозерський район належить до дуже посушливої, помірно жаркої агрокліматичної зони. Уздовж південно-східної межі району протікає р. Дніпро, на північно-східній — р. Інгулець. На Півдні — Дніпровський лиман. Територію району оточено морем. Біля смт Білозерки розташовано озеро Біле., довжина якого 4 км, ширина до 2 км, та загальною площею 4,92 км. кв. Межує з Бериславським районом та Миколаївською областю

Район займає площу 1,7 тис. км кв., що складає 6% від площі Херсонської області. Населення на 2009 рік – 68335 осіб., в тому числі у смт. Білозерка мешкає 9896 осіб. Щільність населення на кв. км. – 44 особи.

На території району розміщено 55 населених пунктів, які об'єднані у 1 селищну та 21 сільську раду.

Адміністративним центром району є смт. Білозерка, але район охоплює своєю територією також обласний центр Херсон, який домінує у культурному та економічному житті району. Це також впливає на процеси надання адміністративних та соціальних послуг: більшості мешканців зручніше отримувати ці послуги у обласному центрі, оскільки незручно доставатись районного центру.

Села відносно невеликі, що притаманно степовій частині півдня України. Розмір сільських рад за кількістю сіл та населенням помітно різний. Так, Білозерська селищна рада включає окрім смт. Білозерки ще два села – Розлив та Черешенки. Самостійно мають органи місцевого самоврядування 5 сіл (Дар'ївська, Петрівська, Музиківська, Станіславська та Олександрівська). По 2 села входить до 7 сільських рад, по 3 села – до 5 сільських рад, по 4 села – до 3 сільських рад. Також є одна (Радянська) сільська рада, до складу якої входить 6 сел. Одна сільська рада Білозерського району в середньому охоплює 2,5 населених пункти. Відстань від центрів населених пунктів, що не мають самостійного органу місцевого самоврядування, до сільських та селищних рад коливається від 1 до 15 км та в середньому становить 5,8км.

Загальна кількість пенсіонерів серед всього населення в середньому складає 23,9%, дітей до 17 років – 19,7%.

Деякі показники населених пунктів Білозерського району.

Назва поселення	Назва сільської/селищної ради	Відстань до центру сільської/селищної ради, км	Населення, осіб		
			Всього	Пенсіонерів, %	Дітей до 17 років, %
смт. Білозерка	Білозерська селищна рада	0	9896	18,0%	28,3%
с. розлив		10	306	17,0%	19,0%
с.Черешеньки		12	183	13,7%	27,3%
с.Дар'ївка	Дар'ївська сільська рада	0	2984	24,1%	17,9%
с.Дніпровське	Дніпровська сільська рада	0	1224	20,9%	33,7%
с.Первомайське		7	248	19,4%	12,5%
с.Ромашкове		6	326	16,3%	17,8%
с.Янтарне		3	189	23,8%	15,3%
с.Інгулець	Інгулецька сільська рада	0	2212	24,0%	17,4%
с.Тельмана		5	61	27,9%	19,7%
с.Ясна Поляна		3	24	33,3%	12,5%
с.Киселівка	Киселівська сільська рада	0	2502	20,0%	19,1%
с.Клапая		6	224	26,8%	20,1%
с.Зелений Гай		10	143	16,8%	18,2%
с.Барвінок		8	144	20,8%	20,1%
с.Кізомис	Кізомиська сільська рада	0	2007	21,7%	13,4%
с.Велетенське		5	1481	23,4%	18,3%
с.Берегове		7	126	30,2%	19,0%
с.Гончарне		3	83	13,3%	15,7%
с.Микільське	Микільська сільська	0	2478	24,2%	19,2%

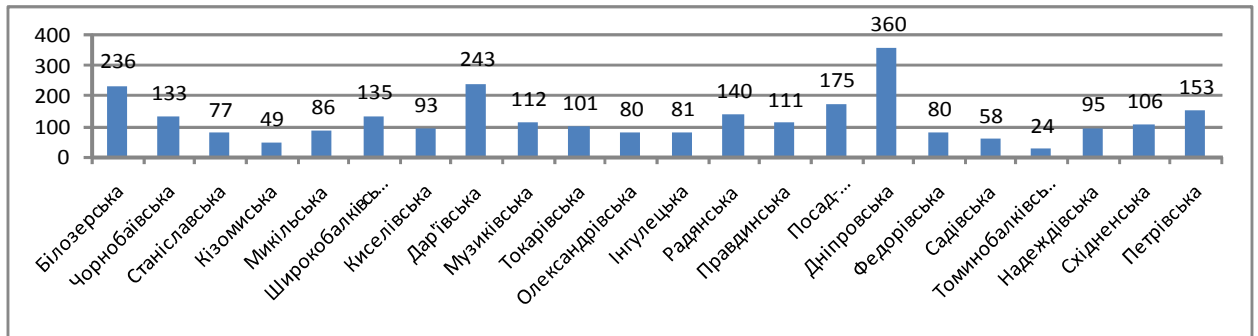
Назва поселення	Назва сільської/селищної ради	Відстань до центру сільської/сели	Населення, осіб		
			Всього	Пенсіонерів, %	Дітей до 17 років, %
с.Понятівка	рада	5	1066	32,8%	12,9%
с.Музиківка	Музиківська сільська рада	0	2746	21,3%	18,4%
с.Надеждівка	Надеждівська сільська рада	0	1049	18,6%	18,5%
с.Зорівка		3	206	26,7%	16,0%
с.Знамянка		3	119	24,4%	16,0%
с.Олександрівка	Олександрівська сільська рада	0	2347	26,0%	17,8%
с.Петрівське	Петрівська сільська рада	0	999	21,2%	18,0%
с.Посад-Покровське	Посад-Покровська сільська рада	0	1879	34,1%	18,6%
с.Солдатське		7	97	32,0%	21,6%
ст.Копані		3,5	15	20,0%	40,0%
с.Правдине	Правдинська сільська рада	0	1561	23,0%	21,3%
с.Кірове		9	524	15,6%	22,7%
с.Нова Зоря		11,5	158	23,4%	20,9%
с.Радянське	Радянська сільська рада	0	1543	23,1%	20,2%
с.Молодецьке		4	283	13,1%	31,8%
с.Грозове		1	183	10,9%	25,7%
с.Паришеве		4	124	16,9%	28,2%
с.Червоний Поділ		5	114	34,2%	21,9%
с.Дослідне		7	14	100,0%	0,0%
с.Садове		0	1416	23,7%	17,3%
с.Придніпровське	Садівська сільська рада	4	162	17,3%	22,8%
с.Станіслав		0	4899	26,8%	18,7%
с.Східне	Східненська сільська рада	0	914	20,6%	17,8%
с.Загорянівка		5	339	30,1%	16,5%
с.Токарівка	Токарівська сільська рада	0	1138	28,5%	19,2%
с.Новотягинка		3	686	19,0%	20,1%
с.Іванівка		6	678	20,8%	22,0%
с.Томина Балка	Томинобалківська сільська рада	0	1168	17,0%	15,1%
с.Новодмитрівка		1	382	19,6%	19,6%
с.Федорівка	Федорівська сільська рада	0	1129	20,6%	17,4%
с.Ульянівка		3	520	29,4%	16,2%
с.Чорнобаївка	Чорнобаївська сільська рада	0	9839	23,4%	16,3%
с.Крутий Яр		15	182	27,5%	38,5%
с.Широка Балка		0	2487	24,1%	18,0%
с.Софіївка	Широкобалківська сільська рада	5	528	16,3%	12,5%

Залежність бюджетних доходів та видатків по галузях

Сільська рада	Чисельність населення	Власні доходи до бюджету	Бюджетні видатки на рік у розрахунку на одного мешканця(грн.)				
			загальні	управління	культура	освіта	Охорона здоров'я
Білозерська	10385	2447400	3980900	499000	84900	2374000	31000
Чорнобаївська	10021	1329959	2494510	496921	94321	1026010	502980
Станіславська	4899	378008	2836811	368708	142245	705318	1537869
Кізомиська	3697	180421	1142771	179640	106131	626039	217355
Микільська	3544	303100	1102929	207300	87229	654400	102700
Широкобалківська	3015	405792	859500	188162	120805	382270	104742
Киселівська	3013	278740	894070	238957	47589	381546	206073
Дар'ївська	2984	725539	2488342	235963	22070	605469	1428364
Музиківська	2746	308500	967205	396772	27512	317359	225562
Токарівська	2502	252500	749100	260100	162600	210800	100100
Олександрівська	2347	187978	708317	214847	70159	285382	88938
Інгулецька	2297	185364	723194	158574	64235	419940	74812
Радянська	2261	316364	963871	173694	62162	296791	340124
Правдинська	2243	248500	791600	269000	69600	293200	126200
Посад-Покровська	1991	347630	904842	280908	86409	248171	223527
Дніпровська	1987	715500	1858962	201396	53796	1527254	40164
Федорівська	1649	131500	517000	139900	68400	225300	59700
Садівська	1578	91900	543000	199600	28600	254800	36400
Томинобалківська	1550	37030	483724	173013	44663	204306	54222
Надеждівська	1374	130445	670377	212469	57798	302153	97957
Східненська	1253	132407	451091	152865	75124	143721	53000
Петрівська	999	152801	496291	147760	43385	133550	39471

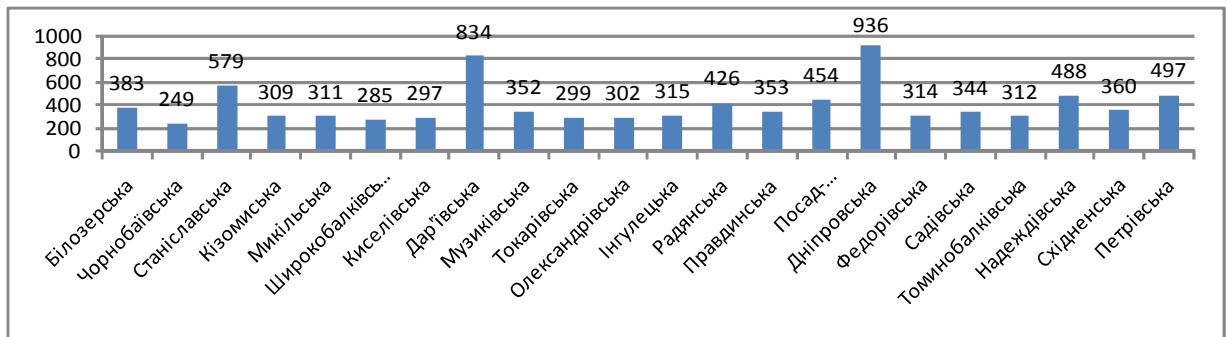
Як видно з розподілу власних доходів до бюджету по сільським та селищним радам в розрахунку на мешканців, їх обсяг не залежить від кількості населення – показники дуже різняться. Найбільше власних надходжень поступає до бюджету у Дніпровській сільській раді (360 грн. на одного мешканця), найменше – у Томинобалківській – 24 грн. на одного мешканця. В середньому цей розмір власних надходжень дорівнює 124 грн. у розрахунку на 1 особу.

Власні надходження до бюджету, грн. на одного мешканця

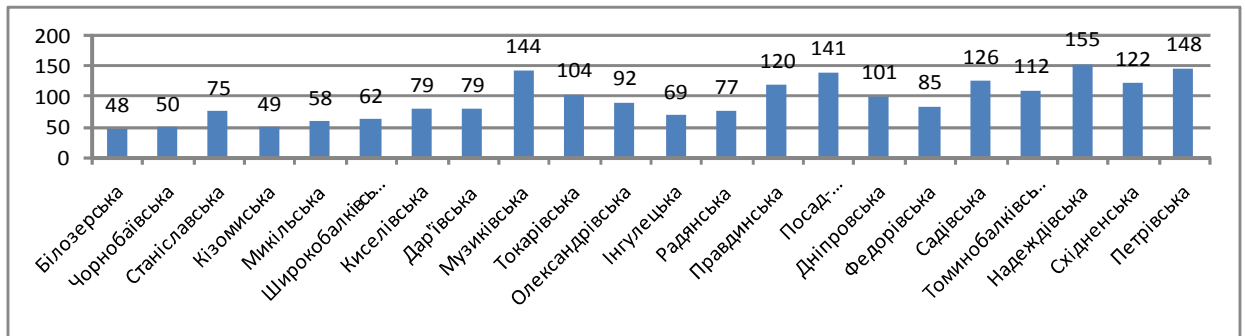
Серед загальних витрат дуже помітно виділяються дві сільські ради – Дніпровська - 936грн та Дар'ївська – 834 грн. на одного мешканця. Така різниця пояснюється високими витратами в цих сільських радах на освіту та охорону здоров'я відповідно. Найменше на одну особу загальних витрат є в Чорнобаївській сільській раді – 249 грн., що пов'язано із великою кількістю населення при порівняно низьких потребах у фінансуванні соціальних закладів. Середнє значення цього показника дорівнює 409 гривень на кожного мешканця, що у 3,3 рази більше за обсяги відповідних власних надходжень (124 грн.).

Загальні витрати, грн. на одного мешканця

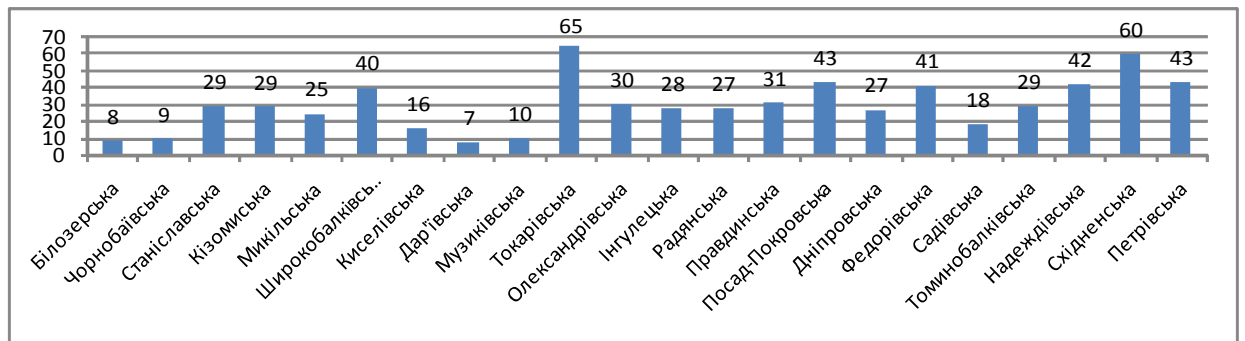
Витрати коштів на управління в селищних радах Білозерського району на жаль не мають залежності від кількості населення. При аналізі показників витрат на управління в розрахунку на одного мешканця територіальної громади не виділяються екстремуми – всі суми рівномірно розподіляються в загальному масиві від 48 грн. у Білозерській сільській раді до максимального - 155 грн. у Надеждівській сільській раді. В середньому цей показник у районі становить 95 гривень, що в незначній мірі менше (на 23%), ніж показник власних доходів місцевих бюджетів.

Витрати на управління, грн. на одного мешканця

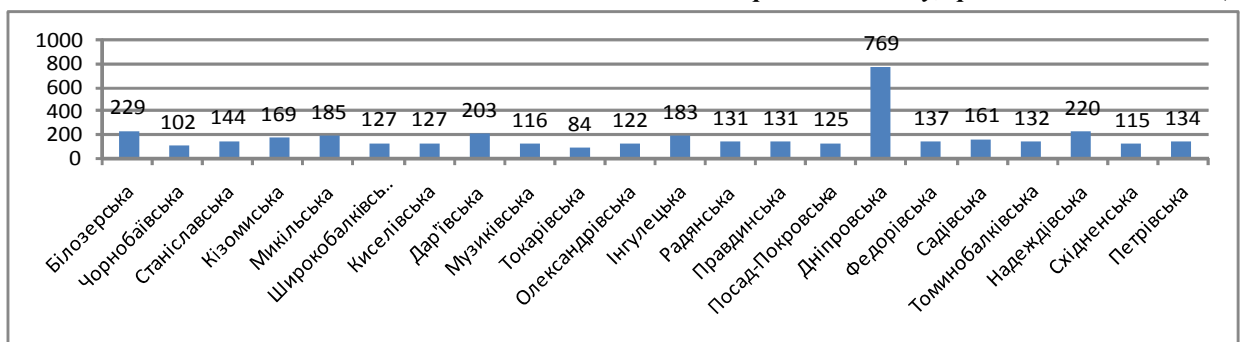
Витрати на культуру в своїй більшості розташувалися в діапазоні від 20 до 40 гривень на одного мешканця. Щодо взаємозв'язку витрат з кількістю населення слід відзначити, що Білозерська селищна рада та Чорнобайівська сільська рада, населення яких є найбільшим (перевищує 10000 осіб) мають досить невеликі витрати – менше 10 гривень. Найменше коштів витрачається на одну людину у Дар'ївській сільраді (7,4 гривні), найбільше – у Токарівській – майже 65 гривень на людину. В середньому цей показник дорівнює 30 грн. на одну особу.

Витрати на культуру, грн. на одного мешканця

Витрати на освіту по всім сільським радам Білозерського району в середньому складають 175 гривень на одного мешканця. Варто відзначити Дніпровську сільську раду, де витрати на освіту різко (у порівнянні із рештою сільських рад) зростають майже в 5 разів і сягають 769 гривні. Це пояснюється нетиповим випадком, коли в бюджет сільської ради окрім дошкільної освіти також додатково закладаються кошти і на шкільну освіту. У Токарівській сільській раді коштів на освіту витрачається найменше – 84 гривні на кожного мешканця.

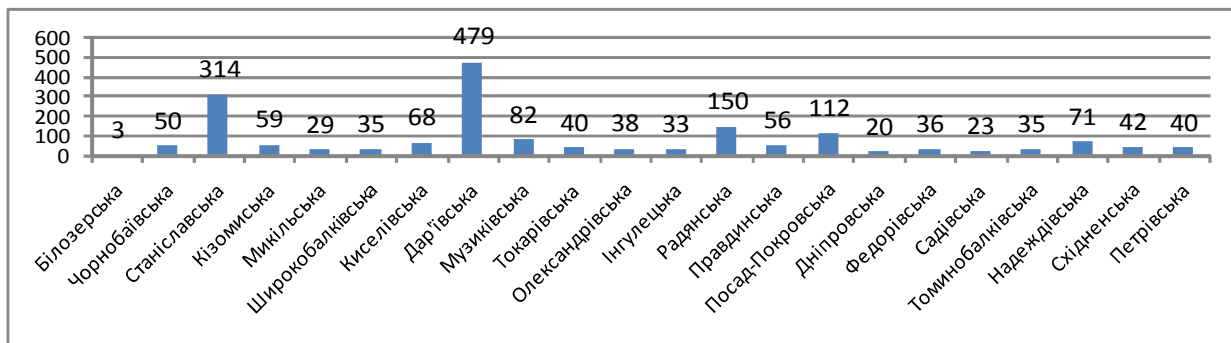
Витрати на освіту, грн. на одного мешканця

На охорону здоров'я в сільських та селищних радах Білозерського району, окрім Дар'ївської та Станіславської, на одного мешканця припадає від 20 до 112 гривень. В Дар'ївській та Станіславській сільській раді ці показники значно вищі – 479 та 314 гривень відповідно. Варто відмітити, що в районному центрі на охорону здоров'я на кожну особу

припадає лише 3 гривні. Це пояснюється тим, що районна лікарня на території населеного пункту фінансується з районного бюджету, а з селищного – лише сільський лікарняний кабінет. Середній розмір витрат на охорону здоров'я становить 83 гривні.

Витрати на охорону здоров'я, грн. на одного мешканця

Основні проблеми адміністративно-територіальних одиниць (спочатку більш актуальні):

- питна вода
- газифікація
- ремонт доріг
- відсутність робочих місць
- матеріальна база бюджетних установ
- вуличне освітлення
- полігон для відходів
- земельні відносини
- відкриття дитсадку
- відсутність комунального підприємства
- доступ населення до держ. соціальних послуг
- транспортне сполучення
- підтоплення
- побутове обслуговування
- швидка допомога
- підвезення учнів
- відсутність будинку культури
- берегоукріплення
- ремонт каналізаційної системи
- будівництво автобусних зупинок
- відсутність аптек
- забезпечення соціальним житлом
- дефіцит бюджету сільської ради

Перспективи розвитку Білозерського району у контексті реформи адміністративно-територіального устрою України

Моделювання укрупнених громад проводилось згідно Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України, Концепції реформи місцевого самоврядування та проекту Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій України» (станом на 27.04.2009).

Згідно вимог проектів нормативних актів, формування громад під час реформи по-можливості повинно відбуватись шляхом об'єднання поселень навколо міста чи селища, де розміщені основні місця працевлаштування населення. У Білозерському районі Херсонської області всього 1 селище (Білозерка), тому формування інших громад має відбуватись навколо сіл з найкращими показниками соціально-економічного розвитку. Враховувались також розташування та мережа автомобільних доріг – критичним вважалось розташування найвіддаленіших поселень від центру громади на відстані, яка дозволяє прибуття машини невідкладної швидкої допомоги чи пожежної машини за 20 хв.

На підставі статистичних даних, отриманих від сільських рад району були проведені обрахунки рейтингу населених пунктів та обрані поселення з найбільш розвиненою соціальною інфраструктурою та потенціалом: смт Білозерка, с.Чорнобаївка, с.Станіслав, с.Музиківка, с.Широка Балка, с.Радянське, с.Дар'ївка, с.Киселівка, с.Дніпровське, с.Микільське, с.Токарівка, с.Посад-Покровське, с.Надеждівка.

На підставі аналізу територіального розташування поселень у районі визначено такі моделі громад з центрами в межах сучасного Білозерського району⁹:

Громада	Населення, осіб	Площа, км кв.	Кількість поселень
Білозерська громада	17825	240	14
Дар'ївська громада	13190	280	10
Музиківська громада	7194	257	8
Радянська громада	8662	310	15
Станіславська громада	10261	195	4

Особливості планування громад

При плануванні громад у Білозерському районі були свої особливості. Проаналізувавши розташування найбільш потужних поселень, можна дійти висновку, що більшість з них знаходиться або біля води, або навколо м. Херсону. Взагалі, розташування обласного центру на практиці виявляється не дуже зручним при плануванні соціальної інфраструктури поза межами його забудови, оскільки сучасний Білозерський район фактично розділений Херсоном на західну та східну частини.

Серед проблем планування майбутнього адміністративно-територіального устрою можна також виділити найявність у районі потужного с. Чорнобаївка, яке знаходиться практично в межах міста. Чорнобаївка могла б претендувати на статус центра громади, але дуже віддалене від деяких північних сіл. На підставі спеціально проведеного дослідження¹⁰ експерти проекту зробили висновок, що Чорнобаївку слід розглядати у якості району Херсону, а не як центр сільської громади. Замість Чорнобаївки центром громади було вирішено виділити с. Музиківка.

В Музиківську громаду також увійде потужне с. Кисилівка, яке буде створювати деяку конкуренцію з центром, але в той же час може мати допоміжну соціальну інфраструктуру для віддалених сіл громади (Зелений Гай, Бравінок).

Села Токарівської сільської ради вирішено було віднести до Дар'ївської громади (центр – с. Дар'ївка Бериславського району).

⁹ У додатку 3 розміщено розширену інформацію про моделі громад з описом соціальної та побутової інфраструктури

¹⁰ З повним резюме дослідження можна ознайомитись у Додатку 2

До складу Радянської громади входять дуже віддалені села (Посад-Покровське, Кірове, Нова Зоря), для яких варто зробити додаткові пункти надання невідкладної допомоги у с. Правдине. В Радянській громаді розташовані поселення Дослідне, в якому мешкає 14 осіб, та ст Копані – 15 осіб: вони не можуть бути визнаними як територіальні одиниці (менше 50 мешканців).

Доволі віддаленими є села Дар'ївської громади Садове і Придніпровське, які знаходяться в радіусі 10 км від центру громади, але між ними протікає р. Інгулець. Можливо, для них варто у майбутньому передбачити міст чере річку поряд с. Нікольське. У будь-якому випадку, ці села експерти не рекомендують відносити до складу обласного центру з тієї причини, що ця територія може втратити свій сільський статус з відповідними наслідками для екології, розвитку сільського туризму тощо. в Дар'ївській громаді знаходиться с. Ясна Поляна (24 мешканця), яке не може бути визнане як окрема територіальна одиниця.

Опис громад сучасного Білозерського району

Білозерська громада

1. Назва громади: Білозерська
2. Назва адміністративного центру громади: смт. Білозерка
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 17825 чол.
4. Площа громади: 0,240 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км. ¹¹
с.Розлив	Білозерська селищна рада	306	5,3
с.Черешеньки	Білозерська селищна рада	183	11,8
смт Білозерка	Білозерська селищна рада	9896	0
с.Дніпровське	Дніпровська сільська рада	1224	7,2
с.Первомайське	Дніпровська сільська рада	248	8
с.Ромашкове	Дніпровська сільська рада	326	3,7
с.Янтарне	Дніпровська сільська рада	189	6
с.Берегове	Кізомиська сільська рада	126	8
с.Велетенське	Кізомиська сільська рада	1481	8,1
с.Гончарне	Кізомиська сільська рада	83	13,5
с.Кізомис	Кізомиська сільська рада	2007	12,5
с.Зорівка	Надеждівська сільська рада	206	10,4
с.Новодмитрівка	Томинобалківська сільська рада	382	12
с.Томина Балка	Томинобалківська сільська рада	1168	10,2

Дар'ївська громада

1. Назва громади: Дар'ївська
2. Назва адміністративного центру громади: с. Дар'ївка
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 12052 чол.
4. Площа громади: 0,280 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с.Дар'ївка	Дар'ївська сільська рада	2984	0
с.Інгулець	Інгулецька сільська рада	2212	6,7
с.Тельмана	Інгулецька сільська рада	61	7,3
с.Ясна Поляна	Інгулецька сільська рада	24	12,4
с.Микільське	Микільська сільська рада	2478	3,4

¹¹ Відстані обчислювалась комп'ютерною програмою MapInfo Professional між умовними центрами населених пунктів по автомобільних шляхах

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-
с.Понятівка	Микільська сільська рада	1066	9,8
с.Придніпровське	Садівська сільська рада	162	27,3
с.Садове	Садівська сільська рада	1416	17
с.Ульянівка	Федорівська сільська рада	520	8,5
с.Федорівка	Федорівська сільська рада	1129	9,7

Музиківська громада

1. Назва громади: Музиківська
2. Назва адміністративного центру громади: с. Музиківка
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 7194 чол.
4. Площа громади: 0,257 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с.Барвінок	Киселівська сільська рада	144	24,6
с.Зелений Гай	Киселівська сільська рада	143	26
с.Киселівка	Киселівська сільська рада	2502	19,3
с.Клапая	Киселівська сільська рада	224	18,5
с.Музиківка	Музиківська сільська рада	2746	0
с.Загорянівка	Східненська сільська рада	339	13,6
с.Східне	Східненська сільська рада	914	18,4
с.Крутий Яр	Чорнобаївська сільська рада	182	15,9

Радянська громада

1. Назва громади: Радянська
2. Назва адміністративного центру громади: с. Радянське
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 8662 чол.
4. Площа громади: 0,310 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с.Знамянка	Надеждівська сільська рада	119	11,6
с.Надеждівка	Надеждівська сільська рада	1049	9,1
с.Петрівське	Петрівська сільська рада	999	14,6
с.Посад-Покровське	Посад-Покровська сільська рада	1879	19,5
с.Солдатське	Посад-Покровська сільська рада	97	14
ст.Копані	Посад-Покровська сільська рада	15	21,3
с.Кірове	Правдинська сільська рада	524	18,4
с.Нова Зоря	Правдинська сільська рада	158	19
с.Правдине	Правдинська сільська рада	1561	10
с.Грозове	Радянська сільська рада	183	3,2
с.Дослідне	Радянська сільська рада	14	10,5
с.Молодецьке	Радянська сільська рада	283	4,6
с.Паришеве	Радянська сільська рада	124	3,6
с.Радянське	Радянська сільська рада	1543	0
с.Червоний Поділ	Радянська сільська рада	114	5,8

Станіславська громада

1. Назва громади: Станіславська
2. Назва адміністративного центру громади: с. Станіслав
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 10261 чол.
4. Площа громади: 0,195 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с.Станіслав	Станіславська сільська рада	4899	0
с.Софіївка	Широкобалківська сільська рада	528	9,5
с.Широка Балка	Широкобалківська сільська рада	2487	4,3
с.Олександрівка	Олександрівська сільська рада	2347	5

План-схеми моделей громад району

Схема розташування змодельованих громад Бериславського району

Схема змодельованих громад з позначенням відстані 10 км навколо адміністративного центру громади

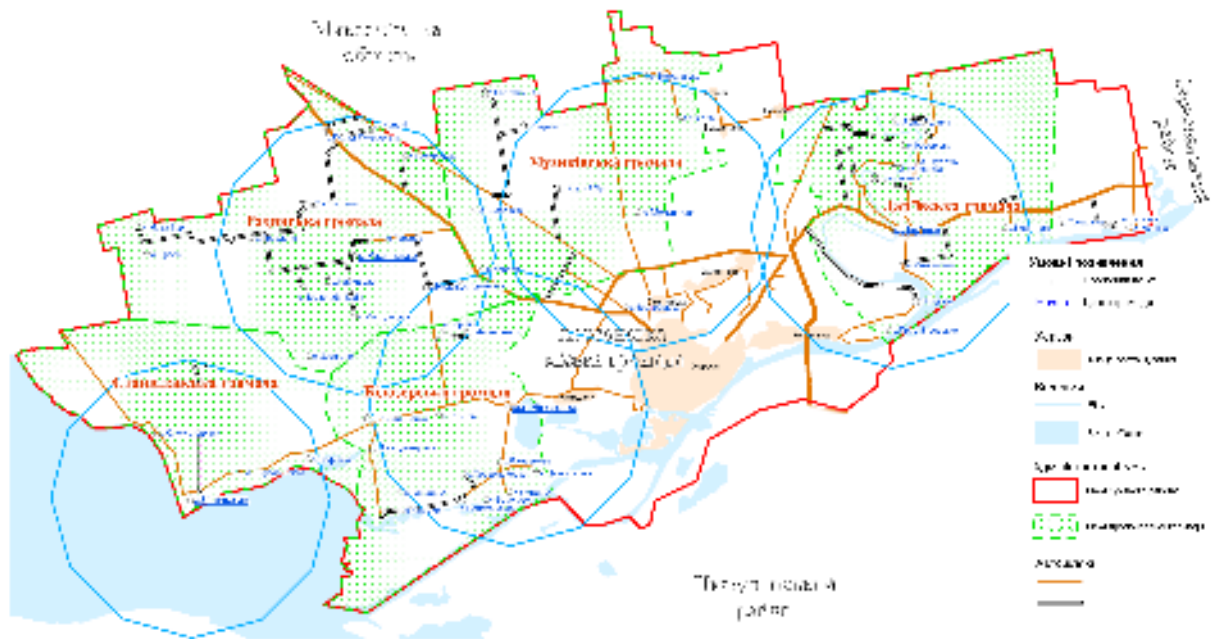
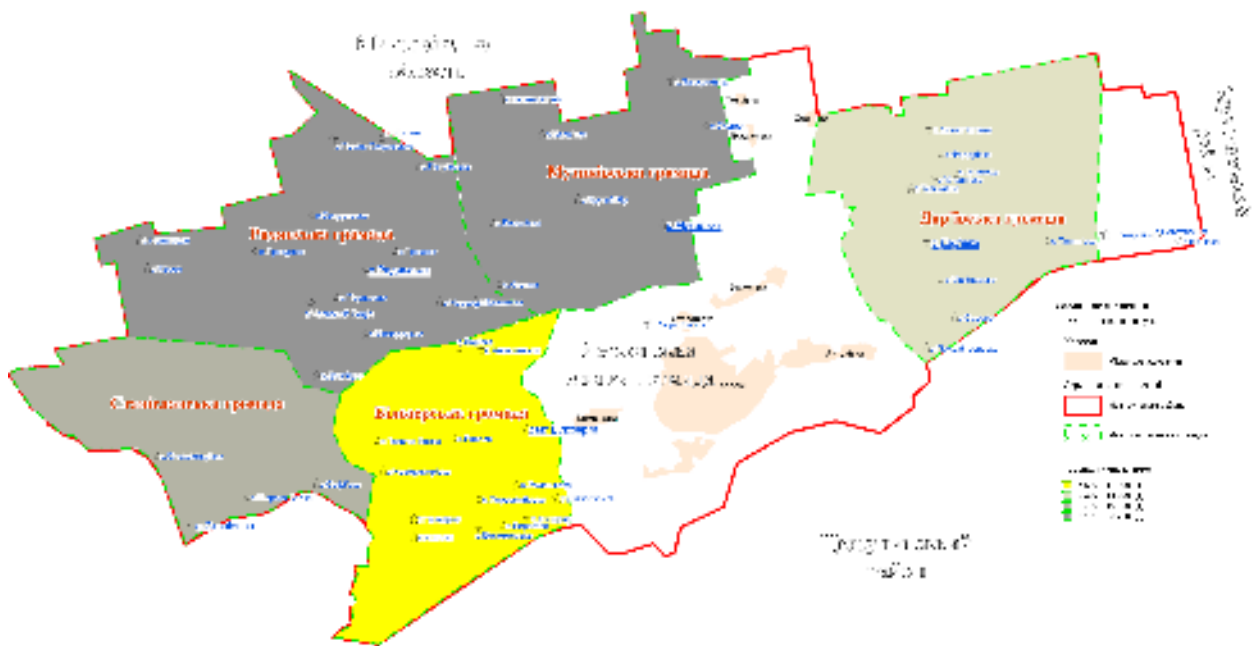

Схема змодельованих громад з позначенням кількості населення в громаді

Аналітичні матеріали по Великолепетиському району

Загальні відомості про Великолепетиський район¹²

<p>Площа та відстані</p> 	<p>Площа району становить 1,14 тис. кв. км, 3,9 % від території області Відстані від смт. Велика Лепетиха до м. Херсон</p> <table data-bbox="624 421 1321 479"> <tr> <td>залізницею</td> <td>250 км</td> </tr> <tr> <td>автошляхом</td> <td>148 км.</td> </tr> </table>	залізницею	250 км	автошляхом	148 км.												
залізницею	250 км																
автошляхом	148 км.																
<p>Географічні дані</p> 	<p>Район розташовано у степовій зоні північно-східної частини Херсонської області. Межує південному-заході з Горностаївським, південному-сході – Нижньосірогозьким, півночі – Верхньорогачицьким районами Херсонської області</p>																
<p>Адміністративно – територіальні одиниці</p> 	<p>Районний центр – смт. Велика Лепетиха Кількість рад:</p> <table data-bbox="624 792 1267 954"> <tr> <td>– районна</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>– селищна</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>– сільські</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Селищ міського типу</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Сільських населених пунктів</td> <td>12</td> </tr> </table> <p>Назва районої ради: Великолепетиська; Назва селищної ради: Великолепетиська; Назви сільських рад: Демидівська, Катеринівська, Князе- Григорівська, Малолепетиська, Миколаївська, Рубанівська</p>	– районна	1	– селищна	1	– сільські	6	Селищ міського типу	1	Сільських населених пунктів	12						
– районна	1																
– селищна	1																
– сільські	6																
Селищ міського типу	1																
Сільських населених пунктів	12																
<p>Населення</p> 	<p>Чисельність населення 17451чол, у тому числі:</p> <table data-bbox="624 1095 1433 1211"> <tr> <td>– міське</td> <td>8934 чол.(51,2%)</td> </tr> <tr> <td>– сільське</td> <td>8517 чол.(48,8%)</td> </tr> <tr> <td>– чоловіків</td> <td>8114 чол.(46,5%)</td> </tr> <tr> <td>– жінок</td> <td>9337 чол.(53,5%)</td> </tr> </table> <p>Кількість пенсіонерів 4255 чол. з них</p> <table data-bbox="624 1294 1294 1411"> <tr> <td>– за віком</td> <td>3424</td> </tr> <tr> <td>– по інвалідності</td> <td>371</td> </tr> <tr> <td>– за вислугою років</td> <td>84</td> </tr> <tr> <td>– які отримують соціальні пенсії</td> <td>376</td> </tr> </table> <p>Щільність населення на кв. км. чол. 18,0 Народжуваність (на 1000 жителів) чол. 12,7 Смертність (на 1000 жителів) чол. 18,2 Природне скорочення населення (на 1000 жителів) чол. (-5,5)</p>	– міське	8934 чол.(51,2%)	– сільське	8517 чол.(48,8%)	– чоловіків	8114 чол.(46,5%)	– жінок	9337 чол.(53,5%)	– за віком	3424	– по інвалідності	371	– за вислугою років	84	– які отримують соціальні пенсії	376
– міське	8934 чол.(51,2%)																
– сільське	8517 чол.(48,8%)																
– чоловіків	8114 чол.(46,5%)																
– жінок	9337 чол.(53,5%)																
– за віком	3424																
– по інвалідності	371																
– за вислугою років	84																
– які отримують соціальні пенсії	376																
<p>Зайнятість населення</p> 	<p>Середньооблікова кількість штатних працівників по району становить – 3120 осіб, із них у:</p> <table data-bbox="624 1648 1353 1733"> <tr> <td>– промисловості</td> <td>441 особа</td> </tr> <tr> <td>– будівництві</td> <td>23 особи</td> </tr> <tr> <td>– сільському господарстві</td> <td>862 особи</td> </tr> </table>	– промисловості	441 особа	– будівництві	23 особи	– сільському господарстві	862 особи										
– промисловості	441 особа																
– будівництві	23 особи																
– сільському господарстві	862 особи																

¹² Дані по ітогах 2008 року. Додаткова інформація по кожному населеному пункту наведена у додатку 3

<p>Промисловий комплекс</p> 	<p>Кількість підприємств, що знаходяться на самостійному балансі 4 одиниць</p> <p>Галузева структура промисловості по видах економічної діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> – харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів 100,0%; <p>Питома вага району в економіці області:</p> <p>Продукція промисловості 0,83 %</p> <p>Товари народного споживання 0,8%</p> <p>Валова продукція сільського господарства 4,1%</p> <p>у тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – рослинництво 3,1% – тваринництво 1,0% <p>Товарообіг 1,2%</p> <p>Обсяг реалізованої промислової продукції: (робіт, послуг) (у діючих цінах) млн. грн. 19,9</p> <p>Темп росту за останні три роки 132,6%</p> <p>Валова продукція на одну особу, грн. 1241,7</p> <p>Частка збиткових підприємств у 2008 році у % 25,0</p>
<p>Сільське господарство</p> 	<p>Кількість діючих сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств 133</p> <p>Площа сільгоспугідь (по всіх с/г товаровиробниках, включаючи підсобні господарства) складає 73,8тис .га.</p> <p>з них</p> <ul style="list-style-type: none"> – рілля 72,5 тис. га – пасовища 0,9 тис. га сіножаття 0,2 тис. га <p>Обсяг сільськогосподарського виробництва в с/г підприємствах, (у порівняних цінах 2005 року) 70,3 млн. грн.</p> <p>Структура сільськогосподарського виробництва::</p> <ul style="list-style-type: none"> – рослинництво 95 % – тваринництво 5 % <p>Основні галузі рослинництва: вирощування зернових та технічних культур.</p> <p>Основні галузі тваринництва: розведення худоби та птиці</p>
<p>Будівництво</p> 	<p>Введення в експлуатацію житла 277 кв. м</p>
<p>Фінанси</p> 	<p>Власні надходження до сільських та селищних бюджетів на 1 особу: 84,0 грн.</p> <p>Іноземні інвестиції:</p> <p>Обсяг на одну особу, дол. США 0</p> <p>Прибуток у галузях господарського комплексу району (по основному колу підприємств) 1327,5 тис .грн.</p>
<p>Транспортний комплекс та зв'язок</p> 	<p>Транспортна мережа загального користування :</p> <p>Наявність автомобільних доріг 181,1 км,</p> <p>із них за значенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> – загальнодержавного 69км – республіканського 65,0км – місцевого 116,0км <p>Наявність телефонного зв'язку, тис. апаратів</p> <ul style="list-style-type: none"> – у містах 2210 – у селах 1180 <p>Міських телефонних станцій 1модиниць</p> <p>Сільських телефонних станцій 7 одиниць</p> <p>Наявність вишок мобільного зв'язку 12 одиниць</p> <p>Кількість основних телефонів на 100 жителів 18,9 одиниць</p>

<p>Торгівля і сфера послуг</p> 	<p>Роздрібний товарообіг: всього 26,5млн.грн на одного мешканця 1474,8 грн.</p> <p>Мережа підприємств :</p> <ul style="list-style-type: none"> – магазини 124 – ресторани , кафе , їдальні 16 – Підприємства сфери обслуговування (готелі, туризм, побут) 3
<p>Освіта</p> 	<p>Кількість навчальних закладів, учнів, що в них навчаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> дошкільних 16 в них дітей 495 загальноосвітніх II ступенів 5 в них учнів 195 загальноосвітніх I-III ступенів 7 в них учнів 2026
<p>Соціально-культурна сфера</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Будинок культури 5 Клуб 9 Бібліотека 10 Музей , пам'ятки історії та культури 2
<p>Охорона здоров'я</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Кількість амбулаторій 2 Кількість дільничних лікарень 2 Кількість ФАПів 6
<p>Мале підприємництво</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Кількість зареєстровано малих підприємств 54 Кількість діючих малих підприємств на 10 000 населення 16 Кількість підприємців – фізичних осіб 563 Питома вага малого підприємства у загальному обсязі виробництва регіону 14,3% Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва (одиниць) : Кількість банків з врахуванням філій 9 Філії 9
<p>Зовнішньоекономічна діяльність</p> 	<p>Зовнішньоекономічний оборот товарів і послуг (тис. дол. США):</p> <ul style="list-style-type: none"> Всього 7486,9 Експорт 6139,5 Імпорт 1347,4 Баланс 4792,1
<p>Конфесійна приналежність</p> 	<p>Конфесійні громади Кількість прихожан</p> <ul style="list-style-type: none"> Українська православна церква Московського Патріархату 370 Римо-католицька церква Святого Антонія Московського патріархату 23 Церква «Дім молитви» Всеукраїнський союз об'єднань Євангельських християн-баптистів 36 Римо-Католицька церква 21

Історична довідка по адміністративно-територіальному устрою Великолепетиського району

Загальний огляд

Розташований у північній частині Херсонської області. Загальна площа - 1,1 кв. км. Територію району в західній частині омивають води Каховського водоймища.

У давню й середньовічну епохи ці землі населяли кочові племена скіфів, сарматів, печенігів, половців. В XIII – XIV ст. територія району входила до складу Золотої Орди, а в XV –XVIII ст. - Кримського ханства.

Наприкінці XVIII ст. слобода Ляпатиха (нині смт. Велика Лепетиха) входила до складу Кінбурнської паланки Чорноморського козачого війська. Територія також заселялася переселенцями із центральних районів України, Росії, німецькими й польськими колоністами.

Історія виникнення районного центру

Людські поселення на згаданій території відомі з IV тисячоліття до нашої ери.

Про них свідчать знахідки глиняних статуєток трипільської культури (IV-III тисячоріччя до н.е.). В більш пізні часи тут існували поселення епохи бронзи (II - початок I тисячоріччя до н.е.), пізньо-скіфське городище (III ст. до н. е.-IV ст. н.е.). Протягом епохи раннього та пізнього середньовіччя ці землі населяли кочові племена, які не залишили сталих поселень.. У часи Запорізької Січі на місці нинішньої Великої Лепетихи перебували зимівники запорожців, що займалися рибальством і землеробством. Наприкінці XVIII в. царський уряд виділив дворянам - емігрантам із Франції земельні угіддя біля Лепетиської балки. Один з них одержав землі на східній стороні балки. Тут в 1795 р. і виникла Велика Лепетиха. Першими її жителями були 580 переселенців з різних губерній Росії. Але заселення й освоєння цих земель відбувалось повільно, тому власник наприкінці XVIII ст. продав село в до державної казни. На початку XIX ст. чисельність державних селян збільшилася за рахунок переселенців і в 1822 р. досягла 2263 чоловік.

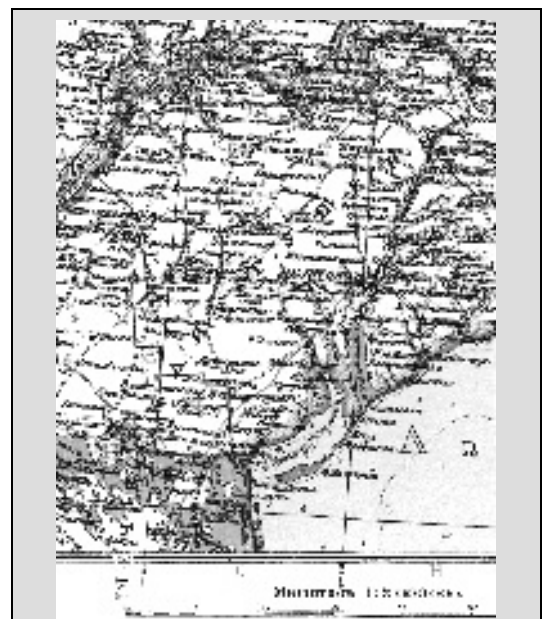
З 1956 р Велика Лепетиха - селище міського типу , центр району.

Територія району у кін. XIX – поч. XX ст.ст.

Територія сучасного Великолепетиського району у дорадянські часи знаходилася у складі Мелітопольського повіту Таврійської губернії, на межі з Дніпровським повітом тієї ж губернії. А. Велика Лепетиха була великим селом у західній частині району.

Сучасна територія району станом на 1908 р. складалась з двох волостей: Рубанівської та Лепатиської. Як видно з карти Мелітопольського повіту, сучасна Кнize-Григорівка, яка тоді звалась «Съверныя Кайры», входила до сусіднього Дніпровського повіту.

Згідно книги «Таврійська Єпархія» 1887 року, Князе-Григорівка звалась Каірами. Місцевість ця почала заселятись з 1785 р. і першими поселенцями були дніпровські козаки, а потім – біженці з селян київської і полтавської губерній. Назва Кіри була отримана по назві балки. Пізніше ці землі були надані князю Рахманову і село почали називати Рохмановим та

**Карта Мелітопольського повіту
Таврійської губернії**

Князе-Григорівкою. У кінці XIX ст. Князе-Григорівкою називали північну частину Каїрів, а західну називали Західними Каїрами.

Рубановку татари називали Кізікермен, що в перекладі означає червоний под. Вірогідно, що називали так тому, що в низині росла трава червоного кольору. А Рубановкою названо село по прізвищу першого поселенця – запорізького гайдамака Рубана. Заселення відбувалось у 1806 – 10 роках. Першими прибули у Рабанівку великороси з курської губернії, а також малороси з полтавської губернії. Село було розділено на 4 основні квартали по признакам територій, з яких переселялись мешканці. В Рубановці знаходилось волосне та сільське управління., з 1879 р. – поштове відділення та земська станція.

Велика Лепетиха названа по річці Лепатиха, що протікала біля підніжжя гори, на якій стояло село. Вже у середині XIX ст. ця річка була засипана піском, але поодаль текла інша річка – Конка. Імператриця Єкатерина II подарувала в 1795 р. цю місцевість трьом французьким графам Деклею, Одотонеру і Шоазелю. Вони переселили сюди селян з інших губерній, але переселенці в кількості 580 душ знайшли вже проживаючих тут у землянках гайдамаків. В 1869 р. прибували Велику Лепетиху вихідці з Польщі. Вони утворили декілька поселень, де поляки проживають компактно і до сьогодні. В 7 верстах від Великої знаходилась Мала Лепетиха.

Село Катеринівка (або Ново-Катеринівка) також відоме з цих часів. Перший храм побудований у 1874 р. До церковного приходу також входило село Костянтинівка.

Історія адміністративного устрою району

Згідно постанови ВУЦВК “Про адміністративно-територіальний поділ Катеринославщини” від 7 березня 1923 року № 308 був утворений Великолепетиський район. До новоутвореного району були включені території ліквідованих Великолепетиської та Рубанівської волостей. У районі на час його утворення проживало 17 тисяч населення, нараховувалось 58150 десятин орної землі та кілька тисяч десятин дніпровських плавнів на випас. На території району працювало 6 тисяч господарств, переважно одноосібників. Було 4 парових млини, 8 кузень, 3 напівкустарні шкіряні заводи та 7 торгівельних закладів.

У подальшому Великолепетиський район пережив не одну реорганізацію. З 1925 р. у зв'язку з ліквідацією губернії район входив тільки до складу Мелітопольського округу. У 1930 р. була проведена нова адміністративно - територіальна реформа. Ліквідовано округи у тому числі Мелітопольський. Згідно з тією ж постановою ВУЦВК від 2 вересня 1930 р. ліквідований Верхньорогачицький район з приєднанням його території до складу Великолепетиського району . У 1930 – 1932 роках район безпосередньо підпорядкувався ВУЦВК. У 1932 – 1939 роках район перебував у складі Дніпропетровської області, а 10 січня 1939 р. на підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР створена Запорізька область, до складу якої і увійшов Великолепетиховський район. З утворенням 30 березня 1944 р. Херсонської області Великолепетиський район входить до її складу.

Сучасний Великолепетиський район складається з таких адміністративно-територіальних одиниць: селище міського типу – 1, сільських населених пунктів – 12. Всього рад: 8, серед них районна рада - 1, селищних -1, сільських – 6.

Населені пункти району

Демидівська сільрада

с. Демидівка
с. Запоріжжя

Катеринівська сільрада

с. Катеринівка
с. Костянтинівка

Князе-Григорівська сільрада

с. Князе-Григорівка
с. Середне

Центр - смт. Велика Лепетиха

Малолепетиська сільрада

с. Мала Лепетиха
с. Дмитрівка

с. Сергіївка

Миколаївська сільрада

с. Миколаївка

Рубанівська сільрада

с. Рубанівка
с. Веселе

Загальна характеристика сучасного стану адміністративно-територіального устрою та фінансових показників Великолепетиського району

Район розташований у степовій зоні північно-східної частини Херсонської області. Межує на південному-заході з Горностаївським, південному-сході – Ніжньосірогоським, півночі – Верхньорогачицьким районами Херсонської області

Район займає площу 1,14 тис. км кв., що складає 3,9% від площі Херсонської області. Населення на 2009 рік – 17425 осіб., в тому числі у смт. Велика Лепетиха мешкає 8719 осіб. Щільність населення на кв. км. – 18 осіб.

На території району розміщено 13 населених пунктів, які об'єднані в 1 селищну та 6 сільських рад. Адміністративним центром району є смт. Велика Лепетиха. Особливістю Великолепетиського району є те, що його територія дуже мало заселена та населені пункти знаходяться на великих відстанях один від одного: щільність населення всього 18,9 осіб на кв. км (в області в цілому – 41,2 осіб/кв.км). В Великолепетиському районі найменша кількість населених пунктів поміж усіх районів області.

Села відносно невеликі, що притаманно степовій частині півдня України. Розмір сільських рад за кількістю сіл приблизно однаковий і максимально об'єднує 3 села в одній сільській раді. Самостійно мають органи місцевого самоврядування тільки смт. Велика Лепетиха та с. Миколаївка. По 2 села входить до 4 сільських рад, по 3 села – до 1 сільської рад. Одна сільська рада Великолепетиського району в середньому охоплює 1,9 населених пункти. Відстань від центрів населених пунктів, що не мають самостійного органу місцевого самоврядування, до сільських рад коливається від 5 до 25 км та в середньому становить 11км. Загальна кількість пенсіонерів серед всього населення в середньому складає 31,9%, дітей до 17 років – 21,0%.

Деякі показники населених пунктів Великолепетиського району.

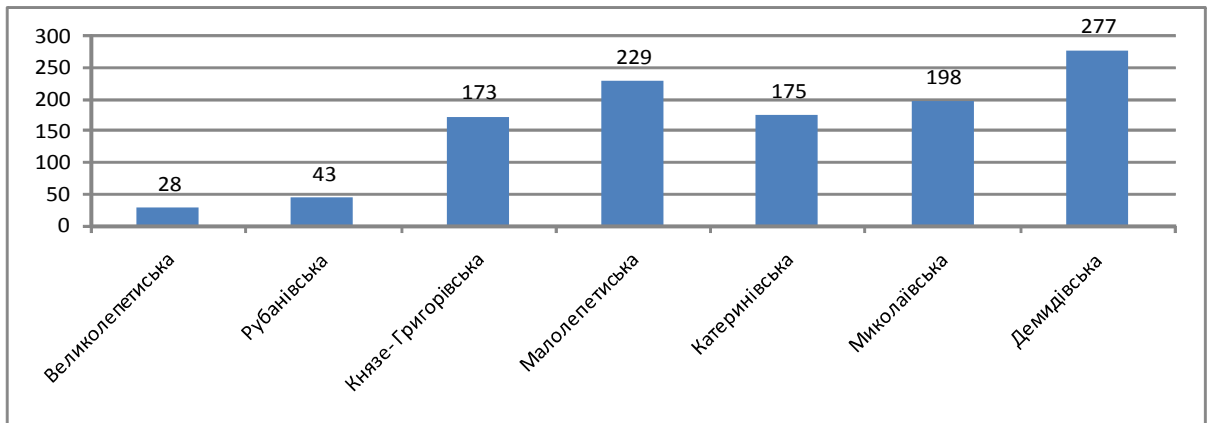
Назва поселення	Назва сільської/селищної ради	Відстань до центру сільської/селищної ради, км	Населення, осіб		
			Всього	Пенсіонерів, %	Дітей до 17 років, %
смт. В. Лепетиха	Великолепетиська селищна рада	0	8719	23,6%	19,5%
С. Демидівка	Демидівська сільська рада	0	292	23,3%	25,7%
С. Запоріжжя		7	187	24,1%	23,5%
С. Катеринівка	Катеринівська сільська рада	0	446	24,9%	22,9%
С. Костянтинівка		5	293	26,3%	29,0%
С. Кн.-Григорівка	Князе-Григорівська сільська рада	0	1703	26,8%	18,4%
С. Середнє		15	90	24,4%	28,9%
С. М. Лепетиха	Малолепетиська сільська рада	0	1599	22,2%	22,1%
С. Дмитрівка		25	80	31,3%	18,8%
С. Сергіївка		6	4	100,0%	0,0%
С. Миколаївка	Миколаївська сільська рада	0	610	27,5%	27,2%
С. Рубанівка	Рубанівська сільська рада	0	3354	25,0%	18,0%
С. Веселий		8	74	35,1%	18,9%

Основні показники місцевих бюджетів

Міська/селищна/сільська рада	Чисельність населення	Власні доходи до бюджету	Бюджетні видатки на рік у розрахунку у розрахунку на одного мешканця(грн.)				
			загальні	управління	культура	освіта	Охорона здоров'я
Великолепетиська	8719	240400	2430143	421054	185328	1621288	14420
Рубанівська	3428	147749	1880059	248936	146776	652311	721943
Князе-Григорівська	1793	310500	757500	123400	153100	184300	133500
Малолепетиська	1683	385100	922200	186700	107700	413700	167800
Катеринівська	739	129000	361400	82300	40100	178500	43700
Миколаївська	610	120500	248300	131900	10500	60200	26500
Демидівська	479	132900	279100	100500	16000	82400	61100

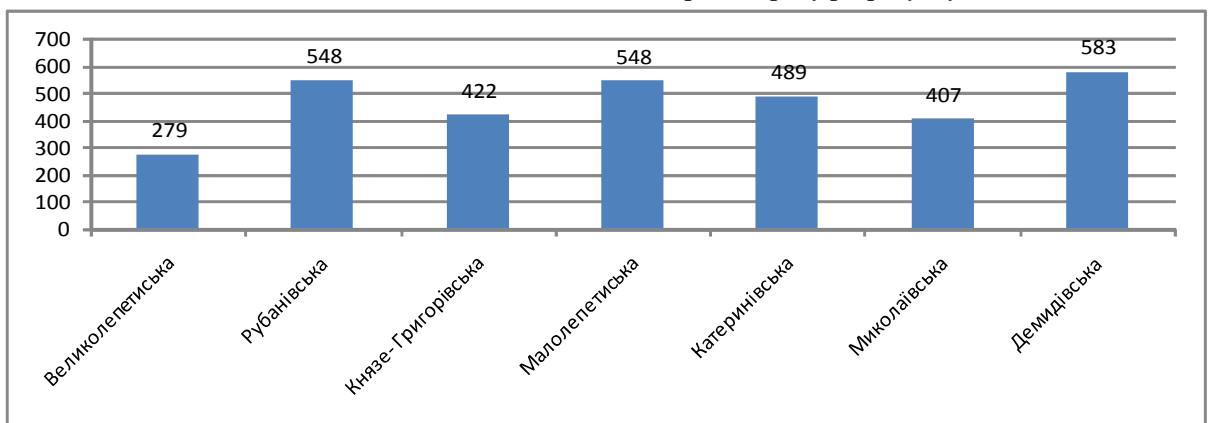
Аналізуючи взаємозв'язок між розміром власних надходжень до бюджету та кількістю населення сільської (селищної) ради, можна помітити зворотну пропорцію у співвідношення цих показників. Розміри власних надходжень по всім селищним (сільським) радам становлять від 28 (Великопетиська селищна рада) до 277 гривень (Демидівська сільська рада) на кожного мешканця. В середньому цей показник дорівнює 160 гривень.

Власні надходження до бюджету, грн. у розрахунку на одного мешканця

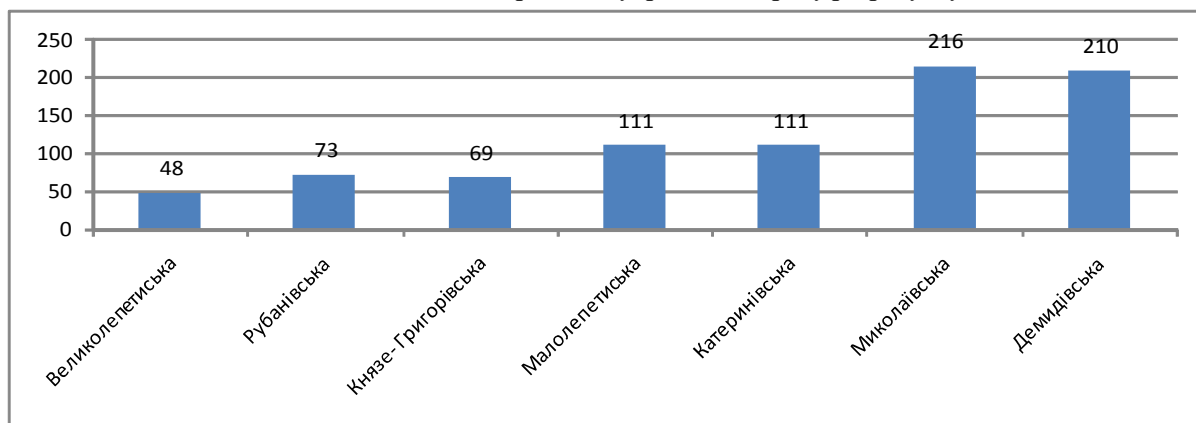
Загальні витрати на кожного мешканця залежать від чисельності населення в дуже незначній мірі, оскільки їх розмір також залежить від розвиненості мережі бюджетних закладів. Загальні витрати коливаються від 279 (Великопетиська селищна рада) до 583 грн. (Демидівська). В середньому цей показник по району становить 468 грн. у розрахунку на одного мешканця.

Загальні витрати, грн. у розрахунку на одного мешканця

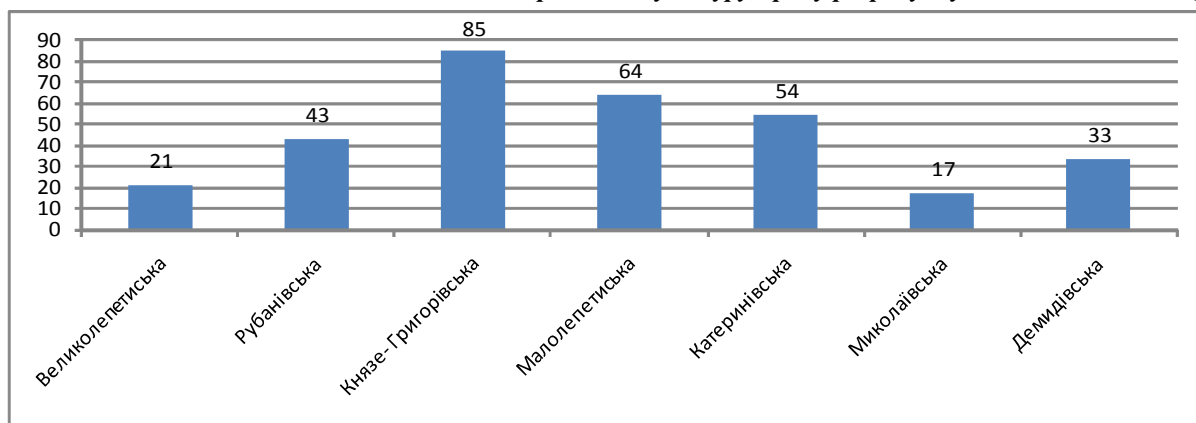
Витрати на управління помітно зростають із зменшенням чисельності населення. Найменші відносні витрати на управління у Великопетиській селищній раді (48 грн.), найбільші – у Миколаївській сільській раді (216 грн.). В середньому по району цей показник становить 120 грн. у розрахунку на одного мешканця.

Витрати на управління, грн. у розрахунку на одного мешканця

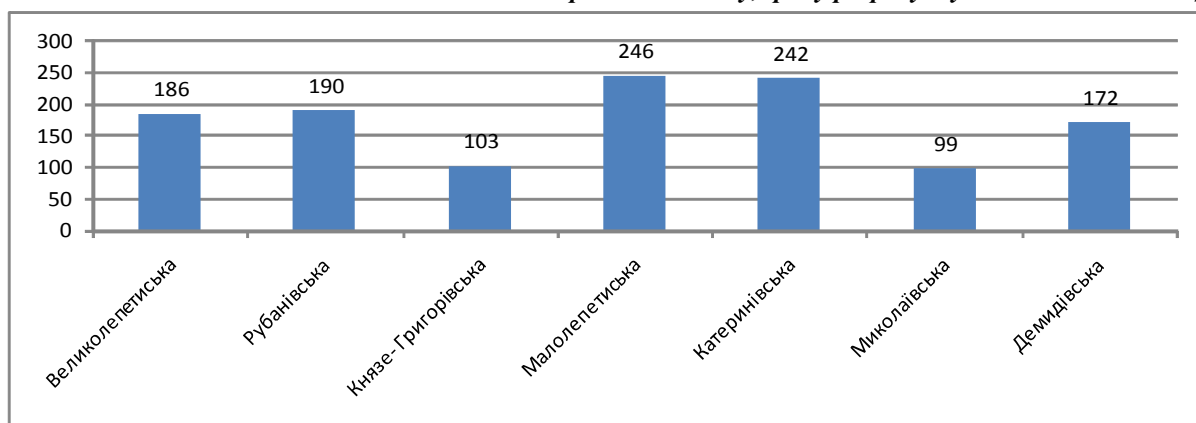
Видатки на культуру ніяк не пов'язані із чисельністю населення та рівномірно розподілились в діапазоні від 17 (Миколаївська сільська рада) до 85 (Князе-Григорівська сільська рада) гривень на кожного мешканця. В середньому на кожного мешканця для витрат на підтримку галузі культури в бюджетах закладено 45 гривень.

Витрати на культуру, грн. у розрахунку на одного мешканця

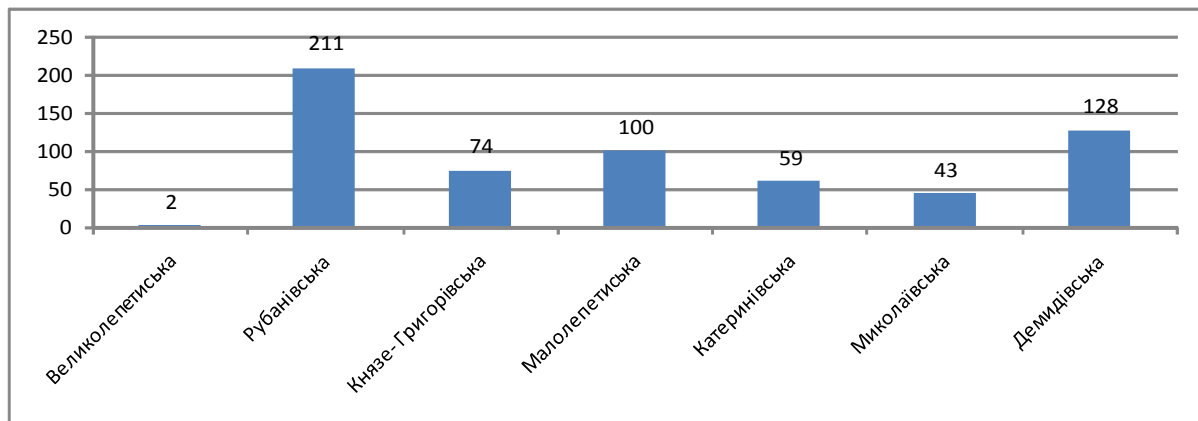
Розмір видатків на освіту на кожного мешканця коливається від 99 грн. (Миколаївська сільська рада) та 246 грн. (Малолепетиська сільська рада). Така різниця пояснюється тим, що в бюджет окрім дошкільної освіти також додатково закладаються кошти і на шкільну освіту. Середній розмір видатків на освіту – 177 грн. на кожного мешканця.

Витрати на освіту, грн. у розрахунку на одного мешканця

Аналізуючи зв'язок між розмірами видатків на охорону здоров'я та чисельністю населення можна зробити висновок що ці показники не мають зв'язку. Найменше коштів на охорону здоров'я закладено у Великолепетиській селищній раді (фінансуються з районного бюджету), найбільше – в Рубанівській сільській раді (має лікарню). В середньому для кожного мешканця району цей показник дорівнює 88 грн.

Витрати на охорону здоров'я, грн. у розрахунку на одного мешканця

Основні проблеми адміністративно-територіальних одиниць (спочатку більш актуальні):

- ремонт доріг
- матеріально-технічна база бюджетних установ
- питна вода
- транспортне сполучення
- берегоукріплення
- капітальний ремонт установ соціальної сфери
- створення комунгоспу
- архів
- нотаріус
- будівництво житлового фонду
- відсутність АЗС
- облаштування масового відпочинку
- вуличне освітлення
- відновлення переробної промисловості
- газифікація

Перспективи розвитку Великолепетиського району у контексті реформи адміністративно-територіального устрою України

Моделювання укрупнених громад проводилось згідно Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України, Концепції реформи місцевого самоврядування та проекту Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій України» (станом на 27.04.2009).

Згідно вимог проектів нормативних актів, формування громад під час реформи можливості повинно відбуватись шляхом об'єднання поселень навколо міста чи селища, де розміщені основні місця працевлаштування населення. У Великолепетиському районі Херсонської області всього 1 селище (Велика Лепетиха). Враховувались також розташування та мережа автомобільних доріг – критичним вважалось розташування найвіддаленіших поселень від центру громади на відстані, яка дозволяє прибуття машини невідкладної швидкої допомоги чи пожежної машини за 20 хв.

На підставі аналізу територіального розташування поселень у районі визначено такі моделі громад з центрами в межах сучасного Великолепетиського району¹³:

Громада	Населення, осіб	Площа, км кв.	Кількість поселень
Великолепетиська громада	12408	536,5	6
Рубанівська громада	7274	560,6	15

Особливості планування громад

При плануванні громад у Великолепетиському районі визначились такі особливості: більш низка щільність населення, ніж у правобережних районах призводить до того, що яскраво виокремлюються потенційні центри громад, але площа, яку вони мають охоплювати – дуже значна. Однією з особливостей також можна вважати розташування сучасного районного центру – на березі водосховища, що унеможливило створення центрального поселення громади у географічному її центрі.

На території району існує багато малих сіл, що знаходяться на дуже значній відстані від центрів громад, але їх неможливо віднести до будь-якого іншого потенційного. Так, детально аналізуючи Рубанівську майбутню громаду, ми дійшли висновку, що с. Запоріжжя, хоча й знаходиться дуже далеко від центрального поселення, все рівно ближчого потенційного центру громади для нього не існує (навіть у сусідніх районах). На території сучасного Великолепетиського району на заході від с. Рубанівка є квадратний анклав, який варто прибрати при новому адміністративно-територіальному розподілі. В цей анклав входять 4 села з Горностаївського району, яким до Рубанівки набагато ближче, ніж до інших великих населених пунктів. Щоправда, дорога від них до Рубанівки тільки об'їзна - через п. Веселий, тому рекомендуємо прокласти пряме якісне дорожнє покриття від с. Красне до Рубанівки (скорочення шляху на 11 км).

В сучасному Великолепетиському районі в межах Малолепетиської сільської ради знаходиться с. Дмитрівка, яке віддалене як від самого с. Мала Лепетиха (17 км), так і від майбутнього центру громади – смт. Велика Лепетиха (25 км). При цьому воно знаходиться ближче до сусіднього районного центру – Верхнього Рогачику (19 км), - тому варто передбачити зміну у адміністративному підпорядкуванні та не включати Дмитрівку у Великолепетиську громаду.

Неподалік с. Мала Лепетиха розташоване с. Сергіївка, в якому обліковується всього 4 особи – рекомендується його включити в межі Малої Лепетихи або розселити.

При плануванні нових громад потрібно також додатково проаналізувати можливість приєднання до Рубанівської громади деяких інших сіл з Горностаївського та Нижньсірогозького районів у тому випадку, якщо майбутні центри громад на території

¹³ У додатку 3 розміщено розширену інформацію про моделі громад з описом соціальної та побутової інфраструктури

цих районів будуть знаходитись далі від них. Ми пропонуємо долучити с. Косаківка новопетрівської сільської ради нижньосірогозького району до Рубанівської громади, адже від нього до Рубанівки набагато ближче (17 км), ніж до Дем'янівки та Нижніх Сірогоз – інших сусідніх потенційних центрів громад. При цьому, саму Новопетрівку долучати до Рубанівської громади сенсу немає, оскільки відстань до Дем'янівки така сама, як до Рубанівки.

Опис громад сучасного Великолепетиського району

Великолепетиська громада

1. Назва громади: *Великолепетиська*
2. Назва адміністративного центру громади: смт. Велика Лепетиха
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 12408 чол.
4. Площа громади: 0,537 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км. ¹⁴
смт. В. Лепетиха	Великолепетиська селищна рада	8719	0
с. Костянтинівка	Катеринівської сільської ради	293	17
с. Кн.-Григорівка	Князе-Григорівської сільської ради	1703	12,5
с. Середне	Князе-Григорівської сільської ради	90	21
с. М. Лепетиха	Малолепетиська сільської ради	1599	8
с. Сергіївка	Малолепетиська сільської ради	4	15,6

Рубанівська громада

1. Назва громади: *Рубанівська*
2. Назва адміністративного центру громади: с. Рубанівка
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 7274 чол.
4. Площа громади: 0,561 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

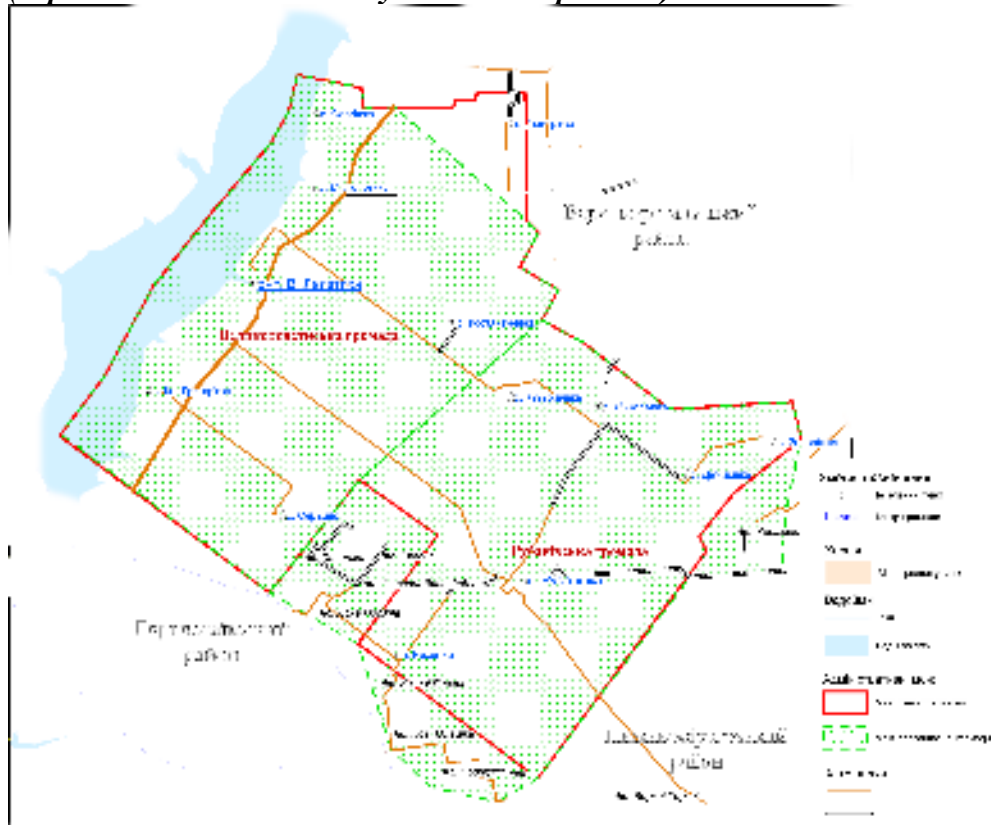
Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с. Демидівка	Демидівська сільська рада	292	17
с. Запоріжжя	Демидівська сільська рада	187	24,6
с. Катеринівка	Катеринівської сільської ради	446	18
с. Миколаївка	Миколаївська сільської ради	610	13
п. Веселий	Рубанівської сільської ради	74	11
с. Рубанівка	Рубанівської сільської ради	3354	0
с. Козачі Лагери	Козаче-Лагерська сільська рада Горностаївського району	504	13
с. Нов. Олешки	Козаче-Лагерська сільська рада Горностаївського району	177	16,5
с. Славне	Славненська сільська рада Горностаївського району	468	25
с. Софіївка	Славненська сільська рада Горностаївського району	25	22,5
с. Красне	Червоноблагодатненська сільська рада Горностаївського району	352	22
с. Червоноблагодатне	Червоноблагодатненська сільська рада Горностаївського району	400	20
с. Ясна Поляна	Червоноблагодатненська сільська рада Горностаївського району	70	17,5
с.Лопатки	Червоноблагодатненська сільська рада Горностаївського району	242	23

¹⁴ Відстані обчислювалась комп'ютерною програмою MapInfo Professional між умовними центрами населених пунктів по автомобільних шляхах

с. Косаківка	Новопетрівська сільська рада Нижньосірогозького району	73	17,5
--------------	---	----	------

План-схеми моделей громад району

**Схема розташування змодельованих громад Великолепетиського району 1
(варіант із збільшенням Рубанівської громади)**

**Схема розташування змодельованих громад Великолепетиського району 2
(варіант із залишенням Рубанівської громади в сучасних межах району)**

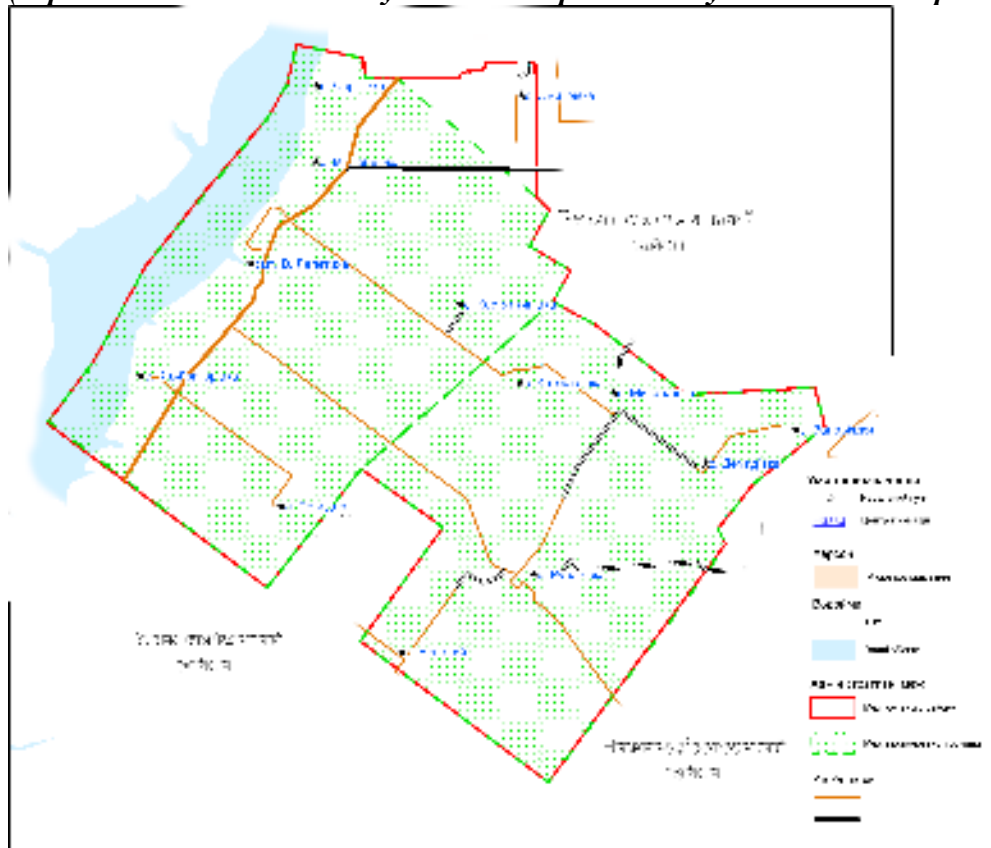

Схема змодельованих громад з позначенням відстані 10 км навколо адміністративного центру громади

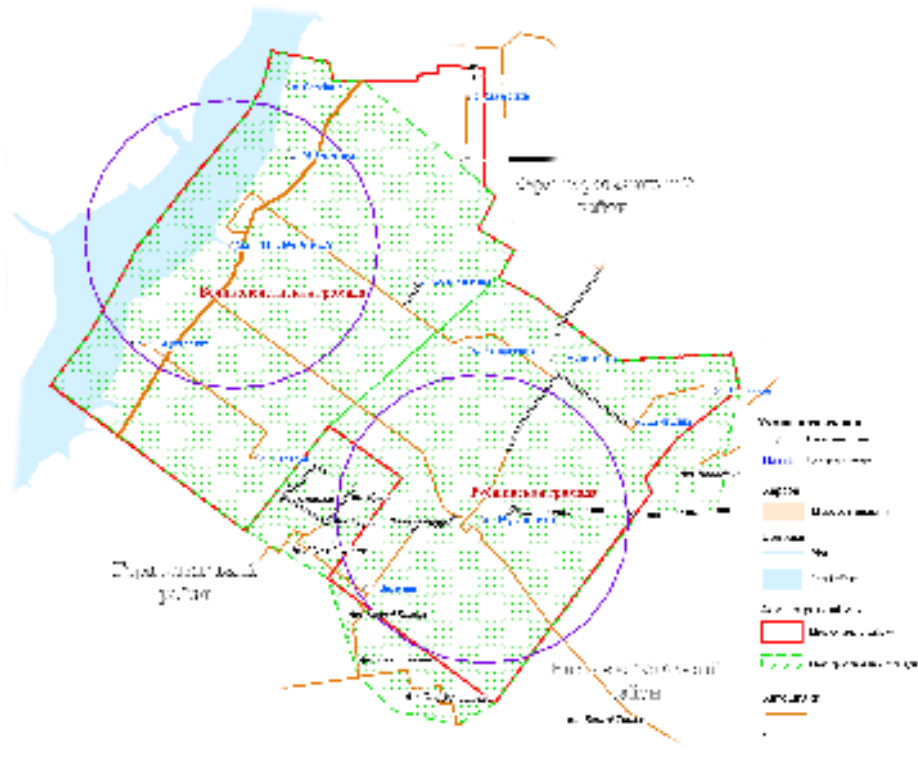
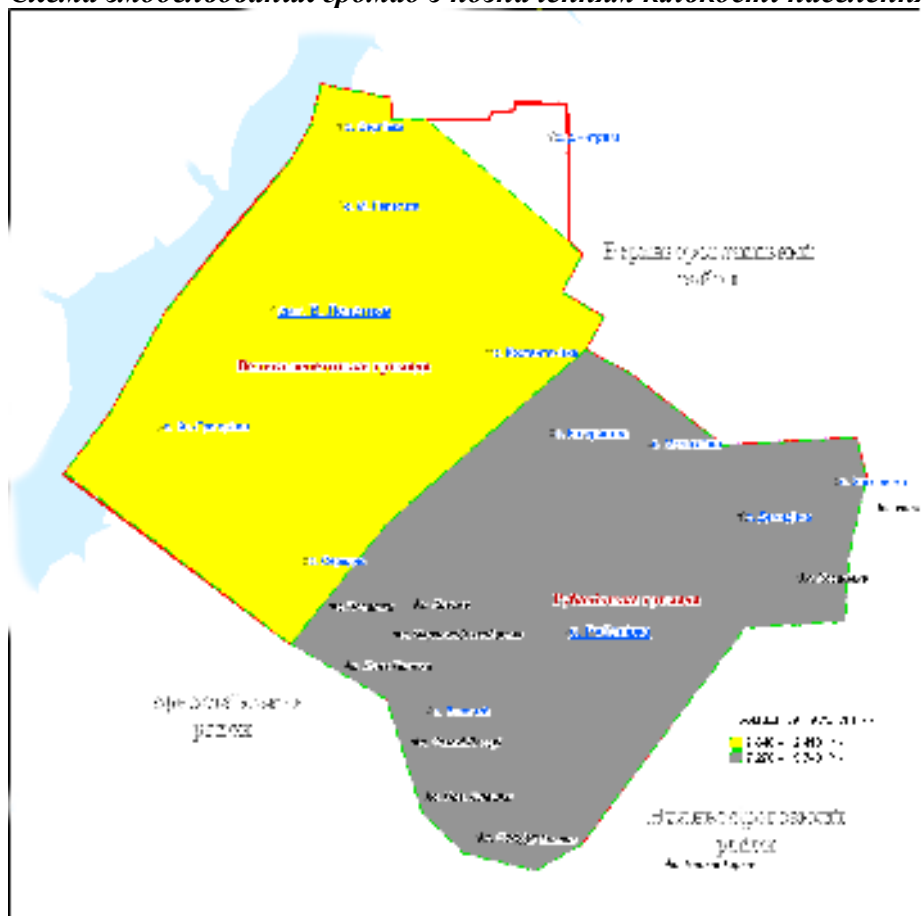

Схема змодельованих громад з позначенням кількості населення в громаді

Аналітичні матеріали по Нововоронцовському району

Загальні відомості про Нововоронцовський район¹⁵

<p>Площа та відстані</p> 	<p>Площа району становить 0,9 тис. км кв. 3,6 % від території області Відстань від смт. Нововоронцовка до м. Херсона автошляхом 165 км</p>
<p>Географічні дані</p> 	<p>Район розташований у північно-східному регіоні області на правому березі Каховського водосховища. Район омивається Каховський морем. Довжина узбережжя Каховського водосховища – 45 км. 2 затоки та 1 ставок Межує на півдні та заході з Великоолександрівським, Високопільським, Бериславським районами та на півночі – з Дніпропетровською областю.</p>
<p>Адміністративно – територіальні одиниці</p> 	<p>Районний центр – смт. Білозерка Кількість рад:</p> <ul style="list-style-type: none"> – районна 1 – селищна 1 – сільські 12 <p>Селищ міського типу 1 Сільських населених пунктів 19 Назва районної ради: Нововоронцовська Назва селищної ради: Нововоронцовська Назви сільських рад: Біляївська, Гаврилівська, Дудчанська, Золотобалківська, Любимівська, Миролюбівська, Михайлівська, Нововоскресенська, Новоолександрівська, Осокорівська, Петропавлівська, Хрещенівська</p>
<p>Населення</p> 	<p>Чисельність населення 22403 чол., у тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none"> міське 6496 чол.(29,0%) сільське 15907 чол.(71,0%) чоловіків 10238 чол.(45,7%) жінок 12165 чол.(54,3%) <p>Кількість пенсіонерів 5632 з них</p> <ul style="list-style-type: none"> за віком 4365 по інвалідності 988 за вислугою років 94 які отримують соціальні пенсії 185 <p>Щільність населення на кв. км. чол. 22,0 Народжуваність (на 1000 жителів) чол. 11,4 Смертність (на 1000 жителів) чол. 17,4 Природне скорочення населення (на 1000 жителів) чол. (-6,0)</p>
<p>Зайнятість населення</p> 	<p>Середньооблікова кількість штатних працівників по району становила – 3795 осіб, з них</p> <ul style="list-style-type: none"> – промисловості 252 особи – будівництва 27 осіб – сільського господарства 919 осіб – в державному управлінні 305 осіб

¹⁵ Дані по ітогах 2008 року. Додаткова інформація по кожному населеному пункту наведена у додатку 3

<p>Промисловий комплекс</p> 	<p>Кількість підприємств, що знаходяться на самостійному балансі 2 одиниць</p> <p>Галузева структура промисловості по видах економічної діяльності: харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів 100,0%;</p> <p>Питома вага району в економіці області:</p> <p>Продукція промисловості 11775,4 тис. грн. Товари народного споживання 11000 тис. грн. Валова продукція сільського господарства у тому числі: 102,1 тис. грн.</p> <ul style="list-style-type: none"> - рослинництво 77,6 тис. грн. - тваринництво 14,5 тис. грн. <p>Товарообіг 7,0%</p> <p>Обсяг реалізованої промислової продукції: (робіт, послуг) (у діючих цінах) млн. грн. 31,6</p> <p>Валова продукція сільського господарства, грн. 102,1 тис. грн.</p>
<p>Сільське господарство</p> 	<p>Кількість діючих сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств 69</p> <p>Площа сільгоспугідь (по всіх с/г товаровиробниках, включаючи підсобні господарства) складає 74,6 тис. га</p> <p>з них</p> <ul style="list-style-type: none"> - рілля 72,8 тис. га - пасовища 1,2 тис. га <p>Обсяг сільськогосподарського виробництва в с/г підприємствах, (у порівнянних цінах 2005 року) 69,6 млн. грн.</p> <p>Структура сільськогосподарського виробництва::</p> <ul style="list-style-type: none"> - рослинництво 86,0 % - тваринництво 14,0 % <p>Основні галузі рослинництва: вирощування зернових та технічних культур.</p> <p>Основні галузі тваринництва: розведення худоби та птиці</p>
<p>Будівництво</p> 	<p>Введення в дію житла – 1974 кв. м.</p>
<p>Фінанси</p> 	<p>Власні надходження до сільських та селищних бюджетів на 1 особу: 162,4 грн.</p> <p>Прибуток у галузях господарського комплексу району (по основному колу підприємств) 2693 тис. грн.</p>
<p>Транспортний комплекс та зв'язок</p> 	<p>Транспортна мережа загального користування:</p> <p>Наявність автомобільних доріг із них за значенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - республіканського 202,3 км - місцевого 44,0 км <p>Наявність телефонного зв'язку, тис. апаратів 158,3 км</p> <ul style="list-style-type: none"> - у містах 2075 - у селах 1814 <p>Міських телефонних станцій 1 одиниця</p> <p>Сільських телефонних станцій 12 одиниць</p> <p>Наявність вишок мобільного зв'язку 1 одиниць</p> <p>Кількість основних телефонів на 100 жителів 37,37 одиниць</p>
<p>Торгівля і сфера послуг</p> 	<p>Роздрібний товарообіг:</p> <ul style="list-style-type: none"> - всього 41,4 млн. грн. - на одного мешканця 1840,1 грн. <p>Мережа підприємств:</p> <ul style="list-style-type: none"> - магазини 187 - ресторани, кафе, їдальні 20 - Підприємства сфери обслуговування (готелі, туризм, побут) 17

<p style="text-align: center;">Освіта</p> 	<p>Кількість навчальних закладів, учнів, що в них навчаються та викладацького складу:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">дошкільних</td> <td style="text-align: right;">14,</td> </tr> <tr> <td>в них дітей</td> <td style="text-align: right;">674</td> </tr> <tr> <td>загальноосвітніх I-III ступенів</td> <td style="text-align: right;">14</td> </tr> <tr> <td>в них учнів</td> <td style="text-align: right;">3130</td> </tr> <tr> <td>професійно-технічних училищ</td> <td style="text-align: right;">1</td> </tr> <tr> <td>в них учнів</td> <td style="text-align: right;">162</td> </tr> </table>	дошкільних	14,	в них дітей	674	загальноосвітніх I-III ступенів	14	в них учнів	3130	професійно-технічних училищ	1	в них учнів	162
дошкільних	14,												
в них дітей	674												
загальноосвітніх I-III ступенів	14												
в них учнів	3130												
професійно-технічних училищ	1												
в них учнів	162												
<p style="text-align: center;">Соціально-культурна сфера</p> 	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Будинок культури</td> <td style="text-align: right;">8</td> </tr> <tr> <td>Клуб</td> <td style="text-align: right;">9</td> </tr> <tr> <td>Бібліотека</td> <td style="text-align: right;">18</td> </tr> <tr> <td>Музей , пам'ятки історії та культури</td> <td style="text-align: right;">12</td> </tr> </table>	Будинок культури	8	Клуб	9	Бібліотека	18	Музей , пам'ятки історії та культури	12				
Будинок культури	8												
Клуб	9												
Бібліотека	18												
Музей , пам'ятки історії та культури	12												
<p style="text-align: center;">Охорона здоров'я</p> 	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Кількість амбулаторій</td> <td style="text-align: right;">5</td> </tr> <tr> <td>Кількість дільничних лікарень</td> <td style="text-align: right;">1</td> </tr> <tr> <td>Санаторії та інші спеціалізовані лікувальні заклади</td> <td style="text-align: right;">1</td> </tr> <tr> <td>Кількість ФАПів</td> <td style="text-align: right;">12</td> </tr> </table>	Кількість амбулаторій	5	Кількість дільничних лікарень	1	Санаторії та інші спеціалізовані лікувальні заклади	1	Кількість ФАПів	12				
Кількість амбулаторій	5												
Кількість дільничних лікарень	1												
Санаторії та інші спеціалізовані лікувальні заклади	1												
Кількість ФАПів	12												
<p style="text-align: center;">Мале підприємництво</p> 	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Кількість діючих малих підприємств на 10 000 населення</td> <td style="text-align: right;">22</td> </tr> <tr> <td>Питома вага малого підприємства у загальному обсязі виробництва регіону</td> <td style="text-align: right;">11,4%</td> </tr> <tr> <td>Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва (одиниць) :</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Кількість банків з врахуванням філій</td> <td style="text-align: right;">6</td> </tr> <tr> <td>Філії</td> <td style="text-align: right;">6</td> </tr> </table>	Кількість діючих малих підприємств на 10 000 населення	22	Питома вага малого підприємства у загальному обсязі виробництва регіону	11,4%	Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва (одиниць) :		Кількість банків з врахуванням філій	6	Філії	6		
Кількість діючих малих підприємств на 10 000 населення	22												
Питома вага малого підприємства у загальному обсязі виробництва регіону	11,4%												
Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва (одиниць) :													
Кількість банків з врахуванням філій	6												
Філії	6												
<p style="text-align: center;">Зовнішньоекономічна діяльність</p> 	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="2">Зовнішньоекономічний оборот товарів і послуг (тис. дол. США):</td> </tr> <tr> <td>Всього</td> <td style="text-align: right;">75,1</td> </tr> <tr> <td>Експорт</td> <td style="text-align: right;">75,1</td> </tr> <tr> <td>Імпорт</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> <tr> <td>Баланс</td> <td style="text-align: right;">(-75,1)</td> </tr> </table>	Зовнішньоекономічний оборот товарів і послуг (тис. дол. США):		Всього	75,1	Експорт	75,1	Імпорт	0	Баланс	(-75,1)		
Зовнішньоекономічний оборот товарів і послуг (тис. дол. США):													
Всього	75,1												
Експорт	75,1												
Імпорт	0												
Баланс	(-75,1)												
<p style="text-align: center;">Конфесійна приналежність</p> 	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Конфесійні громади</td> <td style="text-align: right;">Кількість прихожан</td> </tr> <tr> <td>Українська православна церква Київського Патріархату</td> <td style="text-align: right;">90</td> </tr> <tr> <td>Українська православна церква Московського Патріархату</td> <td style="text-align: right;">675</td> </tr> <tr> <td>Українська православна автокефальна церква Московського Патріархату (УПЦ – МП)</td> <td style="text-align: right;">90</td> </tr> <tr> <td>Євангельські Християни Баптисти(ЄХБ)</td> <td style="text-align: right;">120</td> </tr> </table>	Конфесійні громади	Кількість прихожан	Українська православна церква Київського Патріархату	90	Українська православна церква Московського Патріархату	675	Українська православна автокефальна церква Московського Патріархату (УПЦ – МП)	90	Євангельські Християни Баптисти(ЄХБ)	120		
Конфесійні громади	Кількість прихожан												
Українська православна церква Київського Патріархату	90												
Українська православна церква Московського Патріархату	675												
Українська православна автокефальна церква Московського Патріархату (УПЦ – МП)	90												
Євангельські Християни Баптисти(ЄХБ)	120												

Історична довідка по адміністративно-територіальному устрою Нововоронцовського району

Загальний огляд

Нововоронцовський район розташований у крайній північній правобережній частині Херсонщини. На півночі межує з Апостолівським районом Дніпропетровської області, на сході по руслу Дніпра з Верхньорогачицьким і Великолепетиським, на півдні з Бериславським і Великоолександрівським та заході з Високопільським районами.

Територія району була заселена ще в далекій давнині. На місці села Михайлівка в III - II тис. до н.е. існувала найдавніша в Європі кам'яна фортеця, а поблизу сіл Гаврилівка й Золота Балка - пізньоскіфські городища.

Про давність заселення району свідчать залишки скіфських поселень, які виявлені в околицях Нововоронцовки. Поселення VIII-IX століть виявлені також поблизу села Дудчани. Територія району була улюбленим місцем для зимівників козаків.

В XVI - XVIII ст. ці землі входили до складу Славного Війська Запорізького Низового. Тут розташовувалися козачі зимовища.

Про подорож Катерини II до Криму в 1787 р. нагадує Єкатерининська миля біля села Осокорівка, а про діяльність знаменитого роду Фальц-Фейнів - руїни палацу в селі Гаврилівка.

Історія виникнення районного центру

Нововоронцовка (до 1821 р.- Миколаївка) - селище міського типу, центр району.

В останній чверті XVIII в. поблизу дніпровського затону Великі води був заснований населений пункт за назвою Миколаївка. Перше згадування про це село (у зв'язку з будівлею церкви) зустрічається в історичних джерелах, датованих 1795 р. В 1799 р. тут налічувалося 524 жителя. Це були кріпаки, переселені в різний час з центральних губерній Росії. Поміщик мав понад 12,7 тис. десятини сільськогосподарських угідь, у т.ч. близько 9,8 тис. десятин орних земель. Селяни користувалися землею поміщика - по 3-4 десятини на рев'язьку душу.

В 1821 р. сіло придбав граф М. С. Воронцов, що перейменував його в Нововоронцовку. Він переселив сюди частину кріпаків з інших своїх маєтків. У Нововоронцовці, що в 1829 р. одержала статус містечка, щорічно проводилися 4 ярмарки, двічі в тиждень збиралися більші базари. Через пристань, розташовану поруч у Малих Гирлах, сільськогосподарська продукція надходила в Херсон, Миколаїв, Одесу й інші міста.

Волосний устрій у кінці XIX ст.

Згідно списку населених місць Херсонської губернії та карти Херсонської губернії, у 1896 році на території сучасного Нововоронцовського району знаходились Золотобалківська та частково Нововоронцовська і Кронаутська волості. Населені пункти цих волостей наведено нижче.

Нововоронцовська волость

- Івановка, селище;
 - Іванівська економія біля с. Івановка;
 - Маріенгейм, німецька колонія;
 - Ново - Воронцовка, місто;
 - Ново - Воронцовська економія, біля м.
- Ново - Воронцовка;
- Осокорівка, селище;
 - Осокорівська економія, біля с.
- Осокорівка;
- Осокорівський хутір, біля с. Осокорівка.

Кронауцька волость

- Гохфельд хутір, біля німецької колонії
- Фирстенталь;
- Гринфельд хутір, біля німецької колонії
- Ейгенталь;
- Занфельд хутір, біля німецької колонії
- Ейгенфельд;
- Кронау (№ 8) німецька колонія;
 - Ландау (№ 3) німецька колонія;
 - Мангейм (№ 10) німецька колонія;
 - Николайталь (№ 6) німецька колонія;
 - Фирстенталь (№5) німецька колонія;
 - Фирстенфельд (№7) німецька колонія;
 - Шенталь (№2) німецька колонія;

- Ебенфельд (№94) німецька колонія;
 - Ейгенталь (№99) німецька колонія;
 - Ейгенфельд(№1) німецька колонія.
- Золотобалківська волость**
- Анастасьєвка, село;
 - Анновка(Агаровка) економія, біля с. Крамарева Балка;
 - Бажановський хутір (Фальц – Фейна) біля с. Анастасьєвка;
 - Беляєвка, поселення;
 - Гаврилівка, село та козено кінно - поштова станція;
 - Гаврилівська економія, біля с. Гаврилівка;
 - Гірли, село та пароплавна пристань;
 - Гірлянська економія біля с. Гірли;
 - Гришка, хутір, біля х. Петьках;
 - Золота Балка, селище;
 - Кам'янський хутір;
 - Костенка хутір, біля с. Крамарева Балка;
 - Крамарева Балка, село;
 -
- - Лентієвка, село;
 - Літінського хутір, біля хутора Петьки;
 - Мініч, хутір, біля х. Кам'янськ
 - Михайловка, село;
 - Михайловський хутір, біля с. Михайловка;
 - Павлавського хутір, біля села Гаврилівки;
 - Петьки, хутір;
 - Ровнаго хутір, біля х. Петьки;
 - Смоли, хутір;
 - Стоянова хутір, біля х. Кам'янський;
 - Фірсовка село;
 - Чебатарева хутір, біля х. Петьки;
 - Чернявського хутір, біля х. Петьки;
 - Щербакова хутір, біля х. Петьки;
 - Енгельгардта економія, біля с. Золотої Балке;
 - Феденка хутір, біля х. Петьки.
 -

Історія адміністративного устрою району

Згідно з постановою Президії ВУЦВК від 17 лютого 1935 р. про розукрупнення , на території півдня України почалося створення нових районів, одним із яких був Нововоронцовський район, в 1944 році він увійшов до складу Херсонської області. На момент створення він складався з 13 сільрад: Біляївської, Гаврилівської, Дудчанської, Золотобалківської, Іванівської, Леонтівської, Ново-Архангельської, Ново - Вознесенської, Нововоронцовської, Ново - Воскресенської, Осокорівської, Петропавлівської та Фирсівської. Територія району на 1935 р. складала 917 км².

Протягом 60-х років періодично сільські райони то укрупнювалися, то зменшувалися за площею. І Нововоронцовський район то зникав, то знову з'являвся на мапі південної України

На початку 1963 р. згідно з указом Президії Верховної ради УРСР від 30 грудня 1962р. відбувається укрупнення сільських районів і по Херсонській області ліквідовано 10 районів у тому числі Нововоронцовський. У 1965 р. відбувається розукрупнення районів і в Херсонській області замість 10 районів створюється 15, з них повертається Нововоронцовський.

Сучасний Нововоронцовський район складається з таких адміністративно-територіальних одиниць: селище міського типу – 1, сільських населених пунктів – 19. Всього рад: 14, серед них районна рада - 1, селищних -1, сільських – 12.

Населені пункти району

Центр – смт. Нововоронцовка

Біляївська сільрада

- с. Біляївка
- с. Українка

Гаврилівська сільрада

- с. Гаврилівка

Дудчанська сільрада

- с. Дудчани

Золотобалківська сільрада

- с. Золота Балка

Любимівська сільрада

- с. Любимівка

Миролюбівська сільрада

- с. Миролюбівка
- с. Трудолюбівка

Михайлівська сільрада

- с. Михайлівка

Новоолександрівська сільрада

- с. Новоолександрівка

Нововоскресенська сільрада

- с. Нововоскресенське

Осокорівська сільрада

- с. Осокорівка

Петропавлівська сільрада

- с. Петропавлівка

- с. Майське

- с. Червоне

Хрещенівська сільрада

- с. Хрещенівка
- с-ще Ленінське
- с. Петрівка

с. Шевченківка

Загальна характеристика сучасного стану адміністративно-територіального устрою та фінансових показників Нововоронцовського району

Нововоронцовський район розташований у північно-східному регіоні області на правому березі Каховського водосховища. Район омивається Каховський морем. Довжина узбережжя Каховського водосховища – 45 км. У районі 2 затоки та 1 ставок. Межує на півдні та заході з Великоолександрівським, Високопільським, Бериславським районами та на півночі – з Дніпропетровською областю.

Район займає площу 0,9 тис. км кв., що складає 3,6% від площі Херсонської області. Населення на 2009 рік – 22403 осіб., в тому числі у смт. Нововоронцовка мешкає 6668 осіб. Щільність населення на кв. км. – 22 особи.

На території району розміщено 19 населених пунктів, які об'єднані у 1 селищну та 12 сільських рад. Адміністративним центром району є смт. Нововоронцовка. Серед особливостей району можна виділити розташування районного центру на крайній північно-східній межі. Також виділяється центральна зона району, яка не виходить на узбережжя, своєю низькою щільністю населення.

Села відносно невеликі, що притаманно степовій частині півдня України. Сільські ради за кількістю сіл та населенням дещо відрізняється. Більшість населених пунктів (дев'ять) самостійно мають органи місцевого самоврядування, а саме - смт. Нововоронцовка, с. Новоолександрівка, с.Осокорівка, с. Гаврилівка, с. Дудчани, с. Золота Балка, с. Любимівка, с. Михайлівка, с. Нововоскресенка. По 2 села входить до 2 сільських рад, по 3 села – до 2 сільських рад. Одна сільська рада Нововоронцовського району в середньому охоплює 1,5 населених пункти. Відстань від центрів населених пунктів, що не мають самостійного органу місцевого самоврядування, до сільських та селищних рад коливається від 3 до 10 км та в середньому становить 7,0км.

Загальна кількість пенсіонерів серед всього населення в середньому складає 30,5%, дітей до 17 років – 17,3%.

Деякі показники населених пунктів Нововоронцовського району

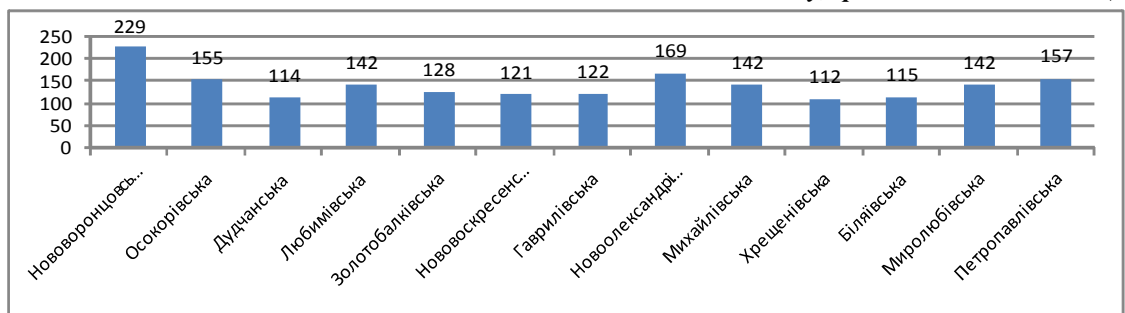
Назва поселення	Назва сільської/селищної ради	Відстань до центру сільської/селищної ради, км	Населення, осіб		
			Всього	Пенсіонерів, %	Дітей до 17 років, %
смт.Нововоронцовка	Нововоронцовська	0	6668	22,20%	21,25%
с. Новоолександрівка	Новоолександрівська	0	1177	33,56%	19,12%
с. Осокорівка	Осокорівська	0	2141	34,66%	18,78%
с. Біляївка	Біляївська	0	683	20,20%	16,40%
с. Українка		8	221	29,86%	12,67%
с. Гаврилівка	Гаврилівська	0	1404	24,79%	13,75%
с. Дудчани	Дудчанська	0	1925	28,36%	14,23%
с. Золота Балка	Золотобалківська	0	1481	31,80%	14,72%
с. Любимівка	Любимівська	0	1570	21,97%	26,62%
с. Миролюбівка	Миролюбівська	0	620	27,42%	20,65%
с. Трудолюбівка		9	224	26,79%	22,32%
с.Михайлівка	Михайлівська	0	1100	21,45%	15,00%
с. Нововоскресенське	Нововоскресенська	0	1435	32,82%	17,98%
с. Петропавлівка	Петропавлівська	0	567	45,50%	14,46%
с. Червоне		10	87	82,76%	22,99%
с. Майське		6			
с. Хрещенівка	Хрещенівська	0	732	21,04%	15,16%
с. Шевченківка		3	257	17,51%	13,23%
с. Петрівка		6	111	27,03%	12,61%

Основні показники місцевих бюджетів

Сільська/селищна рада	Чисельність населення	Власні доходи до бюджету	Бюджетні видатки на рік у розрахунку на одного мешканця(грн.)				
			загальні	управління	культура	освіта	Охорона здоров'я
Нововоронцовська	6668	1524814	2051786	471200	0	1361033	0
Осокорівська	2141	332089	853635	199905	113626	371845	138364
Дудчанська	1925	219319	2112656	218248	85580	1635079	106613
Любимівська	1570	223498	658695	196846	37967	326332	60590
Золотобалківська	1481	189181	577544	136930	53828	186867	176228
Нововоскресенська	1435	173921	459289	52902	216014	158668	31705
Гаврилівська	1404	170662	545705	131976	64624	162357	158632
Новоолександрівська	1177	199259,4	1319437,7	179537,3	5908,51	1025859	46574,9
Михайлівська	1100	155881	374156	142878	56028	115273	39036
Хрещенівська	1100	122991	507748	168528	47560	202691	70625
Біляївська	904	104084	299346	129280	33701	97875	34202
Миролубівська	844	120137	317019	148005	33205	71931	38258
Петропавлівська	654	102900	341606	167303	20224	102345	36081

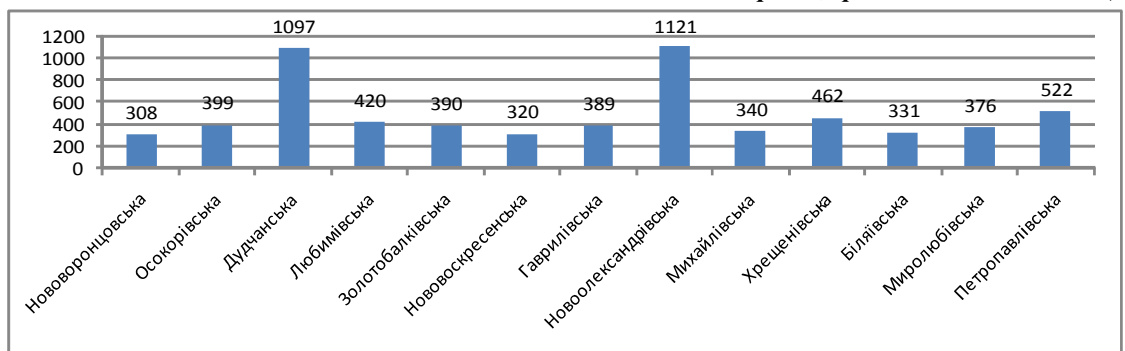
По сільським радам показники власних надходжень до бюджету мало відрізняються та в середньому дорівнюють 142 грн. в розрахунку на одну особу. Це свідчить про повну залежність обсягу власних надходжень від кількості мешканців. Мінімального та максимально значення цей показник сягає в Хрещенівській сільській раді (112 грн.) та в Нововоронцовській селищній раді (229 грн.) відповідно.

Власні надходження до бюджету, грн. на одного мешканця

Загальні витрати місцевих бюджетів пов'язані з кількістю населення: з цього правила виділяються тільки Новоолександрівська (1121 грн. на кожного мешканця) та Дудчанська (1097 грн. на кожного мешканця) сільські ради, які мають максимальні показники. Показники видатків в названих радах підвищені в основному за рахунок більшого фінансування освіти (школи). В середньому цей показник по району становить 498 грн. на одного мешканця.

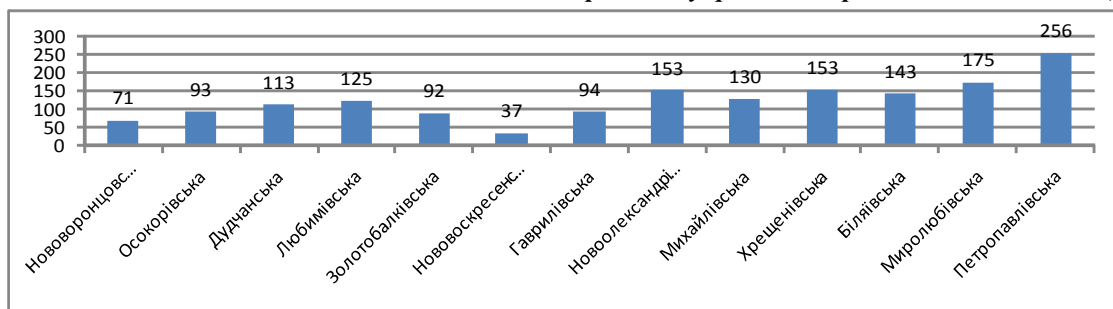
Загальні витрати, грн. на одного мешканця

З діаграм чітко видно, що за невеликим винятком із зменшенням чисельності населення, видатки на управління, у розрахунку на кожного мешканця, пропорційно збільшуються. Найменшим цей показник є у Нововоскресенській сільській раді (37 грн. на

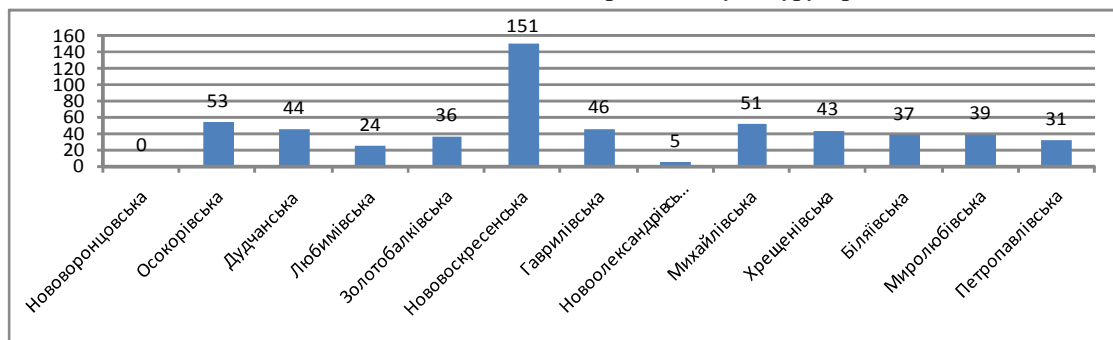
одного мешканця), найбільшим – у Петропавлівській сільській раді (256 грн. на кожного мешканця). В середньому по району показник дорівнює 126 грн. на одну особу.

Витрати на управління, грн. на одного мешканця

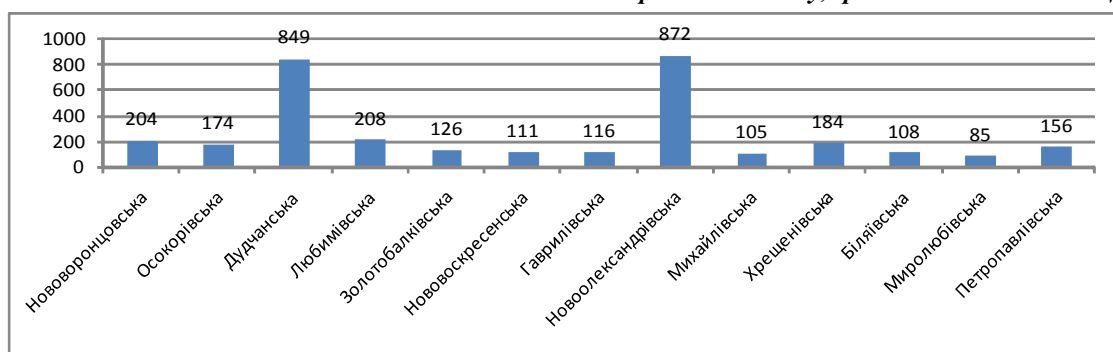
У галузі культури витрати в районі є досить низькими (в середньому 40 гривень). У районному центрі бюджет немає такої статті витрат (фінансується з районного бюджету). Варто відмітити, що у Нововоскресенській сільській раді витрати на культуру є максимальними і дорівнюють 151 грн.

Витрати на культуру, грн. на одного мешканця

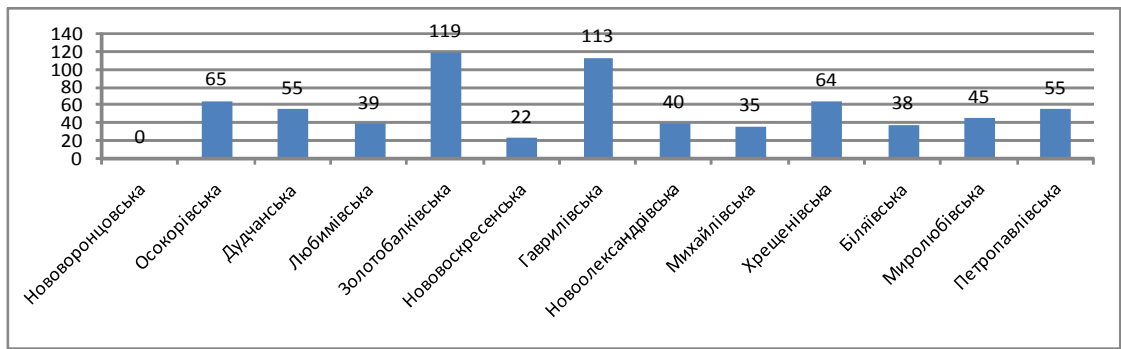
Витрати на освіту є величиною, яка не залежить від чисельності населення та в різних районах дорівнює від 85 грн. до 872 грн. на одну особу. Велика різниця що пояснюється тим, що у бюджет Дудчанської та Новоолександрівської рад окрім дошкільної освіти закладаються кошти і на шкільну освіту. В середньому витрати на освіту дорівнюють 254 грн. в розрахунку на одну особу.

Витрати на освіту, грн. на одного мешканця

В середньому розмір видатків на охорону здоров'я дорівнює 53 грн. у розрахунку на 1 мешканця, при чому в районному центрі така стаття видатків відсутня. Максимальними витрати є в Золотобалківській сільській раді і дорівнюють 119 грн. на кожного мешканця. Причиною невеликих витрат (або взагалі їх відсутність) є наявність в деяких населених пунктах лікарень, які фінансуються з бюджетів вищих рівнів. Через це потік хворих спрямовується переважно до цих структур, що зумовлює порівняно низькі фактичні витрати на охорону здоров'я.

Витрати на охорону здоров'я, грн. на одного мешканця

Основні проблеми адміністративно-територіальних одиниць (спочатку більш актуальні):

- питна вода
- ремонт доріг
- відсутність робочих місць
- вуличне освітлення
- газифікація
- підтоплення
- берегоукріплення
- капітальний ремонт бюджетних установ
- полігон для відходів
- побутове обслуговування

Перспективи розвитку Нововоронцовського району у контексті реформи адміністративно-територіального устрою України

Моделювання укрупнених громад проводилось згідно Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України, Концепції реформи місцевого самоврядування та проекту Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій України» (станом на 27.04.2009). Згідно вимог проектів нормативних актів, формування громад під час реформи по-можливості повинно відбуватись шляхом об'єднання поселень навколо міста чи селища, де розміщені основні місця працевлаштування населення. У Нововоронцовському районі Херсонської області всього 1 селище (Нововоронцовка), тому формування інших громад має відбуватись навколо сіл з найкращими показниками соціально-економічного розвитку. Враховувались також розташування та мережа автомобільних доріг – критичним вважалось розташування найвіддаленіших поселень від центру громади на відстані, яка дозволяє прибуття машини невідкладної швидкої допомоги чи пожежної машини за 20 хв.

На підставі статистичних даних, отриманих від сільських рад району були проведені обрахунки рейтингу населених пунктів та обрані поселення з найбільш розвиненою соціальною інфраструктурою та потенціалом: смт.Нововоронцовка, с.Дудчани, с.Любимівка, с.Осокорівка, с.Хрещенівка, с.Золота Балка, с.Новоолександрівка.

Аналіз територіального розташування поселень у районі дозволив визначити такі моделі громад з центрами в межах сучасного Нововоронцовського району¹⁶:

Громада	Населення, осіб	Площа, км кв.	Кількість поселень
Нововоронцовська громада	11390	317,3	6
Нововоскресенська громада	8344	514,1	15
Новоолександрівська громада	5606	361	4

Особливості планування громад

При плануванні громад Нововоронцовського району були складнощі із визначенням центрів громад та меж. Проаналізувавши розташування найбільш потужних поселень, експерти дійшли висновку, що більшість з них знаходиться або неподалік від райцентру, або невдало для розташування громад правильної форми. Наприклад, розвинені Осокорівка та Золота Балка входять у Нововоронцовську громаду. Власне, смт. Нововоронцовка знаходиться на кордоні з Дніпропетровською областю на березі Каховського водосховища і з тієї причини розташування громади та поселень нерівномірне – центр громади знаходиться «у куті» та віддалений від західних сіл громади.

При всіх рівних умовах, інше потужне село – с. Любимівка, немає сенсу робити центром, оскільки Любимівська громада буде замалою як за площею, так і за населенням (орієнтовно 3,5 тис. чол. на 220 кв. км). Таким чином, територія потенційної любимівської громади перерозподіляється на нововоронцовську та нововоскресенську громади, а сама Любимівка повинна мати додаткову інфраструктуру для обслуговування навколишніх сіл (Миролюбівка, Трудолюбівка).

Спостерігається також потенційна проблема внутрішньої конкуренції у межах Новоолександрівської громади, в яку пропонується включити також с. Дудчани. Протиріччя полягає у тому, що с. Дудчани зробити центром не рекомендовано з причини невдалого розташування для мешканців інших сіл, але воно є найбільш розвиненим серед сіл району. Серед деяких експертів були навіть пропозиції залишити Дудчани як

¹⁶ У додатку 3 розміщено розширену інформацію про моделі громад з описом соціальної та побутової інфраструктури

самостійну громаду, але в цьому випадку буде дуже велика диспропорція у населенні і площі серед інших громад області.

Найбільшою за площею серед наведених громад є Нововоскресенська. На території громади розташоване село Майське, яке повинно бути викреслене з реєстру поселень (жодного мешканця). До майбутньої Нововоскресенської громади рекомендується додатково включити деякі села з сусідніх районів, яким далеко від інших потенційних центрів громад (врахувати при моделюванні Високопільського та Великоолександрівського районів).

Опис громад сучасного Нововоронцовського району

Нововоронцовська громада

1. Назва громади: *Нововоронцовська*
2. Назва адміністративного центру громади: смт. Нововоронцовка
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 11390 чол.
4. Площа громади: 0,317 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км. ¹⁷
с.Золота Балка	Золотобалківської сільської ради	1481	21,3
смт.Нововоронцовка	Нововоронцовської селищної ради	6668	0
с.Осокорівка	Осокорівської сільської ради	2141	11,3
с.Петрівка	Хрещенівської сільської ради	111	15,6
с.Хрещенівка	Хрещенівської сільської ради	732	21
с.Шевченківка	Хрещенівської сільської ради	257	20,3

Нововоскресенська громада

1. Назва громади: *Нововоскресенська*
2. Назва адміністративного центру громади: с. Нововоскресенка
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 8344 чол.
4. Площа громади: 0,514 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км.
с.Біляївка	Біляївської сільської ради	683	7
с.Українка	Біляївської сільської ради	221	13
с.Любимівка	Любимівської сільської ради	1570	17
с.Миролюбівка	Миролюбівської сільської ради	620	11,4
с.Трудолюбівка	Миролюбівської сільської ради	224	19,5
с.Нововоскресенське	Нововоскресенської сільської ради	1435	0
с.Майське	Петропавлівської сільської ради	0	8
с.Петропавлівка	Петропавлівської сільської ради	567	6,6
с.Червоне	Петропавлівської сільської ради	87	11,8
с. Нов. Кам'янка	Новокам'янська сільська рада Великоолександрівського району	987	21
с. Новогригорівка	Новокам'янська сільська рада Великоолександрівського району	122	13
с. Нововасилівка	Трифонівська сільська рада Великоолександрівського району	121	10
с. Трифонівка	Трифонівська сільська рада Великоолександрівського району	812	15
с. Новомиколаївка	Новомиколаївська сільська рада Високопільського району	792	9,6

¹⁷ Відстані обчислювались комп'ютерною програмою MapInfo Professional між умовними центрами населених пунктів по автомобільних шляхах

с. Червоноармійське	Новомиколаївська сільська рада Високопільського району	103	7,7
---------------------	---	-----	-----

Новоолександрівська громада

1. Назва громади: *Новоолександрівська*
2. Назва адміністративного центру громади: с. Новоолександрівка
3. Кількість населення станом на 01 січня 2009 року: 5606 чол.
4. Площа громади: 0,361 тис. км²
5. Перелік та характеристика поселень, що пропонуються для включення у нову громаду:

Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км
с.Новоолександрівка	Новоолександрівська сільська рада	1177	0
с.Гаврилівка	Гаврилівської сільської ради	1404	10,2
с.Дудчани	Дудчанської сільської ради	1925	13
с.Михайлівка	Михайлівської сільської ради	1100	12,3

План-схеми моделей громад району

Схема розташування змодельованих громад Нововоронцовського району 1 (варіант із збільшеною Новосокресенською громадою)

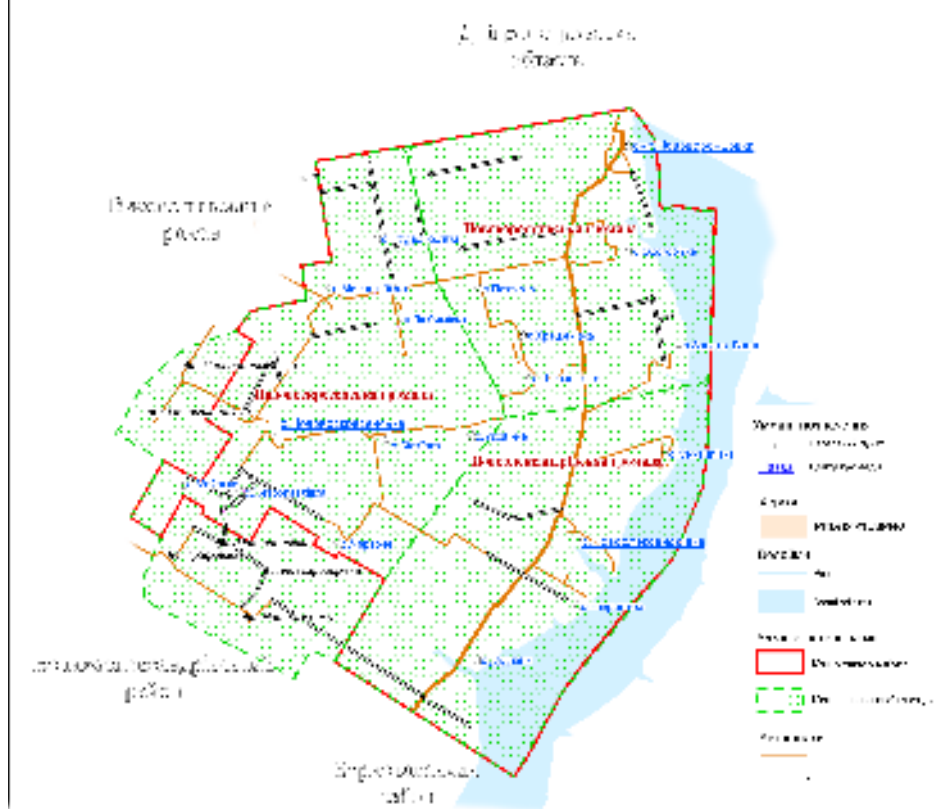

Схема розташування змодельованих громад Нововоронцовського району 2 (варіант із Новосокресенською громадою в сучасних межах району)

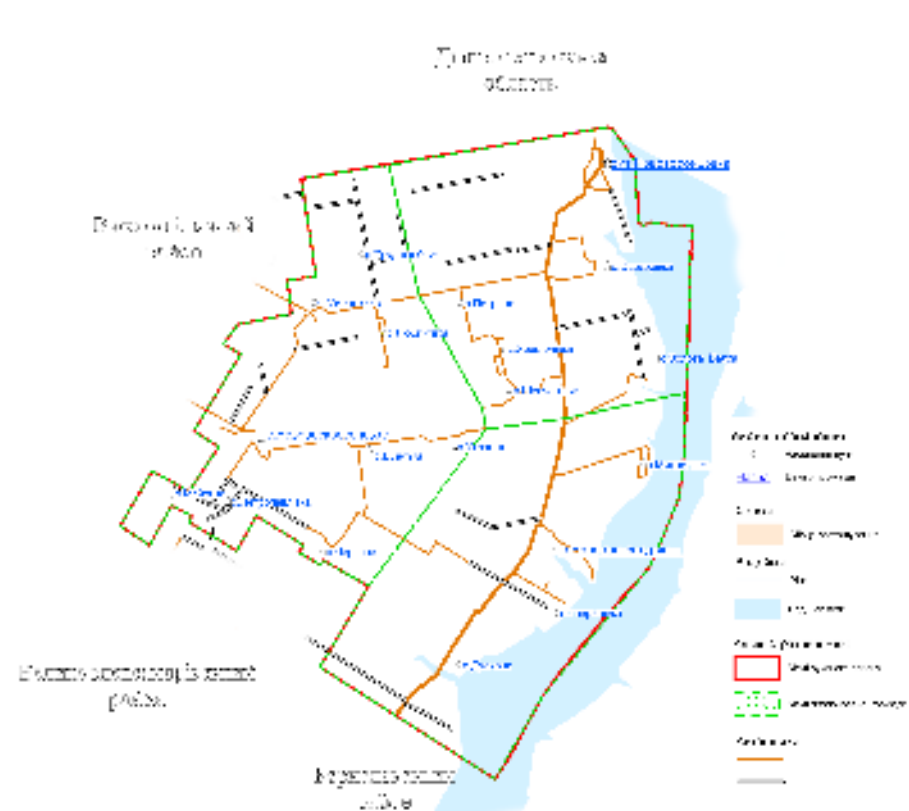

Схема змодельованих громад з позначенням відстані 10 км навколо адміністративного центру громади

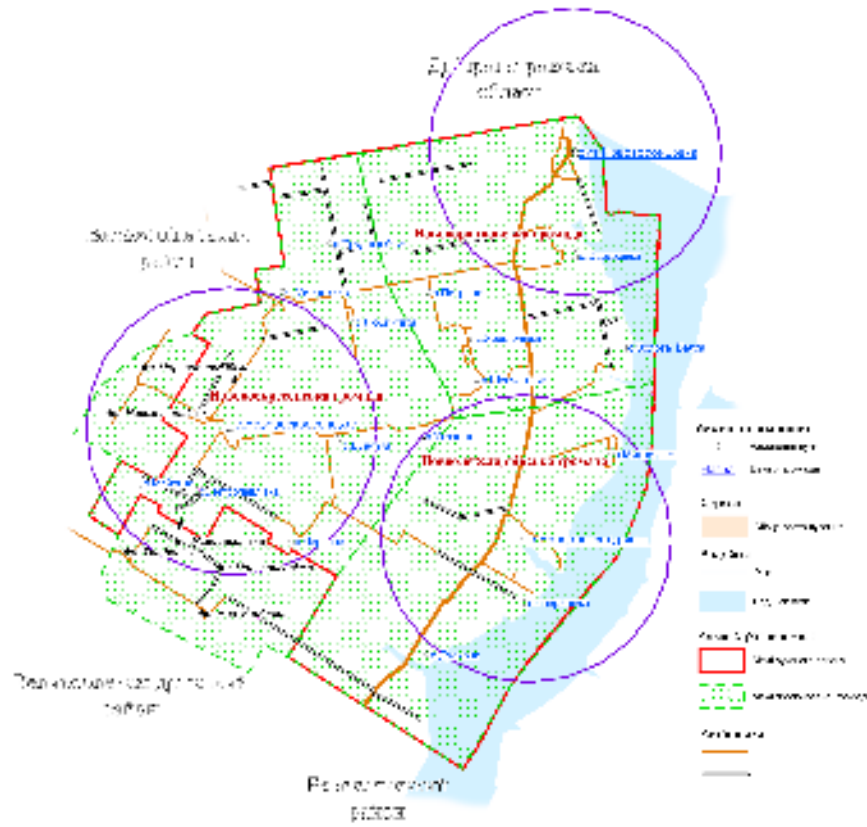
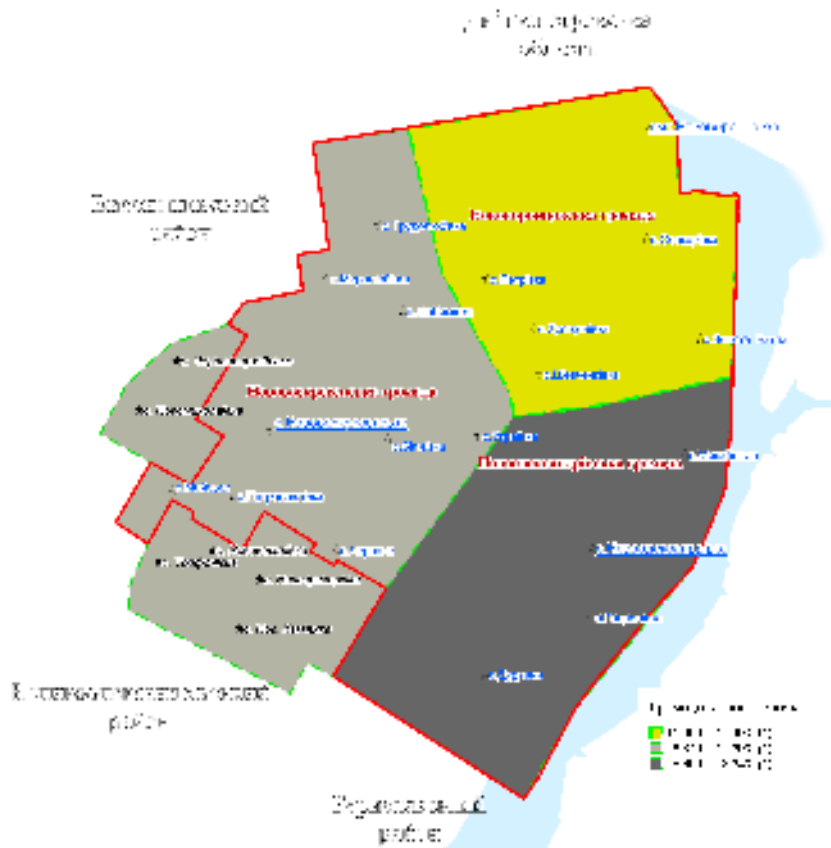

Схема змодельованих громад з позначенням кількості населення в громаді

ВИСНОВКИ

1. Дискусії щодо реформи адміністративно-територіального устрою в Україні відбуваються вже біля 7 років, можна навіть сказати – затягнулись. Їх відновлення у Херсонській області не призвело до ажіотажу, сприйнято спокійно, що з одного боку говорить про відсутність активного спротиву реформі, а з іншого – про зневіру в деякій мірі в те, що ця реформа відбудеться та призведе до покращення рівня життя мешканців.

Основні приклади при обґрунтуванні корисності від реформи приводяться з досвіду Польщі, де подібна реформа розпочалась ще 19 років тому та пройшла вже три великі етапи. Цитуючи співтворця польської реформи самоврядування проф. Єжі Регульського, варто зазначити, що «такі зміни у Польщі можливі були тільки у кінці '89 року – всі дуже хотіли швидких змін та якомога більше демократії». Тобто, під гаслом зміни системи влади в країні Польща не втратила свої «історичні 5 хвилин» та отримала підтримку реформ з боку населення та низових рівнів влади.

На території сучасної Херсонської області адміністративно-територіальні реформи проводились¹⁸ майже кожне десятиліття, аж до кінця '70 років ХХ ст. Далеко не завжди такі зміни підтримувались реформаторськими настроями населення або місцевих еліт – подібні реформи проводились «зверху-донизу» центральним керівництвом держави. У ситуації, коли відсутні революційні настрої у населення, подібне реформування повинно проходити обґрунтовано, демократично, але на підставі вольових та однозначних рішень Верховної Ради України, Уряду та Президента.

Виконання проекту «Участь громадян та незалежних експертів у плануванні та реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні» було підтримано Херсонською обласною державною адміністрацією, що обумовлене паралельною роботою над реалізацією Концепції реформи адміністративно-територіального устрою органами виконавчої влади. Результати проекту в Херсонській області стануть вчасним альтернативним поглядом на моделювання нових громад у цільових районах. При цьому для широкого кола зацікавлених буде корисною ще додаткова інформація стосовно розрахунків кількісних показників, які б ілюстрували корисність запланованих змін. Такі дані на сучасному етапі неможливо розрахувати з боку громадських експертів. Серед необхідних показників можна виділити: обсяг фінансових витрат на побудову достатньої соціальної інфраструктури в нових центрах громад; рівень дотаційності нових громад з урахуванням змін у бюджетне законодавство; розрахунковий рівень видатків на управління в новостворених громадах та порівняння його з сучасним станом.

Під час проведення публічних заходів учасниками доволі часто наголошувалось, що сільські райони Херсонської області завжди були дотаційними та не зможуть забезпечити свій розвиток самостійно. Неодноразово експерти чули занепокоєння, що села вимирають: тобто молодь виїздить до міст та залишається там.

Узагальнюючи підсумки інформаційної роботи під час реалізації проекту, можна підсумувати, що зміни саме в адміністративно-територіальному устрої необхідні вже зараз. Реалізація реформи призведе до покращення рівня соціальних та інших публічних послуг населенню, а також до зміцнення місцевого самоврядування та забезпечення подальшого його розвитку.

Серед перепон для реалізації реформи в першу чергу можна виділити сучасний стан економіки в Україні під час економічної кризи. Враховуючи це, потрібно розпочинати реформу з тих кроків, де необхідні незначні додаткові видатки.

2. Під час моделювання укрупнених громад враховувались повноваження, що повинні бути надані громадам відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування, а саме:

¹⁸ Див. розділ «Історія адміністративно-територіального устрою Херсонської області» (с. 6)

- управління – забезпечення функціонування представницького органу ради громади, виконавчого органу ради, органів самоорганізації населення;
- адміністрування місцевих податків та зборів;
- соціально-економічний розвиток громади;
- загальна освіта, дошкільна освіта, позашкільна освіта;
- охорона здоров'я – первинна та профілактична медико-санітарна допомога, швидка медична допомога, стоматологічна допомога;
- ветеринарна допомога;
- культура – заклади культури, крім тих, що віднесені до регіонального та державного рівня, культурні та мистецькі програми, підтримка народних промислів;
- сім'я, молодь, фізична культура, спорт і туризм – молодіжні програми, спортивні споруди загального користування, підтримка програм туризму;
- соціальна допомога – територіальні центри соціального обслуговування населення, програми соціальної допомоги, в тому числі забезпечення соціальним житлом;
- ведення плану освоєння території громади, генеральних планів поселень;
- містобудування та архітектура – ведення містобудівної кадастрової документації;
- будівництво, ремонт та утримання доріг місцевого значення, вулиць, площ;
- організація дорожнього руху;
- організація місцевого громадського транспорту;
- контроль у сфері експлуатації житла;
- організація надання комунальних послуг – водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, утилізація твердих побутових відходів;
- озеленення та благоустрій території, утримання кладовищ;
- програми відпочинку та рекреації;
- єдиний дозвільний офіс;
- охорона навколишнього середовища – контроль за виконанням законодавства з охорони навколишнього середовища, екологічні програми;
- землеустрій – вирішення питань землевідведення, ведення земельно-кадастрової документації;
- лісове господарство;
- водне господарство;
- пожежна та рятувальна служби;
- забезпечення громадського порядку;
- управління комунальним майном громади;
- дорадчі служби сільського господарства;
- ведення реєстру виборців;
- ведення місцевого архіву;
- інші питання місцевого значення, не належать до компетенції органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування інших рівнів адміністративно-територіального устрою.

Додатково передбачались повноваження старости в поселенні, ради старост та підрозділів органів виконавчої влади на місцях.

3. Аналіз статистичних показників та обговорень під час круглих столів засвідчив, що станом на 2009 рік у селах Херсонської області виділяються такі першочергові проблеми надання публічних послуг:

- підготовка та видача документів дозвільного характеру: доводиться вирішувати питання з документами в районному та обласному центрах;
- процедури, пов'язані із оформленням прав на землю: сучасні територіальні громади не мають права власності на землі поза межами забудови;
- охорона здоров'я: замало лікарень з повним спектром поліклінічних послуг та відповідним оснащенням;
- шкільна освіта: класи в школах незаповнені, тому рівень фінансування та, як наслідок, якість освітніх послуг низькі;
- дошкільна освіта: майже у кожному поселенні є дитячий садок, але майже всі вони на межі існування з причини незадовільного фінансування та відсутності дітей;

- громадський транспорт та дороги: у віддалених селах не існує жодного сполучення із райцентрами або воно дуже обмежене та незручне;
- комунальні послуги: іноді не надаються взагалі.

4. Багато експертів та сільських голів стверджують, що школа є «культурно-просвітницьким центром села». Тобто школа відіграє вирішальну роль у житті не тільки дітей, а й для всіх вікових груп населення. Наприклад, в школах, а не в клубах, найчастіше проводяться сходки мешканців, громадські слухання. Саме в школах працюють найбільш освічені люди в селі.

При реалізації адміністративно-територіальної реформи неминуче буде проводитись оптимізація витрат в галузі загальної освіти, що може призвести до закриття та перепрофілювання багатьох шкіл. На перший погляд, це буде особливо незручним для дітей шкільного віку. Нами пропонується логічний вихід з цієї ситуації. Для цього потрібно законодавчо закріпити деякі положення пропонованої схеми:

- В центральному поселенні громади повинна функціонувати потужна гімназія для дітей старших класів. Гімназію варто добре укомплектувати як навчальними матеріалами, так і викладацьким складом. Всі школи громади варто закріпити за одним власником для оперативної координації. Методичним керівником може стати гімназія.
- В деяких поселеннях громади варто залишити загальноосвітні школи I-III ступенів при умові їх заповнюваності. Інші діти можуть їздити до центрального села на шкільному автобусі.
- В більшості поселень громади повинні бути початкові школи з місцевими викладачами по універсальних дисциплінах.
- Вчителі по спеціальним дисциплінам з гімназії мають можливість в окремі дні їздити по школах в інших поселеннях для викладання.
- Гімназія та школи в селах повинні також займатись позашкільною освітою (мати такі повноваження). Таким чином, дітям не потрібно буде віддалятися від школи для додаткових занять. Можливо позашкільну освіту також розвивати в напрямку приватного підприємництва.
- Оскільки фінансування в галузі культури доволі обмежене, школа також може взяти на себе обов'язок по розвитку і цього напрямку у партнерстві із спеціальними закладами.

Дошкільна освіта обмежена у подібному реформуванні, оскільки малих дітей неможливо перевозити до інших населених пунктах централізовано. Для дитячих садків потрібно спростити порядок легалізації інших форм дошкільного виховання. Наприклад, це можуть бути малі заклади сімейного типу або бюджетні дитячі садки для однієї невеличкої групи.

5. Потрібно відповідально поставитись до питання урбанізації сільських територій та залучення інвестицій до села. Це пов'язано з стрімким розвитком технологій в сільському господарстві – тепер мешканці сіл задіяні у виробництві сільськогосподарської продукції дуже мало, а підсобна діяльність не дає бажаних результатів. Саме тому нові громади в першу чергу повинні тверезо подивитись на свої можливості, оцінити загрози та розробити стратегічні плани свого розвитку.

Додаток 1. Проект Закону

ПРОЕКТ
СТАНОМ НА 27,04,09

ЗАКОН УКРАЇНИ Про адміністративно-територіальний устрій України¹⁹

Цей Закон визначає поняття та засади адміністративно-територіального устрою України, рівні адміністративно-територіальних одиниць, інших територіальних утворень, порядок вирішення органами державної влади та органами місцевого самоврядування питань адміністративно-територіального устрою.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття та система адміністративно-територіального устрою України

1. Адміністративно-територіальний устрій України – це обумовлена географічними, історичними, економічними, соціальними, культурними та іншими чинниками внутрішня територіальна організація держави з поділом її території на складові частини – адміністративно-територіальні одиниці з метою забезпечення населення необхідним рівнем публічних послуг, раціональної системи управління соціально-економічними процесами, збалансованого розвитку усієї території держави.

2. Систему адміністративно-територіального устрою України складають Автономна Республіка Крим, області, міста зі спеціальним статусом Київ та Севастополь, райони, міста, райони в містах, селища, села, на основі яких формуються адміністративно-територіальні одиниці (далі АТО) та територіальні одиниці на підставі та в порядку, визначеним цим законом.

Стаття 2. Принципи адміністративно-територіального устрою України

Адміністративно-територіальний устрій будується та таких принципах:

- 1) узгодженість системи АТО, створених для здійснення місцевого самоврядування, з територіальною структурою місцевих органів виконавчої влади та інших органів державної влади;
- 2) повсюдність юрисдикції місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на територіях відповідних АТО, за винятком окремих територій зі спеціальним статусом, де створюються спеціалізовані адміністрації відповідно до окремих законів;
- 3) збіг меж АТО з межами сусідніх АТО того ж рівня;
- 4) обов'язковість розташування території АТО в межах території лише однієї АТО вищого рівня інтеграції;
- 5) субсидіарність у розподілі повноважень між рівнями публічної влади;
- 6) наявність для кожного рівня АТО повноважень, у т.ч. галузевих, які є основними щодо інших рівнів, що виправдовує створення такого рівня АТО;
- 7) відповідність кількості адміністративно-територіальних попереднього рівня, що знаходяться у сфері впливу кожного органу публічної влади, критеріям ефективного менеджменту – від 5 до 15;
- 8) відповідність рекомендаціям Європейського Союзу щодо номенклатури територіальних одиниць для статистичних цілей.

Стаття 3. Поселення, тимчасові поселення

1. Поселення – це компактно заселене місце постійного проживання людей, що має сталий склад населення, власну назву, визначені межі та зареєстровано в порядку, передбаченому цим Законом. За чисельністю населення, соціально-економічними та урбаністичними характеристиками поселення поділяються на наступні категорії:

- 1) Село – поселення з переважно садибною забудовою.
- 2) Селище – поселення з переважно садибною забудовою, утворення та розвиток якого пов'язані з розташуванням на його території об'єктів економічної активності, з чисельністю постійного населення більше 1000 жителів.
- 3) Місто – поселення з компактною, переважно багатоповерховою забудовою, на території якого розташовані об'єкти економічної активності, яке має розвинуту соціальну, комунальну і транспортну інфраструктуру, з чисельністю населення не менше ніж 10 тисяч жителів.

Статус міста може мати поселення з меншою чисельністю жителів, якщо воно мало цей статус історично.

2. Тимчасове поселення – компактне місце перебування (праці, служби, відпочинку, відбування покарання) громадян, зареєстрованих за іншим місцем постійного проживання, що може мати власну назву або не мати її.

3. Межі поселення та тимчасового поселення визначаються на підставі містобудівної документації, розробленої відповідно до законодавства.

Стаття 4. Адміністративно-територіальні одиниці.

1. Адміністративно-територіальна одиниця – це цілісна частина території України, що є територіальною основою для організації та діяльності органів місцевого самоврядування і місцевих органів виконавчої влади.
2. В Україні встановлюється три рівні адміністративно-територіальних одиниць: громади, райони, регіони, створенні у відповідності до положень цього закону
3. Особливими АТО є міста зі спеціальним статусом Київ, Севастополь та райони в місті Києві.
4. АТО утворюється на підставі закону, яким встановлюється їх назва, склад, адміністративний центр, межі.

¹⁹ Текст проекту отримано з офіційного сайту Міністерства регіонального розвитку та будівництва України

5. До всіх органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади, утворених на базі АТО кожного рівня, застосовуються єдині вимоги щодо компетенцій, які визначаються законом, та безпосередні комунікативні відносини з центральними органами влади;

6. Для місцевих бюджетів, утворених на базі АТО кожного рівня, застосовуються прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом України.

Стаття 5. Головні ознаки адміністративно-територіальної одиниці

АТО повинна мати такі головні ознаки:

- 1) кадрова, інфраструктурна, фінансова спроможність органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади виконувати повноваження, визначені законодавством за відповідним рівнем АТО в повному обсязі;
- 2) стійкість до демографічних, економічних викликів та позитивна перспектива соціально-економічного розвитку;
- 3) відсутність в її межах інших АТО того ж рівня або АТО нижчого рівня, що перебувають в юрисдикції інших АТО її рівня;
- 4) однорідність - диспропорції за площею в межах одного рівня та типу АТО повинні вкладатись у межі статистичних відхилень, допустимих для вироблення єдиної державної регіональної політики;
- 5) наявність поселення, що виконує функції адміністративного центру АТО;
- 6) низький рівень дотаційності місцевого бюджету;
- 7) відповідність, як правило, кількості отримувачів публічних послуг в АТО нормам навантаження на бюджетні установи, законодавчо визначеним для цього рівня АТО.

Розділ II. АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ

Стаття 6. Громада

1. Громадою є АТО базового рівня, що відповідає ознакам, визначеним статтею 5 цього Закону з уточненнями, визначеними цією статтею, що складається з одного або декількох поселень, має визначені в установленому законом порядку межі території та є територіальною основою для діяльності органів місцевого самоврядування з надання жителям визначеного законом переліку публічних послуг.

2. Громади в залежності від статусу адміністративного центру поділяються на такі типи: міські, селищні та сільські.

3. Громада утворюється, як правило, шляхом об'єднання поселень навколо міста чи селища, де розміщені основні місця працевлаштування мешканців навколишніх поселень, наявні необхідні елементи бюджетної та інженерної інфраструктури із забезпеченням доступності з урахуванням історично складених економічних, соціальних зв'язків.

4. Максимальна віддаленість поселень від адміністративного центру громади відповідає, як правило, базовим вимогам доступності соціальних послуг на цьому рівні, встановлених Кабінетом Міністрів України.

5. У разі якщо створити громаду відповідно до ч.3 неможливо, то з дотриманням вимог щодо доступності публічних послуг, визначених в ч. 4 цієї статті, громада формується навколо поселення, що знаходиться найближче до географічного центру новоутвореної громади. При цьому у вказаному поселенні повинна бути забезпечена інфраструктура, необхідна для функціонування органів управління новоствореної громади.

6. Склад громади визначається, як правило, шляхом віднесення до неї поселень, що знаходяться в кращій доступності до її адміністративного центру порівняно з центрами інших громад. При рівності доступності до центрів громад поселення відноситься до громади з більш потужним в економічному та соціальному плані центром.

7. Мінімальна розрахункова кількість населення сільської громади визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до галузевих норм мінімальної завантаженості бюджетних установ, що надають публічні послуги. Менша чисельність жителів допускається для громад, розташованих на територіях зі щільністю сільського населення, що є нижчою за половину від середньої її величини по країні. При цьому розрахунок дотації вирівнювання з державного бюджету до бюджету такої громади здійснюється як для громади з мінімальною розрахунковою кількістю населення.

8. Площа сільської громади не може бути меншою половини від середнього по Україні показника площі сільських громад.

9. Юрисдикція органів місцевого самоврядування громади поширюється на всі землі у її межах незалежно від форм власності та цільового призначення. Законом може бути обмежено юрисдикцію органів місцевого самоврядування громади на землі в її межах в залежності від форм власності та цільового призначення. Територія зони відчуження Чорнобильської атомної електростанції до складу громад не включається.

10. Обсяг доходів бюджету громади без трансфертів в розрахунку на мешканця повинен бути не нижчим за половину від середнього показника для громад відповідного типу. Ця норма не застосовується для сільських громад, утворених на територіях із щільністю населення нижчою половини від середнього показника для цього типу громад.

11. Поселення, визначене адміністративним центром громади, є місцем знаходження ради громади та її виконавчого органу.

12. У випадках, визначених законодавством, на території громади здійснюють свою діяльність відокремлені підрозділи, окремі посадові особи територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

Стаття 7. Район

1. Районом є АТО, що складається з громад і є складовою частиною регіону та відповідає ознакам, визначеним статтею 5 цього Закону. На рівні району забезпечується діяльність місцевих органів виконавчої влади та

органів місцевого самоврядування районного рівня, які здійснюють надання населенню визначених законом публічних послуг, надання яких безпосередньо у громадах є неможливим або нераціональним.

2. Населення району повинен складати не менше 150 000 жителів. На територіях з низькою щільністю населення район може мати меншу кількість жителів, якщо площа такого району перевищує середню по Україні в півтора рази.

3. Адміністративний центр району визначається з врахуванням історичних традицій, географічного розміщення, наявності інфраструктури, що дозволяє розмістити необхідні установи та служби територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та органів управління органів місцевого самоврядування району.

Стаття 8. Регіон

1. Регіоном є АТО, призначена для реалізації державної політики щодо комплексного розвитку території та надання населенню визначених законом вузькоспеціалізованих публічних послуг, які не можуть надаватися на рівні районів та громад

2. Регіонами є такі адміністративно-територіальні одиниці: Автономна Республіка Крим, області: Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Херсонська, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська.

3. Адміністративний центр регіону визначається з врахуванням наявності інфраструктури, що дозволяє створити місцеві органи виконавчої влади, необхідні установи і служби територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування регіону, доступність до адміністративного центру регіону для жителів районів, які входять до складу цього регіону.

4. Регіон Автономна Республіка Крим має особливий статус, що визначається окремим законом, яким визначаються додаткові повноваження органів влади, створених в АРК.

Стаття 9. Адміністративно-територіальний устрій міст зі спеціальним статусом - Києва та Севастополя

1. На території міста зі спеціальним статусом Києва реалізуються повноваження громади, району та регіону. Для цього створюються адміністративно-територіальні одиниці – місто Київ та райони в місті Києві.

2. Повноваження органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади міста Київ, та районів у місті Києві визначаються законом про столицю України - місто-герой Київ.

3. На території міста зі спеціальним статусом Севастополя реалізуються повноваження громади, району та регіону. Для цього створюються адміністративно-територіальні одиниці – регіон Севастополь та громади в місті зі спеціальним статусом Севастополі.

4. Повноваження та місцевого органу виконавчої влади регіону Севастополь, органів місцевого самоврядування в регіоні Севастополь та громад в ньому визначаються законом.

5. Утворення, ліквідація, реорганізація районів у місті Києві та громад в місті Севастополі здійснюються в порядку, встановленому ст. 13 цього Закону для громад.

Стаття 10. Територіальна одиниця в складі громади

1. Територіальною одиницею є частина території громади для організації та надання публічних послуг максимально наближено до місця проживання жителів.

2. Територіальна одиниця включає в себе територію поселення з прилеглими землями з чисельністю понад 50 постійних мешканців.

3. Поселення з чисельністю до 50 постійних мешканців та тимчасові поселення включаються до складу територіальної одиниці, створеної на базі найближчого поселення. Декілька поселень чисельністю до 50 постійних мешканців можуть формувати територіальну одиницю при умові, що загальна чисельність мешканців цих поселень переважає 50.

4. Райони в містах, крім районів в місті Києві є територіальними одиницями, що входять до складу відповідної міської громади.

5. Межі територіальної одиниці співпадають з межами суміжних територіальних одиниць.

6. Рішення про встановлення меж територіальної одиниці всередині громади приймається органом місцевого самоврядування відповідної громади з дотриманням умов нерозривності території та врахуванням історичних та природних особливостей.

7. В територіальній одиниці можуть створюватись органи самоорганізації населення в порядку, встановленому законом.

8. Статус та повноваження відокремленого органу управління громади в територіальній одиниці визначається законом.

Стаття 11. Район у місті

1. В містах чисельністю понад 300 тис. жителів за рішенням рад відповідних громад можуть створюватись райони в місті.

2. Кількість населення в кожному районі у місті повинна складати не менше 150 тис. жителів.

3. При створенні районів в місті, крім районів у місті Києві, вони набувають статусу територіальної одиниці.

Стаття 12. Встановлення меж адміністративно-територіальних одиниць

1. Межі громад після встановлення складу громад визначаються:

1) по лінії Державного кордону України;

2) на суходолі – за характерними точками і лініями рельєфу;

3) на річках та струмках – по середині головного фарватеру судноплавних річок, посередині несудноплавних річок або посередині їх головного рукава, посередині струмка;

4) на озерах та інших природних водоймах – за прямою лінією, що з'єднує виходи меж адміністративно-територіальних одиниць до берегів озера або іншої водойми;

5) на штучних водоймах – відповідно до лінії меж, що проходили на місцевості до їх заповнення, а у разі утворення чи зміни меж адміністративно-територіальних одиниць після заповнення штучних водойм – за прямою лінією, що з'єднує виходи меж адміністративно-територіальних одиниць до берегів штучної водойми;

6) на залізничних і автодорожніх мостах, греблях та інших спорудах, що проходять через ділянки річок та струмків, – таким чином, щоб міст, гребля або інша споруда повністю знаходилась в межах однієї адміністративно-територіальної одиниці;

7) на автошляхах – по середині полотна дороги, при цьому межі однієї територіальної одиниці, як правило, не повинні перетинатися автошляхом більше ніж двічі.

Межі, що встановлені по річці, струмку, озеру чи іншій водоймі, не підлягають перенесенню внаслідок зміни обрису їх берегів або рівня води, зміни русла річки, струмка.

При встановленні меж громади межі землекористування можуть не братись до уваги.

2. Межі району встановлюються по межах громад, які входять до складу цього району, з громадами, що входять до складу сусідніх районів.

3. Межі регіону встановлюються по межах районів, які входять до складу цього регіону, з районами, що входять до складу сусідніх регіонів.

4. Відображення меж АТО на кадастрових планах та картографічних планах, винесення їх на місцевість здійснюється центральним органом виконавчої влади з питань земельних ресурсів, його регіональними підрозділами в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

5. Межі адміністративно-територіальної одиниці вважаються встановленими після:

1) прийняття відповідного закону;

2) винесення цих меж в природу (на місцевість), відображення їх на кадастрових планах та топографічних картах шляхом прийняття відповідної постанови Кабінету Міністрів України;

Межі адміністративно-територіальних одиниць посвідчуються державним актом України та внесенням відомостей про встановлення меж до Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць.

Розділ 3. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

Стаття 13. Порядок утворення, реорганізації і ліквідації громад

1. Рішення про утворення, реорганізацію чи ліквідацію громади приймається Верховною Радою України у формі закону.

2. Законом про утворення чи реорганізацію громади встановлюються: її назва, адміністративний центр, перелік населених пунктів, що увійдуть до її складу, та межі на топографічній карті місцевості в масштабі 1:100000.

3. До проекту закону про утворення, реорганізацію і ліквідацію громади суб'єкт законодавчої ініціативи додає:

1) висновок Кабінету Міністрів України щодо проекту закону;

2) висновок відповідної обласної ради, а якщо громада знаходиться в межах Автономної Республіки Крим, – висновок Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

3) аналітичну записку щодо відповідності громади, що створюється чи реорганізується, а також інших громад, що реорганізуються при цьому, ознакам громади, визначеним статтею 6 цього Закону, з обґрунтуванням доцільності прийняття відповідного рішення;

4) рішення загальних зборів зацікавлених громадян за місцем проживання або результати консультативного опитування населення відповідних населених пунктів;

5) фінансово-економічне обґрунтування;

б) відомості про:

а) наявні та пропонувані площу та межі території громад, яких стосується подання;

б) наявні та пропонувані склад населених пунктів, чисельність населення та інші демографічні показники в громадах, яких стосується подання;

в) наявний та пропонуваний розподіл між громадами бюджетних установ та організацій, які надають соціальні та адміністративні послуги відповідно до повноважень, віднесених законодавством до громад, а також підприємств комунального господарства;

г) затверджений та розрахунковий внаслідок реорганізації обсяг доходів та видатків бюджетів громад, яких стосується подання, на рік, в якому вноситься відповідне подання;

д) наявні і передбачувані у зв'язку з пропозиціями, що вносяться, структуру і штати органів місцевого самоврядування та територіальних підрозділів виконавчої влади;

4. Якщо проектом закону передбачається зміна меж громади, він розглядається разом з проектом закону, що стосується сусідніх громад, межі яких змінюються.

5. Створення, ліквідація чи реорганізація громади не проводиться, якщо при цьому новоутворена або реорганізована та/або хоча б одна із суміжних громад не відповідають ознакам громади, визначеним цим Законом.

6. Перенесення центру громади до іншого поселення цієї громади без зміни її меж відбувається в порядку, визначеному частинами 1, 2, 3 (п.п. 1), 2), 4), 5) цієї статті. Крім того, у разі внесення пропозицій щодо перенесення адміністративного центру громади, до законопроекту додаються відомості про:

а) чисельність населення та інші демографічні показники у населених пунктах, яких стосується подання;

б) наявність у населеному пункті, до якого переноситься адміністративний центр, приміщень, будівель та споруд для забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування;

в) доступність населеного пункту, до якого переноситься адміністративний центр, для жителів інших поселень та поселень, які знаходяться в межах відповідної громади.

Стаття 14. Порядок утворення, ліквідації, реорганізації районів

1. Рішення про утворення, ліквідацію, реорганізацію району приймається Верховною Радою України у формі закону.

2. У законі про утворення чи реорганізацію району встановлюються: його назва; перелік сільських, селищних, міських громад, які увійдуть до його складу, адміністративний центр.

3. До проекту закону про утворення, ліквідацію, реорганізацію району суб'єкт законодавчої ініціативи додає:

- 1) висновок Кабінету Міністрів щодо проекту закону;
- 2) висновок відповідної обласної ради, а якщо район знаходиться в межах Автономної Республіки Крим, – висновок Верховної Ради Автономної Республіки Крим;
- 3) аналітична записка щодо відповідності району, який створюється чи реорганізується, характеристикам району, визначеним статтею 7 цього Закону з обґрунтуванням доцільності прийняття відповідного рішення;
- 4) фінансово-економічне обґрунтування;
- 5) топографічну карту місцевості в масштабі 1:100000 із зазначенням нових меж району або нового адміністративного центру;
- 6) відомості про:
 - а) наявні та пропоновані площу та межі територій районів, яких стосується подання;
 - б) пропоновані склади громад, чисельність населення та інші демографічні показники в межах районів, яких стосується подання;
 - в) затверджений та розрахунковий внаслідок реорганізації обсяг доходів та видатків бюджетів районів, яких стосується подання, на рік, в якому вноситься відповідне подання;
 - г) наявні і передбачувані у зв'язку з пропозиціями, що вносяться, структуру і штати органів місцевого самоврядування району, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади.
4. Якщо проектом закону передбачається зміна меж району, він розглядається разом з проектом закону, що стосується реорганізації сусідніх районів, межі яких змінюються.
5. Якщо проектом закону передбачається зміна меж громади, він розглядається разом з проектом закону, що стосується реорганізації громади, межі якої змінюються.
6. Створення та реорганізація району не проводиться, якщо при цьому новоутворений та/або хоча б один із суміжних районів не задовольняють ознакам району, визначеним цим Законом.
7. Перенесення центру району до іншого міста цього району без зміни його меж відбувається в порядку, визначеному частинами 1, 2, 3 (п.п. 1), 2), 4) цієї статті. Крім того, у разі внесення пропозицій щодо перенесення адміністративного центру району, до законопроекту додаються відомості про:
 - а) чисельність населення та інші демографічні показники у містах, яких стосується подання;
 - б) наявність у місті, до якого переноситься адміністративний центр, приміщень, будівель та споруд для забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування району і територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади.

Стаття 15. Порядок реорганізації регіонів

1. Реорганізація регіонів полягає в зміні їх меж чи адміністративного центру.
2. Рішення про реорганізацію регіонів приймається Верховною Радою України у формі закону.
3. До проекту закону про реорганізацію регіону суб'єкт законодавчої ініціативи додає:
 - 1) висновок Кабінету Міністрів щодо проекту закону;
 - 2) висновок відповідних обласних рад чи висновок Верховної Ради Автономної Республіки Крим ;
 - 3) аналітичну записку щодо відповідності реорганізованих регіонів характеристикам , визначеним статтею 8 цього Закону, та обґрунтування доцільності прийняття відповідного рішення;
 - 4) фінансово-економічне обґрунтування;
 - 5) топографічну карту місцевості в масштабі 1:250000 із зазначенням нових меж регіонів або нового адміністративного центру;
 - 6) відомості про:
 - а) площі регіонів у існуючих та нових межах та їх нові межі;
 - б) чисельність населення та інші демографічні показники в існуючих межах регіонів, яких стосується подання, та нових межах;
 - в) наявність бюджетних установ, що надають адміністративні та соціальні послуги, відповідно до повноважень, віднесених законодавством до АТО для АТО рівня регіону;
 - г) затверджений та розрахунковий внаслідок реорганізації обсяг доходів та видатків бюджетів регіонів, яких стосується подання, на рік, в якому вноситься відповідне подання; наявні і передбачувані у зв'язку з пропозиціями, що вносяться, структуру і штати органів місцевого самоврядування регіону, місцевих органів виконавчої влади, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади.
4. Якщо проектом закону передбачається зміна меж регіону, він розглядається разом з проектом закону, що стосується реорганізації відповідних районів, межі яких змінюються.
5. Перенесення центру регіону до іншого міста цього регіону без зміни його меж відбувається в порядку, визначеному частинами 1, 2, 3 (п.п. 1, 2, 3, 4) цієї статті. Крім того, у разі внесення пропозицій щодо перенесення адміністративного центру регіону, до законопроекту додаються відомості про:
 - а) чисельність населення та інші демографічні показники у містах, яких стосується подання;
 - б) наявність у місті, до якого переноситься адміністративний центр, приміщень, будівель та споруд для забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування регіону, місцевих органів виконавчої влади, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади;
 - в) доступність міста, до якого переноситься адміністративний центр, для жителів районів, які знаходяться в межах відповідного регіону.

Стаття 16. Порядок віднесення поселень до категорії сіл та селищ, віднесення сіл до категорії селищ, встановлення та зміни меж сіл та селищ

1. Рішення про віднесення нових поселень до категорії сіл та селищ, встановлення та зміни меж сіл та селищ приймається Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною обласною радою або міською радою міста зі спеціальним статусом Севастополя.
2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласна рада, міська рада міста із спеціальним статусом Севастополя приймає рішення з питань, зазначених у частині першій цієї статті, за пропозиціями рад громад, в межах яких знаходяться відповідні поселення, села та селища.

3. У рішенні про віднесення нового поселення до категорії сіл чи селищ, віднесення села до категорії селищ встановлюються його назва, новий статус та межі.

4. Рішення з питань, зазначених у частині першій цієї статті, приймається з урахуванням рішень загальних зборів за місцем проживання жителів відповідного поселення, а у разі, коли йдеться про зміну меж села або селища, – також за результатами загальних зборів за місцем проживання жителів сусідніх поселень, межі або статус яких в результаті прийняття зазначеного рішення також можуть змінитися..

5. До проекту рішення з питань, зазначених у частині першій цієї статті, додаються:

- 1) подання відповідної ради громади;
- 2) обґрунтування доцільності прийняття відповідного рішення;
- 3) довідка про рішення загальних зборів громадян за місцем проживання, передбачених частиною 4 цієї статті з питань, зазначених у частині першій цієї статті;
- 4) довідка про обсяг видатків, пов'язаних з вирішенням питань, зазначених у частині першій цієї статті, та джерела їх відшкодування;
- 5) кадастровий план та топографічна карта місцевості із зазначенням місцезнаходження поселення, а у разі, якщо пропонується змінити межі села чи селища, – із зазначенням його існуючих та нових меж;
- 6) відомості про:
 - а) площу та кількість населення в межах поселення, основні демографічні показники населення, а у разі підготовки проекту рішення про зміну меж села, селища – також площу та кількість населення в нових межах цього села чи селища, а також тих сусідніх поселень, межі яких при цьому змінюються;
 - б) наявність в поселенні закладів освіти та охорони здоров'я, підприємств комунального господарства, соціального та культурного призначення, суб'єктів господарювання у сфері торгівлі і громадського харчування, побутового обслуговування населення, про житловий фонд; для села, селища – також про наявність в його межах підприємств, а у разі підготовки проекту рішення про зміну меж села, селища – також про відповідні показники в нових межах цього села, селища та сусідніх поселень, межі яких при цьому змінюються.
 - в) у разі підготовки проекту рішення про зміну меж села, селища - цільове призначення земель, що включаються в його межі чи виключаються з його меж.

Стаття 17. Порядок віднесення поселень до категорії міст, встановлення та зміни меж міст

1. Рішення про віднесення села або селища до категорії міст, встановлення та зміну меж міста приймається Верховною Радою України у формі закону.

2. У законі про віднесення села або селища до категорії міст встановлюються його назва, новий статус та межі.

3. Суб'єкт законодавчої ініціативи вносить до Верховної Ради України проект закону з питань, зазначених у частині першій цієї статті, за пропозицією відповідної ради громади.. До законопроекту з питань, зазначених у частині першій цієї статті, суб'єкт законодавчої ініціативи додає:

- 1) висновок Кабінету Міністрів щодо проекту закону;
- 2) висновок відповідної обласної ради чи Верховної Ради Автономної Республіки Крим, а якщо поселення знаходиться в межах міста зі спеціальним статусом Севастополь – висновок ради міста зі спеціальним статусом;
- 3) подання відповідної ради громади;
- 4) обґрунтування доцільності прийняття відповідного рішення;
- 5) довідку про результати консультативного опитування населення з питань, зазначених у частині першій цієї статті;
- 6) довідку про обсяг видатків, пов'язаних з вирішенням питань, зазначених у частині першій цієї статті, та джерела їх відшкодування;
- 6) кадастровий план та топографічна карта місцевості із зазначенням місцезнаходження поселення, а у разі, якщо пропонується змінити межі села чи селища, – із зазначенням його існуючих та нових меж;
- 7) відомості про:
 - а) площу та чисельність населення поселення, основні його демографічні показники, історичні підстави для надання йому статусу міста, а в разі внесення подання про зміну меж міста – також про його площу та кількість населення в нових межах;
 - б) наявність в межах поселення виробничих підприємств, закладів освіти та охорони здоров'я, соціального та культурного призначення, підприємств комунального господарства, торгівлі і громадського харчування, побутового обслуговування населення, обсяг житлового фонду, а у разі внесення подання про зміну меж міста – також про відповідні показники в нових межах;
 - в) обсяг доходів та видатків бюджету громади, в межах якої знаходиться поселення станом на рік, в якому вноситься відповідне подання.
 - г) у разі підготовки проекту рішення про зміну меж суміжного з поселенням села, селища - цільове призначення земель, що передаються чи виключаються з його меж.

Стаття 18. Порядок надання назв адміністративно-територіальним одиницям, територіальним одиницям, поселення та їх перейменування.

1. Кожна адміністративно-територіальна одиниця, територіальна одиниця, поселення мають власні назви.

2. При найменуванні чи перейменуванні територіальної чи адміністративно-територіальної одиниці не допускається:

- а) присвоєння територіальній одиниці назви іншої територіальної одиниці, що вже існує в межах відповідної громади;
- б) присвоєння громаді назви іншої громади, що вже існує в межах відповідного регіону;
- в) присвоєння районів назви району, що вже існує в Україні.

3. Назва територіальної одиниці, громади та району має відповідати, як правило, назві поселення, яке є їх адміністративним центром.

У випадках, якщо поселення – адміністративний центр громади має таку ж назву, як і адміністративний центр іншої громади в межах того самого регіону, або центр району має таку ж назву, як і центр іншого району в Україні, відповідним громаді чи району надається інша назва з урахуванням їх історичних, культурних, географічних, етнічних та інших місцевих умов і особливостей відповідно до цього Закону.

4. Надання поселенню назви, пов'язаної з власним іменем фізичної особи, допускається лише для новостворених поселень за умови, що з часу смерті фізичної особи, ім'я якої пропонується надати поселенню, минуло не менше 50 років. При цьому діяльність вказаної особи повинна бути пов'язана з утвердження статусу України, як незалежної держави.

5. Рішення про надання назви АТО, населеним пунктам – адміністративним центрам АТО та про їх перейменування приймається Верховною Радою України у формі закону.

6. Рішення про найменування та перейменування поселень, що не є центрами АТО, приймається радами відповідних регіонів за поданням рад відповідних громад

7. У разі, коли найменування поселення має наслідком найменування або перейменування АТО, в межах якої знаходиться цей поселення, рішення з цього питання приймається з врахуванням положень ч. 2-4 цієї статті.

8. Проект закону щодо надання назви АТО, її адміністративного центру, чи їх перейменування подається суб'єктом законодавчої ініціативи з наступними додатками:

1) висновок Кабінету Міністрів щодо проекту закону;

2) висновок відповідної обласної ради, Верховної Ради Автономної Республіки Крим або ради міста зі спеціальним статусом Севастополя;

3) подання відповідної ради громади

4) обґрунтування доцільності прийняття відповідного рішення;

5) довідку про результати консультативного опитування населення з вказаного питання;

6) історичні відомості про поселення – адміністративний центр адміністративно-територіальну одиницю, у тому числі про всі відомі його назви;

7) довідка про обсяг видатків, пов'язаних з вирішенням питань, зазначених у частині першій цієї статті, та джерела їх відшкодування;

8) кадастровий план та топографічна карта місцевості із зазначенням меж адміністративно-територіальної одиниці, поселення, які пропонується найменувати або перейменувати.

9. Місцеві ради при внесенні пропозицій щодо перейменування поселень та поселень, в яких розташовані поштово-телеграфні установи або залізничні станції, попередньо повідомляють про це відповідно центральному органу виконавчої влади з питань поштового зв'язку або центральному органу виконавчої влади з питань залізничного транспорту.

Стаття 19. Державний реєстр адміністративно-територіальних одиниць, територіальних одиниць, поселень.

1. Офіційні відомості про адміністративно-територіальні одиниці, територіальні одиниці, поселення, включаються до Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць, територіальних одиниць, поселень, (далі – Державний реєстр).

2. Державний реєстр формується та ведеться спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань регіонального розвитку, який є його розпорядником та адміністратором.

3. Державний реєстр ведеться на паперових та електронних носіях.

4. До Державного реєстру включаються відомості:

1) переліки регіонів, районів, громад, міст, селищ, сіл України відповідно до останніх прийнятих Верховною Радою України законів та прийнятих обласними радами, Верховною Радою Автономної Республіки Крим, міською радою міста зі спеціальним статусом Севастополя рішень;

2) про площу та межі адміністративно-територіальних одиниць, територіальних одиниць, поселень відповідно до останніх прийнятих Верховною Радою України законів та прийнятих обласними радами, Верховною Радою Автономної Республіки Крим, міською радою міста зі спеціальним статусом Севастополя рішень;

3) про чисельність населення адміністративно-територіальних одиниць, територіальних одиниць, поселень станом на 1 січня поточного року

4) про природні, соціально-економічні, історико-культурні, містобудівні особливості адміністративно-територіальних одиниць, територіальних одиниць, поселень станом на 1 січня поточного року;

5. Підставою для взяття на облік або зняття з обліку в Державному реєстрі, для внесення інформації до Державного реєстру є відповідне рішення органу, до повноважень якого відповідно до цього Закону належить вирішення питань адміністративно-територіального устрою, а також офіційні дані центрального органу виконавчої влади з питань статистики..

6. Зняття з обліку в Державному реєстрі підлягають:

1) поселення, з яких виїхали на постійне проживання до інших поселень та померли всі жителі;

2) поселення, повністю включені до меж інших поселень;

3) адміністративно-територіальні одиниці, та територіальні одиниці, ліквідовані в результаті об'єднання або приєднання до інших адміністративно-територіальних одиниць та територіальних одиниць.

7. Органи, до повноважень яких відповідно до цього Закону належить вирішення питань адміністративно-територіального устрою, не пізніше наступного робочого дня з дня прийняття відповідного рішення, надають копію цього рішення спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади для включення відомостей цього рішення до Державного реєстру.

8. Відомості, що містяться в Державному реєстрі, є відкритими. Доступ до даних Державного реєстру забезпечується через мережу Інтернет на безоплатній основі.

9. Строк надання офіційних відомостей з Державного реєстру за письмовим запитом не повинен перевищувати п'яти робочих днів з дня надходження запиту.

10. За надання офіційних відомостей з Державного реєстру справляється плата.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування звільняються від плати за надання за їх запитом відомостей з Державного реєстру, якщо такий запит подається у зв'язку із здійсненням ними повноважень, визначених законом.

11. Порядок ведення Державного реєстру, порядок надання відомостей з Державного реєстру, за які справляється плата, визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 20. Фінансове забезпечення вирішення питань адміністративно-територіального устрою

1. За рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів, одержаних у формі цільової субвенції з Державного бюджету України, здійснюються витрати на проведення заходів, пов'язаних:

1) з утворенням, реорганізацією та ліквідацією адміністративно-територіальних одиниць, населених пунктів;

2) з віднесенням поселень до категорії сіл, віднесенням сіл до категорії селищ, віднесенням поселень до категорії міст;

3) з встановленням та зміною меж адміністративно-територіальних одиниць, міст, включаючи встановлення меж в натурі на місцевості;

4) з наданням назв адміністративно-територіальним одиницям, населеним пунктам – центрам АТО, та їх перейменуванням.

2. Витрати, пов'язані з веденням Державного реєстру, видачею Державних актів та виданням офіційного довідника „Україна. Адміністративно-територіальний устрій”, здійснюються за рахунок Державного бюджету України.

3. Витрати, пов'язані зі зміною меж сіл та селищ, включаючи встановлення меж в натурі на місцевості на підставі рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної ради, міської ради міста зі спеціальним статусом здійснюються з відповідних регіональних бюджетів

4. Витрати, пов'язані з проведенням загальних зборів громадян за місцем проживання, консультативного опитування, здійснюються за рахунок ініціатора відповідного заходу.

5. Інші витрати на здійснення заходів, пов'язаних з вирішенням питань адміністративно-територіального устрою, здійснюються за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 20__ року.

2. Положення "Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР", затверджене Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 12 березня 1981 року (Відомості Верховної Ради УРСР, 1981 р., № 12, ст. 179) втрачає чинність з моменту набуття чинності цим Законом.

3. Кабінету Міністрів України:

1) протягом трьох місяців з дня прийняття цього Закону

- підготувати та подати на затвердження Верховної Ради України законопроект щодо переліку, складу, меж та адміністративних центрів новостворюваних громад та районів;

- підготувати та подати на затвердження Верховної Ради України законопроекти, що регулюватимуть правовий статус та діяльність органів місцевого самоврядування і місцевих органів виконавчої влади в адміністративно-територіальних одиницях,

2) протягом трьох років після затвердження Верховною Радою України закону щодо переліку, складу, меж та адміністративних центрів новостворених громад та районів розробити, затвердити та винести в натуру межі зазначених адміністративно-територіальних одиниць;

3) протягом дев'яти місяців після затвердження цього закону:

- привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону;

- підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України перелік законодавчих актів, які мають бути визнані такими, що втратили чинність у зв'язку з набранням чинності цим Законом, зміни до бюджетного, податкового, земельного та іншого законодавства, прийняття яких впливає з цього Закону.

4. Органи місцевого самоврядування територіальних громад сіл, селищ, міст та їх посадові особи, районні ради, що є повноважними на момент набрання чинності цим Законом, продовжують виконувати свої повноваження до утворення сільських, селищних, міських громад та районів відповідно до цього Закону.

5. Районні державні адміністрації, інші територіальні органи центральних органів виконавчої влади, що діють в районах на момент набрання чинності цим Законом, здійснюють свої повноваження до утворення нових місцевих органів виконавчої влади в новоутворених районах відповідно до цього Закону.

6. Верховній Раді України забезпечити проведення у 2011 році вибори до органів місцевого самоврядування новостворених адміністративно-територіальних одиниць.

7. Кабінету Міністрів України передбачити у Державному бюджеті України на 2009-2011 роки необхідний обсяг коштів (у тому числі субвенцій місцевим бюджетам) на проведення адміністративно-територіальної реформи.

8. У разі потреби, під час проведення заходів, передбачених п.1) ч. 3 вирішити питання щодо зміни категорії поселень (сіл, селищ, міст).

9. Кабінету Міністрів України протягом року з дня набрання чинності цим Законом затвердити Порядок ведення Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць, територіальних одиниць, поселень та районів в місті і видання офіційного довідника „Україна. Адміністративно-територіальний устрій”.

Додаток 2. Результати соціологічного дослідження в с. Чернобаївка

Резюме дослідження

Громадська думка мешканців с. Чернобаївка стосовно адміністративного устрою та статусу села

Дослідження проводилось громадською організацією «Ліга-Про» протягом серпня-вересня 2009 року в с. Чернобаївка (Білозерський район)

Цільова група: мешканці села віком від 14 років.

Мета дослідження полягає у визначенні поглядів мешканців Чернобаївки відносно вибору адміністративного центру громади, до якого увійде Чернобаївка після здійснення реформи адміністративно-територіального устрою, яка спрямована для приведення сучасної неефективної та незрозумілої системи адміністративно-територіального устрою до вимог проектів законодавства для підвищення стандартів надання соціальних послуг.

Чернобаївка вибрана об'єктом дослідження через те, що її адміністративно-територіальний устрій є одним з найпроблемніших у Білозерському районі. Однією з проблем є те, що Чернобаївка знаходиться у центрі сучасного Білозерського району та межує з обласним центром. При цьому, у різні часи, землі Чернобаївської сільської ради відносились або до території Музиківської волості, або до земель самого міста Херсона.

При аналізі території центру сучасного Білозерського району видно, що Чернобаївка, Музиківка, Загоряєвка та Східне знаходяться на одній автомобільній трасі. Чернобаївка знаходиться не у географічному центрі названих сіл, тому з с. Східне до Чернобаївки задовго доставатись громадським транспортом (23 км). Але Чернобаївка має значно більше розвинену інфраструктуру, ніж с. Музиківка, яке знаходиться ближче до Східного. При формулюванні завдання на дослідження, ставилось завдання з'ясувати, до якого з адміністративних центрів в контексті майбутньої реформи віднести Чернобаївку: Херсон, Музиківка, Білозерка, інші села або сама Чернобаївка (враховуючи, що останній варіант буде не вигідний для деяких сіл району).

Розташування та адміністративний статус села може впливати на такі основні соціальні послуги: освіта, охорона здоров'я, працевлаштування, а також на побутові послуги.

Соціологічне дослідження проводилось в рамках програми «Участь громадян та незалежних експертів у плануванні та реалізації адміністративно-територіальної реформи», яка є спільною ініціативою Міжнародного фонду «Відродження», Фонду Східна Європа та Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» та реалізується у партнерстві з Міністерством регіонального розвитку і будівництва України. Здійснення такої програми стало можливим завдяки фінансовій підтримці Міжнародного фонду «Відродження», Чорноморського фонду для регіональної співпраці Фонду Маршала «Німеччина - США», Агентства США з міжнародного розвитку та Швейцарської агенції з розвитку та співробітництва. Точка зору, викладена в цьому аналітичному звіті, не обов'язково співпадає з позицією Міжнародного фонду «Відродження», Фонду Східна Європа, Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні», Міністерства регіонального розвитку і будівництва України, Чорноморського фонду для регіональної співпраці Фонду Маршала «Німеччина - США», Агентства США з міжнародного розвитку та Швейцарської агенції з розвитку та співробітництва.

Аналіз статистичних показників

Населення

Всього у Чорнобаївці проживає 9839 мешканців, серед яких:

- 600 дітей до 6 років (6%)
- 1000 дітей з 7 до 17 років (10,2%)
- 2300 пенсіонерів (23,4%).

Працевлаштування

Дуже значна частка населення має статус безробітних – 2060 (прибл. 35% працездатного населення). Також багато мешканців працюють поза основним місцем проживання – біля 2,5 тис. осіб (прибл. 42% працездатного населення або 65% з тих, хто не має статус безробітного).

Основна направленість місцевих підприємств - сільське господарство (723 працівника, що становить більше 12% працездатного населення). Але існують підрозділи промислових підприємств (Херсонський електромеханічний завод та МНДВО «Прогрес»), що говорить про можливість подальшого розширення цього напрямку економічного розвитку.

Соціальна сфера

В Чорнобаївці працюють навчальні заклади:

- 2 дошкільних заклада, які відвідує 254 дитини
- 2 середні школи, в яких навчається 945 дітей (це на 5,5% менше, ніж кількість дітей відповідного віку)
- 1 ВНЗ (дані по кількості учнів невідомі)

У галузі медицини працює:

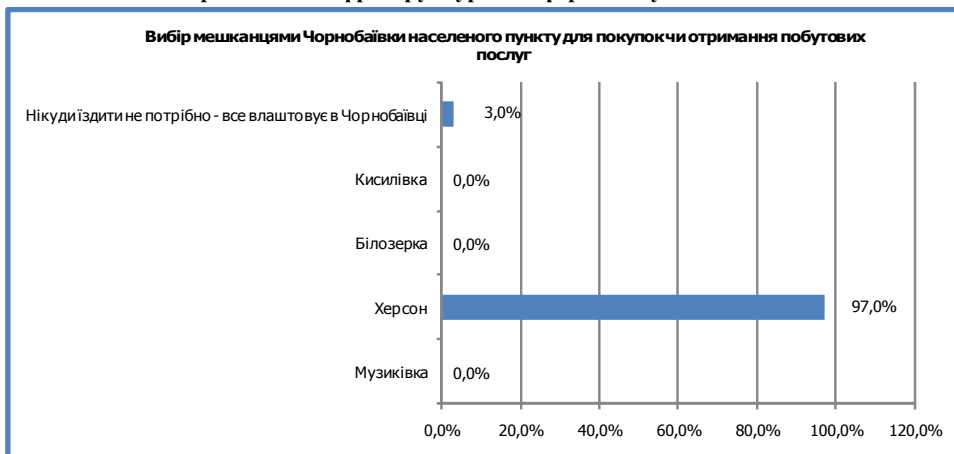
- 1 лікарська амбулаторія, але відомо, що місцеві органи влади уклали угоди з Херсонськими лікарнями для обслуговування мешканців

Сфера торгівлі та побутових послуг

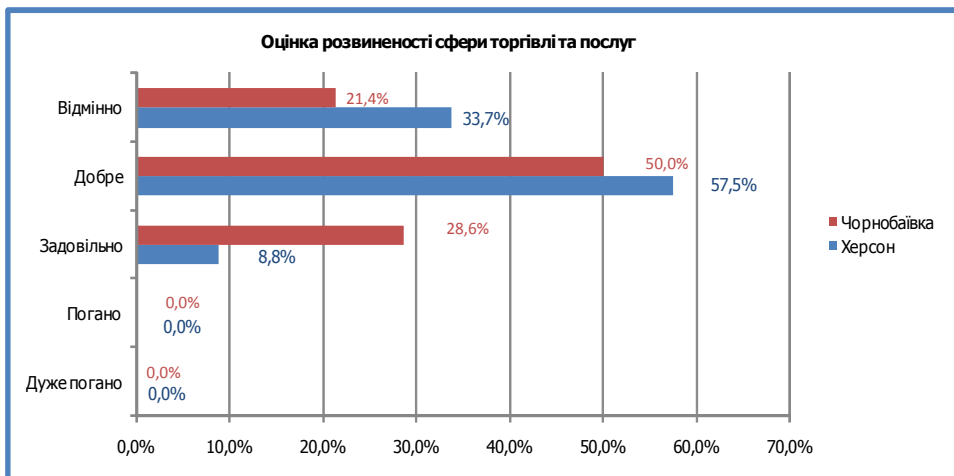
Чорнобаївка має 1 ринок, 60 магазинів та 17 підприємств сфери послуг.

Результати соціологічного дослідження

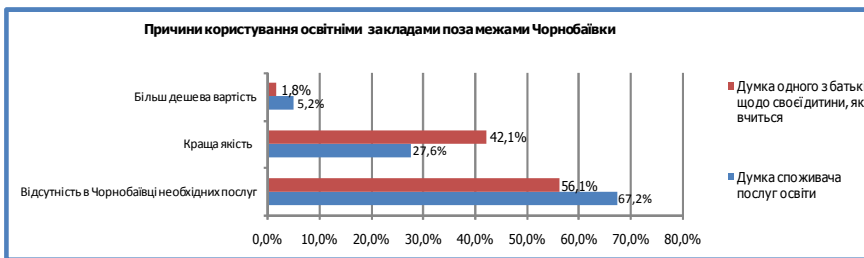
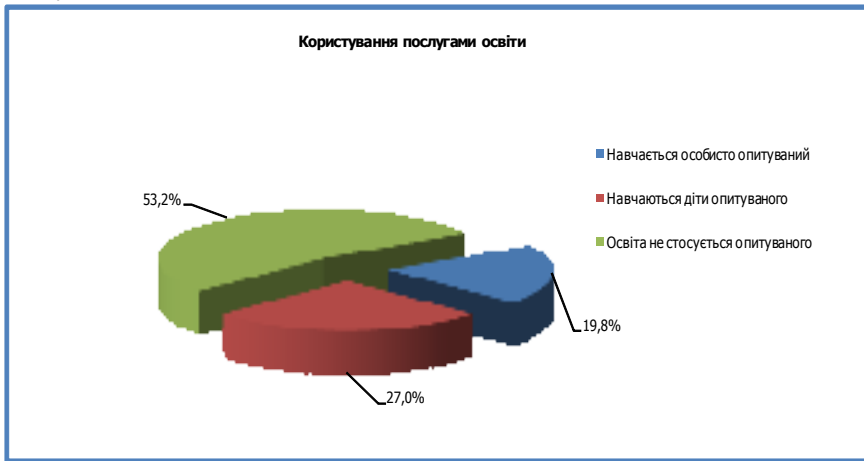
Загальний стан торговельної інфраструктури та сфери послуг

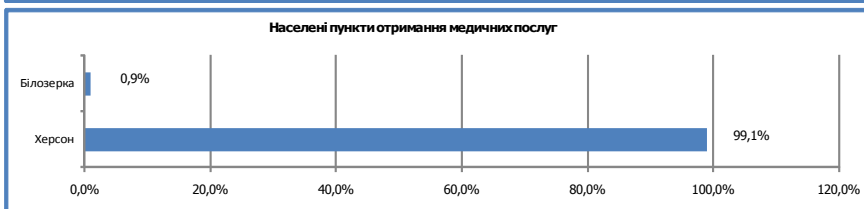
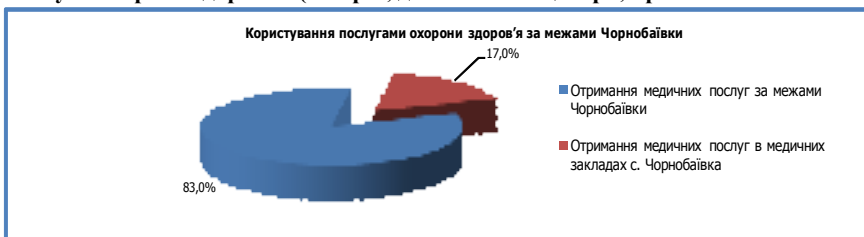
Ті респонденти, які їздять за покупками до Херсону, роблять це в середньому 14,3 рази на місяць

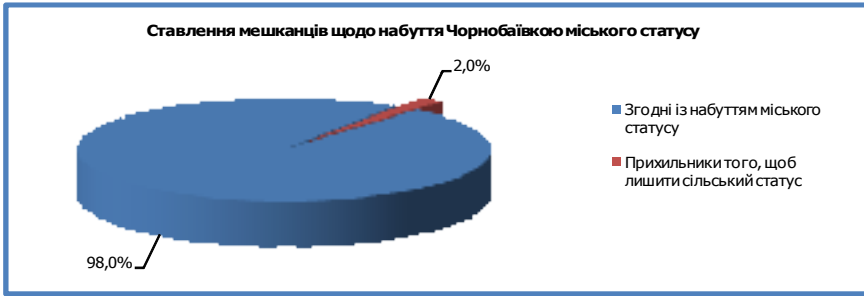
Послуги освіти

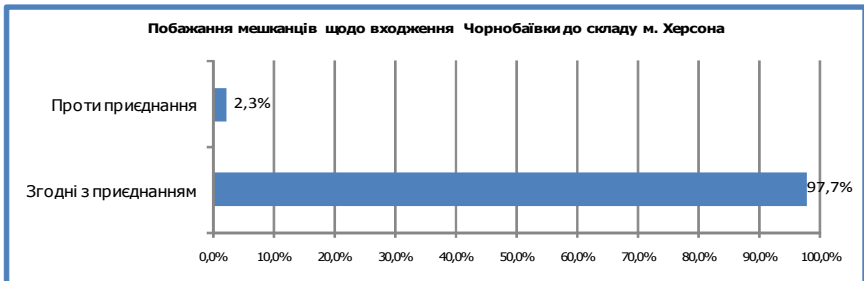
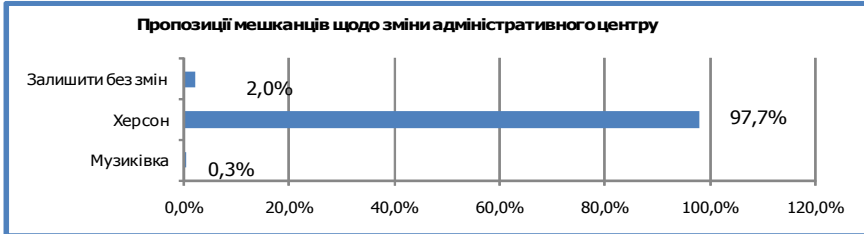
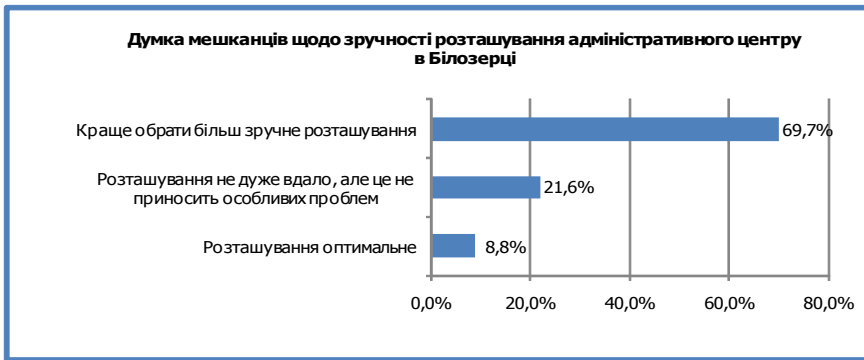
Послуги охорони здоров'я (лікарні, діагностичні центри, приватні кабінети тощо)

Бажане розташування адміністративного центру.

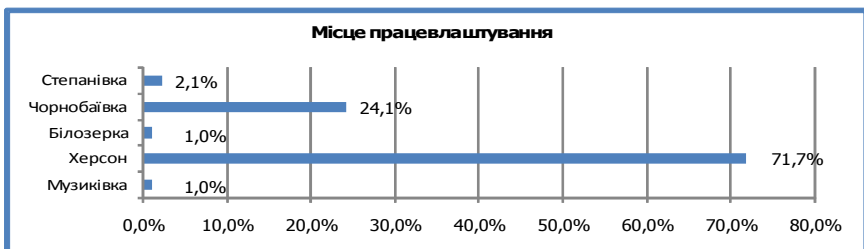

Всі респонденти (100,0%) вважають, що серед найближчих населених пунктів з найзручнішим сполученням громадським транспортом є м. Херсон.

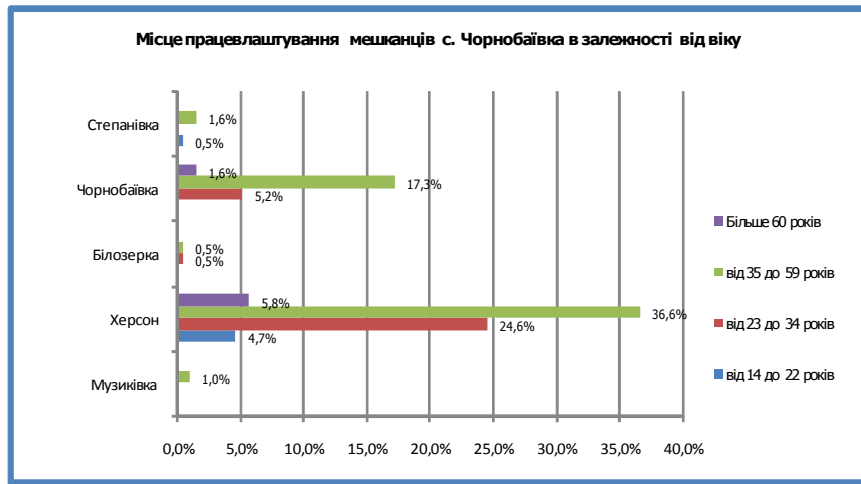
Працевлаштування

З усіх опитаних мешканців с. Чорнобаївка, мають роботу 48,2%. Більша частина з них (71,7%) працює в Херсоні. Ще 24,1% працюючих мають робочі місця у Чорнобаївці. Незначна кількість мешканців також працює в Білозерці (0,5%), Музиковці (0,5%) та Степанівці (1,0%).

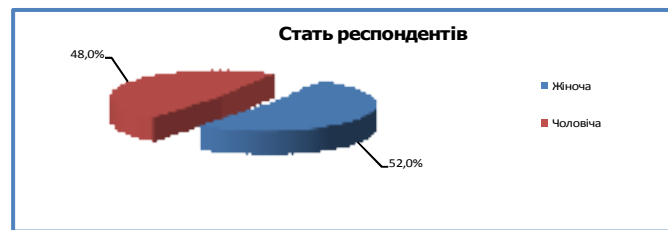
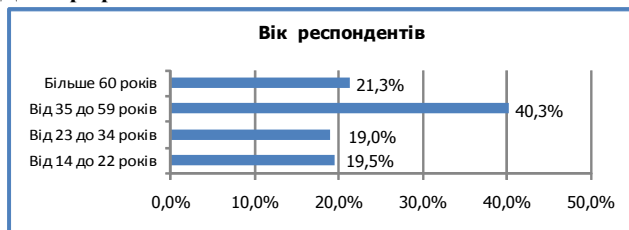

Та частина респондентів, які не працюють, за віком розподіляються наступним чином:

- Діти віком від 14 до 22 років (33,2%)
- Люди пенсійного віку (34,6%).
- Люди працездатного віку (32,2%)

Дані про респондентів

Висновки

Проаналізувавши дані, отримані під час дослідження, можна бути впевненим, що мешканці Чернобаївки бажають бачити рідне село у складі м. Херсона та відповідно вважати Херсон своїм адміністративним центром замість Білозерки.

Даний висновок підтверджується тим, що абсолютна більшість мешканців:

- відверто підтримують таку ідею (97,7%),
- незадоволені сучасним розташуванням районного центру у Білозерці (69,7%),
- не лякаються позбавлення статусу сільського населеного пункту (98%),
- якщо мають роботу, то працевлаштовані в Херсоні (71,7% - але за даними Чернобаївської сільської ради близько 65%),
- якщо користуються медичними послугами, то в Херсоні (99,1%),
- найчастіше їздять в Херсон за покупками або для отримання побутових послуг (97%)
- а також тим, що з Херсоном найліпше транспортне сполучення поміж іншими найближчими потенційними центрами.

Додатково варто врахувати при плануванні об'єднання з м. Херсоном:

- послуги загальної середньої освіти варто надавати у повній мірі на території Чернобаївки в залежності від попиту;
- потрібно передати обслуговування мешканців села до однієї з херсонських клінічних лікарень, при цьому місцеву заклад охорони здоров'я обладнати як сучасну амбулаторію сімейної медицини, підпорядковану тієї ж лікарні;
- при розмежуванні земель громад потрібно враховувати наявність в Чернобаївці сільськогосподарського виробництва, особливо інтереси дрібних товаровиробників.

Додаток 3. Статистичні дані по моделям громад

Зведений паспорт громад Бериславського району (ч.1)

Громада	Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км	Наявність комунальної інфраструктури та її основні характеристики		
					Торговельні підприємства	Підприємств служби побуту	Житлово-комунальне господарство
					Магазини продуктів, протоварні, спеціалізовані	(готелі, туризм, побут)	Комунальні підприємства
Бериславська	м. Берислав	Бериславської міської ради	13856	0	34	10	3
Бериславська	с. Зміївка	Зміївська сільська рада	2414	17,6	4	0	1
Бериславська	с. Новоберислав	Новобериславська сільська рада	950	4	3	2	1
Бериславська	с. Томарине	Томаринська сільська рада	817	11,5	3	0	
Бериславська	с.Шляхове	Шляхівська сільська рада	985	7	6	1	1
Високівська	с. Високе	Високівська сільська рада	950	0	4	0	1
Високівська	с. Л.Отруби	Високівська сільська рада	88	2	0	0	
Високівська	с. Матросівка	Високівська сільська рада	80	4	0	0	
Високівська	с. Таврійське	Високівська сільська рада	44	7	0	0	
Високівська	с. Інгулівка	Кіровська сільська рада	260	12,8	3	0	
Високівська	с. Кірове	Кіровська сільська рада	929	20,4	9	0	
Високівська	с. Куйбишеве	Кіровська сільська рада	136	18	2	0	
Високівська	с. Чайкине	Кіровська сільська рада	436	11	3	0	
Високівська	с. Вірівка	Ольгівська сільська рада	425	7	3	0	
Високівська	с. Новосілка	Раківська сільська рада	23	14,8	0	0	
Високівська	с. Першотравневе	Раківська сільська рада	120	18	0	0	
Високівська	с. Раківка	Раківська сільська рада	382	24	4	0	1
Високівська	с. Т.Шевченко	Раківська сільська рада	288	26,8	0	0	
Козацька	с. Бургунка	Бургунська сільська рада	1072	20	4	0	1
Козацька	с.Веселе	Веселівська сільська рада	2397	11,8	8	8	1
Козацька	с. Козацьке	Козацька селищна рада	3388	12,5	19	15	1
Козацька	с. Миколаївка	Одрадокам'янська сільська рада	791	19	0	0	
Козацька	с. Одрадокам'янка	Одрадокам'янська сільська рада	2213	15	8	1	1
Милівська	с. Качкарівка	Качкарівська сільська рада	965	15	2	0	1
Милівська	с. Саблуківка	Качкарівська сільська рада	129	19	2	0	

Громада	Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км	Наявність комунальної інфраструктури та її основні характеристики		
					Торговельні підприємства	Підприємств служби побуту	Житлово-комунальне господарство
					Магазини продуктів, прототоварні, спеціалізовані	(готелі, туризм, побут)	Комунальні підприємства
Милівська	с. Милове	Милівська сільська рада	1038	0	5	0	1
Милівська	с. Суханово	Милівська сільська рада	229	12,3	1	0	
Милівська	с. Червоний Яр	Милівська сільська рада	73	13,5	0	0	
Милівська	с. Новокаїри	Новокаїрська сільська рада	1099	7,8	7	1	1
Милівська	с. Республіканець	Новокаїрська сільська рада	244	12	1	0	
Новорайська	с. Максимо-Горьківське	Максимо-Горьківська сільська рада	484	16	4	1	1
Новорайська	с. Заможне	Новорайська сільська рада	110	4	0	0	
Новорайська	с. Костирка	Новорайська сільська рада	627	3,5	3	0	
Новорайська	с.Новорайськ	Новорайська сільська рада	2285	0	11	1	1
Новорайська	с. Кошара	Степнянська сільська рада	65	17,2	0	0	
Новорайська	с. Степне	Степнянська сільська рада	521	9,5	6	0	
Новорайська	с. Урожайне	Урожайненська сільська рада	501	15,6	2	0	
Новорайська	с. Крупиця	Червономаяцька сільська рада	112	9	2	0	
Новорайська	с. Ударник	Червономаяцька сільська рада	311	8,1	2	0	
Новорайська	с.Ч.Маяк	Червономаяцька сільська рада	1350	10,6	15	0	1
Тягінська	с. Львове	Львівська сільська рада	2225	12	19	2	1
Тягінська	с. Ольгівка	Ольгівська сільська рада	1197	15	10	1	1
Тягінська	с. Тягінка	Тягінська сільська рада	1816	0	14	0	1
Тягінська	с.Іванівка	Токарівська сільська рада Білозерського району	678	5,8	5	0	
Тягінська	с.Новотягінка	Токарівська сільська рада Білозерського району	686	6,7	3	1	
Тягінська	с.Токарівка	Токарівська сільська рада Білозерського району	1138	10	7	2	1

Зведений паспорт громад Бериславського району (ч.2)

Громада	Назва поселень у складі громади	Наявність та характеристика бюджетних установ													
		Управління		Освіта				Охор. здоров'я			Культура				Спорт
		К-сть депутатів в раді	К-сть штатних працівників в ради	Дошкільні заклади	Початкова школа	Дев'ятирічка	Середня школа	ФАП	Амбулаторія	Дільнична лікарня	Будинок культури	Клуб	Бібліотека	Музей, пам'ятки і історії та культури	Спортивні заклади (ДЮСШ,стадіони)
Бериславська	м. Берислав	36	27	3	0	0	4	0	0	1	1	1	4	1	2
Бериславська	с. Зміївка	17	7,5	2	0	1	1	0	0	1	2	0	2	0	
Бериславська	с. Новоберислав	15	7	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
Бериславська	с. Томарине	11	6,5	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Бериславська	с.Шляхове	13	5,5	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	
Високівська	с. Високе	15	8,5	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	
Високівська	с. Л.Отруби	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Високівська	с. Матросівка	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Високівська	с. Таврійське	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Високівська	с. Інгулівка	-	-	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	
Високівська	с. Кірове	16	8,5	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	
Високівська	с. Куйбишеве	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	
Високівська	с. Чайкине	-	-	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Високівська	с. Вірівка	-	-	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Високівська	с. Новосілка	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Високівська	с. Першотравневе	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Високівська	с. Раківка	15	7,5	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Високівська	с. Т.Шевченко	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Козацька	с. Бургунка	16	6,25	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	2	
Козацька	с.Веселе	17	9,5	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Козацька	с. Козацьке	20	9	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	
Козацька	с. Миколаївка	-	-	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	
Козацька	с. Одрадокам'янка	20	8	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	
Милівська	с. Качкарівка	16	8	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	
Милівська	с. Саблуківка	-	-	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	
Милівська	с. Милове	15	7,25	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	

Громада	Назва поселень у складі громади	Наявність та характеристика бюджетних установ													
		Управління		Освіта				Охор. здоров'я			Культура				Спорт
		К-сть депутатів в раді	К-сть штатних працівників в раді	Дошкільні заклади	Початкова школа	Дев'ятирічка	Середня школа	ФАП	Амбулаторія	Дільнична лікарня	Будинок культури	Клуб	Бібліотека	Музей, пам'ятки історії та культури	Спортивні заклади (ДЮСШ,стадіони)
Милівська	с. Суханово	-	-	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	
Милівська	с. Червоний Яр	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Милівська	с. Новокаїри	16	6,5	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Милівська	с. Республіканець	-	-	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Новорайська	с. Максимогорьківське	12	6,5	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	
Новорайська	с. Заможне	-	-	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Новорайська	с. Костирка	-	-	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	
Новорайська	с.Новорайськ	20	8,5	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	
Новорайська	с. Кошара	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Новорайська	с. Степне	15	6,5	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Новорайська	с. Урожайне	12	5,5	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Новорайська	с. Крупиця	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Новорайська	с. Ударник	-	-	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	
Новорайська	с.Ч.Маяк	16	6,5	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	
Тягінська	с. Львове	16	6,5	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	
Тягінська	с. Ольгівка	18	7	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	
Тягінська	с. Тягінка	16	7	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	
Тягінська	с.Іванівка	17	10	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	
Тягінська	с.Новотягинка	-	-	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	
Тягінська	с.Токарівка	-	-	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	2	

Зведений паспорт громад Білозерського району (ч.1)

Громада	Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км	Наявність комунальної інфраструктури та її основні характеристики		
					Торговельні підприємства	Підприємств служби побуту	Житлово-комунальне господарство
					Магазини продуктів, промтоварні, спеціалізовані	(готелі, туризм, побут)	Комунальні підприємства
Білозерська	с.Розлив	Білозерська селищна рада	306	5,3	2	0	
Білозерська	с.Черешеньки	Білозерська селищна рада	183	11,8	1	0	
Білозерська	смт Білозерка	Білозерська селищна рада	9896	0	67	18	1
Білозерська	с.Дніпровське	Дніпровська сільська рада	1224	7,2	6	1	
Білозерська	с.Первомайське	Дніпровська сільська рада	248	8	2	0	
Білозерська	с.Ромашкове	Дніпровська сільська рада	326	3,7	2	0	
Білозерська	с.Янтарне	Дніпровська сільська рада	189	6	1	0	
Білозерська	с.Берегове	Кізомиська сільська рада	126	8	0	0	
Білозерська	с.Велетенське	Кізомиська сільська рада	1481	8,1	7	1	
Білозерська	с.Гончарне	Кізомиська сільська рада	83	13,5	0	0	
Білозерська	с.Кізомис	Кізомиська сільська рада	2007	12,5	7	0	
Білозерська	с.Зорівка	Надеждівська сільська рада	206	10,4	1	0	
Білозерська	с.Новодмитрівка	Томинобалківська сільська рада	382	12	1	0	
Білозерська	с.Томина Балка	Томинобалківська сільська рада	1168	10,2	8	0	1
Дар'ївська	с.Дар'ївка	Дар'ївська сільська рада	2984	0	20	1	1
Дар'ївська	с.Інгулець	Інгулецька сільська рада	2212	6,7	16	0	1
Дар'ївська	с.Тельмана	Інгулецька сільська рада	61	7,3	0	0	
Дар'ївська	с.Ясна Поляна	Інгулецька сільська рада	24	12,4	0	0	
Дар'ївська	с.Микільське	Микільська сільська рада	2478	3,4	8	0	1
Дар'ївська	с.Понятівка	Микільська сільська рада	1066	9,8	6	0	
Дар'ївська	с.Придніпровське	Садівська сільська рада	162	27,3	0	0	
Дар'ївська	с.Садове	Садівська сільська рада	1416	17	5	0	
Дар'ївська	с.Ульянівка	Федорівська сільська рада	520	8,5	3	0	
Дар'ївська	с.Федорівка	Федорівська сільська рада	1129	9,7	8	0	
Музиківська	с.Барвінок	Киселівська сільська рада	144	24,6	0	0	
Музиківська	с.Зелений Гай	Киселівська сільська рада	143	26	1	0	
Музиківська	с.Киселівка	Киселівська сільська рада	2502	19,3	10	1	1
Музиківська	с.Клапая	Киселівська сільська рада	224	18,5	0	0	

Громада	Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км	Наявність комунальної інфраструктури та її основні характеристики		
					Торговельні підприємства	Підприємств служби побуту	Житлово-комунальне господарство
					Магазини продуктів, промтоварні, спеціалізовані	(готелі, туризм, побут)	Комунальні підприємства
Музиківська	с.Музиківка	Музиківська сільська рада	2746	0	10	1	1
Музиківська	с.Загорянівка	Східненська сільська рада	339	13,6	2	0	
Музиківська	с.Східне	Східненська сільська рада	914	18,4	2	0	1
Музиківська	с.Крутий Яр	Чорнобаївська сільська рада	182	15,9	1	0	
Радянська	с.Знамянка	Надеждівська сільська рада	119	11,6	0	0	
Радянська	с.Надеждівка	Надеждівська сільська рада	1049	9,1	4	0	1
Радянська	с.Петрівське	Петрівська сільська рада	999	14,6	2	0	1
Радянська	с.Посад-Покровське	Посад-Покровська сільська рада	1879	19,5	8	1	1
Радянська	с.Солдатське	Посад-Покровська сільська рада	97	14	1	0	
Радянська	ст.Копані	Посад-Покровська сільська рада	15	21,3	1	0	
Радянська	с.Кірове	Правдинська сільська рада	524	18,4	2	0	
Радянська	с.Нова Зоря	Правдинська сільська рада	158	19	0	0	
Радянська	с.Правдине	Правдинська сільська рада	1561	10	6	0	1
Радянська	с.Грозове	Радянська сільська рада	183	3,2	1	0	
Радянська	с.Дослідне	Радянська сільська рада	14	10,5	0	0	
Радянська	с.Молодецьке	Радянська сільська рада	283	4,6	2	0	
Радянська	с.Паришеве	Радянська сільська рада	124	3,6	1	0	
Радянська	с.Радянське	Радянська сільська рада	1543	0	6	0	1
Радянська	с.Червоний Поділ	Радянська сільська рада	114	5,8	0	0	
Станіславська	с.Станіслав	Станіславська сільська рада	4899	0	30	5	1
Станіславська	с.Софіївка	Широкобалківська сільська рада	528	9,5	0	0	
Станіславська	с.Широка Балка	Широкобалківська сільська рада	2487	4,3	17	1	1
Станіславська	с.Олександрівка	Олександрівська сільська рада	2347	5	7	0	1

Зведений паспорт громад Білозерського району (ч.2)

Громада	Назва поселень у складі громади	Наявність та характеристика бюджетних установ													
		Управління		Освіта				Охор. здоров'я			Культура				Спорт
		К-сть депутатів в раді	К-сть штатних працівників в раді	Дошкільні заклади	Початкова школа	Дев'ятирічка	Середня школа	ФАП	Амбулаторія	Дільнична лікарня	Будинок культури	Клуб	Бібліотека	Музей, пам'ятки історії та культури	Спортивні заклади (ДЮСШ, стадіони)
Білозерська	с.Розлив	-	-	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	
Білозерська	с.Черешеньки	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	
Білозерська	сmt Білозерка	35	16	4	0	0	3	0	0	1	1	0	3	8	2
Білозерська	с.Дніпровське	17	12	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	
Білозерська	с.Первомайське	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Білозерська	с.Ромашкове	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Білозерська	с.Янтарне	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Білозерська	с.Берегове	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Білозерська	с.Велетенське	-	-	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	
Білозерська	с.Гончарне	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Білозерська	с.Кізомис	20	11	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	
Білозерська	с.Зорівка	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Білозерська	с.Новодмитрівка	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
Білозерська	с.Томина Балка	16	6	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	4	
Дар'ївська	с.Дар'ївка	20	11	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	
Дар'ївська	с.Інгулець	16	12	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Дар'ївська	с.Тельмана	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Дар'ївська	с.Ясна Поляна	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Дар'ївська	с.Микільське	20	10	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Дар'ївська	с.Понятівка	-	-	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	
Дар'ївська	с.Придніпровське	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Дар'ївська	с.Садове	15	5	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	3	
Дар'ївська	с.Ульянівка	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	
Дар'ївська	с.Федорівка	14	8	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Музиківська	с.Барвінок	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
Музиківська	с.Зелений Гай	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
Музиківська	с.Киселівка	20	11	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	
Музиківська	с.Клапая	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
Музиківська	с.Музиківка	15	7	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	5	
Музиківська	с.Загорянівка	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	
Музиківська	с.Східне	16	5	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Музиківська	с.Крутий Яр	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	

Громада	Назва поселень у складі громади	Наявність та характеристика бюджетних установ													
		Управління		Освіта				Охор. здоров'я			Культура				Спорт
		К-сть депутатів в раді	К-сть штатних працівників в раді	Дошкільні заклади	Початкова школа	Дев'ятирічка	Середня школа	ФАП	Амбулаторія	Дільнична лікарня	Будинок культури	Клуб	Бібліотека	Музей, пам'ятки і історії та культурні	Спортивні заклади (ДЮСШ,стадіони)
Радянська	с.Знамянка	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Радянська	с.Надеждівка	16	8	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Радянська	с.Петрівське	16	7	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	
Радянська	с.Посад-Покровське	17	8	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Радянська	с.Солдатське	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Радянська	ст.Копані	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Радянська	с.Кірове	-	-	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	
Радянська	с.Нова Зоря	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Радянська	с.Правдине	20	11	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	
Радянська	с.Грозове	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Радянська	с.Дослідне	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Радянська	с.Молодецьке	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Радянська	с.Паришеве	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Радянська	с.Радянське	16	10	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	
Радянська	с.Червоний Поділ	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Станіславська	с.Станіслав	26	9	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	8	1
Станіславська	с.Софіївка	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	
Станіславська	с.Широка Балка	18	8	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1
Станіславська	с.Олександрівка	22	6	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	

Зведений паспорт громад Великолепетиського району (ч.1)

Громада	Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км	Наявність комунальної інфраструктури та її основні характеристики		
					Торговельні підприємства	Підприємств служби побуту	Житлово-комунальне господарство
					Магазини продуктів, промтоварні, спеціалізовані	(готелі, туризм, побут)	Комунальні підприємства
Великолепетиська	смт. В. Лепетиха	Великолепетиська селищна рада	8719	0	0	1	1
Великолепетиська	с. Костянтинівка	Катеринівської сільської ради	293	17	0	0	
Великолепетиська	с. Кн.-Григорівка	Князе- Григорівської сільської ради	1703	12,5	0	1	1
Великолепетиська	с. Середнє	Князе- Григорівської сільської ради	90	21	0	0	
Великолепетиська	с. М. Лепетиха	Малолепетиська сільської ради	1599	8	0	0	1
Великолепетиська	с. Сергіївка	Малолепетиська сільської ради	4	15,6	0	0	
Рубанівська	с. Демидівка	Демидівська сільська рада	292	17	0	0	1
Рубанівська	с. Запоріжжя	Демидівська сільська рада	187	24,6	0	0	
Рубанівська	с. Катеринівка	Катеринівської сільської ради	446	18	0	0	
Рубанівська	с. Миколаївка	Миколаївська сільської ради	610	13	0	0	1
Рубанівська	п. Веселий	Рубанівської сільської ради	74	11	0	0	
Рубанівська	с. Рубанівка	Рубанівської сільської ради	3354	0	0	1	1
Горностаївський							
Рубанівська	с. Козачі Лагері	Козаче-Лагерська сільська рада	504	13			
Рубанівська	с. Нов. Олешки	Козаче-Лагерська сільська рада	177	16,5			
Рубанівська	с. Славне	Славненська сільська рада	468	25			
Рубанівська	с. Софіївка	Славненська сільська рада	25	22,5			
Рубанівська	с. Красне	Червоноблагодатненська сільська рада	352	22			
Рубанівська	с. Червоноблагодатне	Червоноблагодатненська сільська рада	400	20			
Рубанівська	с. Ясна Поляна	Червоноблагодатненська сільська рада	70	17,5			
Рубанівська	с.Лопатки	Червоноблагодатненська сільська рада	242	23			
Нижньосірогоський							
Рубанівська	с. Косаківка	Новопетрівська сільська рада	73	17,5			

Зведений паспорт громад Великолепетиського району (ч.2)

Громада	Назва поселень у складі громади	Наявність та характеристика бюджетних установ													
		Управління		Освіта				Охор. здоров'я			Культура				Спорт
		К-сть депутатів в раді	К-сть штат. працівників ради	Дошкільні заклади	Початкова школа	Дев'ятирічка	Середня школа	ФАП	Амбулаторія	Дільнична лікарня	Будинок культури	Клуб	Бібліотека	Музей, пам'ятки історії та культури	Спортивні заклади (ДЮСШ, стадіони)
Великолепетиська	смт. В. Лепетиха	30	8	5	0	0	2	0	0	1	2	1	4	1	3
Великолепетиська	с. Костянтинівка	-	-	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	
Великолепетиська	с. Кн.-Григорівка	16	6	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Великолепетиська	с. Середнє	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	
Великолепетиська	с. М. Лепетиха	16	6	1	0	1	1	0	1	0	1	1	2	0	2
Великолепетиська	с. Сергіївка	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Рубанівська	с. Демидівка	12	4	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	
Рубанівська	с. Запоріжжя	-	-	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Рубанівська	с. Катеринівка	15	4	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	
Рубанівська	с. Миколаївка	14	5	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	
Рубанівська	п. Веселий	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Рубанівська	с. Рубанівка	20	10	4	0	0	2	0	0	1	1	1	3	1	4

Зведений паспорт громад Нововоронцовського району (ч.1)

Громада	Назва поселень у складі громади	Сучасне адміністративне підпорядкування	К-сть населення (осіб)	Від-стань від адмін-центру, км	Наявність комунальної інфраструктури та її основні характеристики		
					Торговельні підприємства	Підприємств служби побуту	Житлово-комунальне господарство
					Магазини продуктів, промтоварні, спеціалізовані	(готелі, туризм, побут)	Комунальні підприємства
Нововоронцовська	с.Золота Балка	Золотобалківської сільської ради	1481	21,3	6	0	
Нововоронцовська	смт.Нововоронцовка	Нововоронцовської селищної ради	6668	0	87	12	1
Нововоронцовська	с.Осокорівка	Осокорівської сільської ради	2141	11,3	10	0	1
Нововоронцовська	с.Петрівка	Хрещенівської сільської ради	111	15,6	1	0	
Нововоронцовська	с.Хрещенівка	Хрещенівської сільської ради	732	21	4	0	1
Нововоронцовська	с.Шевченківка	Хрещенівської сільської ради	257	20,3	2	0	
Нововоскресенська	с.Біляївка	Біляївської сільської ради	683	7	6	0	1
Нововоскресенська	с.Українка	Біляївської сільської ради	221	13	2	0	
Нововоскресенська	с.Любимівка	Любимівської сільської ради	1570	17	13	3	1
Нововоскресенська	с.Миролюбівка	Миролюбівської сільської ради	620	11,4	4	0	
Нововоскресенська	с.Трудолюбівка	Миролюбівської сільської ради	224	19,5	0	0	
Нововоскресенська	с.Нововоскресенське	Нововоскресенської сільської ради	1435	0	10	0	1
Нововоскресенська	с.Майське	Петропавлівської сільської ради	0	8	0	0	
Нововоскресенська	с.Петропавлівка	Петропавлівської сільської ради	567	6,6	5	0	
Нововоскресенська	с.Червоне	Петропавлівської сільської ради	87	11,8	1	0	
Новоолександрівська	с.Новоолександрівка	Новоолександрівська сільська рада	1177	0	14	1	1
Новоолександрівська	с.Гаврилівка	Гаврилівської сільської ради	1404	10,2	9	0	1
Новоолександрівська	с.Дудчани	Дудчанської сільської ради	1925	13	17	2	1
Новоолександрівська	с.Михайлівка	Михайлівської сільської ради	1100	12,3	10	0	
Великоолександрівський							
Нововоскресенська	с. Нов. Кам'янка	Новокам'янська сільська рада	987	21			
Нововоскресенська	с. Новогригорівка	Новокам'янська сільська рада	122	13			
Нововоскресенська	с. Нововасилівка	Трифонівська сільська рада	121	10			
Нововоскресенська	с. Трифонівка	Трифонівська сільська рада	812	15			
Високопільський							
Нововоскресенська	с. Новомиколаївка	Новомиколаївська сільська рада	792	9,6			
Нововоскресенська	с. Червоноармійське	Новомиколаївська сільська рада	103	7,7			

Зведений паспорт громад Нововоронцовського району (ч.2)

Громада	Назва поселень у складі громади	Наявність та характеристика бюджетних установ													
		Управління		Освіта				Охор. здоров'я			Культура				Спорт
		К-сть депутатів в раді	К-сть штатних працівників в ради	Дошкільні заклади	Початкова школа	Дев'ятирічка	Середня школа	ФАП	Амбулаторія	Дільнична лікарня	Будинки культури	Клуб	Бібліотека	Музей, пам'ятки і історії та культури	Спортивні заклади (ДЮСШ, стадіони)
Нововоронцовська	с.Золота Балка	16	9	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	2
Нововоронцовська	смт.Нововоронцовка	30	9	2	0	0	2	0	0	1	1	0	1	1	2
Нововоронцовська	с.Осокорівка	17	11	1	0	0	1	1	1	0	1	1	2	0	1
Нововоронцовська	с.Петрівка	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Нововоронцовська	с.Хрещенівка	14	6	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	
Нововоронцовська	с.Шевченківка	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	
Нововоскресенська	с.Біляївка	15	6	1	0	0	1	1	0	0	0	1	2	1	2
Нововоскресенська	с.Українка	-	-	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1
Нововоскресенська	с.Любимівка	17	7	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1
Нововоскресенська	с.Миролобівка	15	8	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	
Нововоскресенська	с.Трудолобівка	-	-	0	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	
Нововоскресенська	с.Нововоскресенське	16	8	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	
Нововоскресенська	с.Майське	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Нововоскресенська	с.Петропавлівка	15	7	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	4	
Нововоскресенська	с.Червоне	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	
Новоолександрівська	с.Новоолександрівка	16	7	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1
Новоолександрівська	с.Гаврилівка	16	9	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	
Новоолександрівська	с.Дудчани	17	9	1	0	0	1	2	0	0	1	0	1	1	1
Новоолександрівська	с.Михайлівка	16	7	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1